

ส่วนที่ ๒

ยุทธศาสตร์การพัฒนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑.ความสัมพันธ์ระหว่างแผนพัฒนาระดับมหภาค

๑.๑ แผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

การจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลจะต้องมีความสัมพันธ์ระหว่างแผนยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ของประเทศไทยกำลังอยู่ระหว่างการการเสนอร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติต่อที่ประชุมคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการปรับปรุงร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติตามมติที่ประชุมคณะกรรมการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ โดยร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) สรุปย่อได้ ดังนี้

วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

คติพจน์ประจำชาติ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ เศรษฐกิจและสังคมไทยมีการพัฒนามั่นคงและยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เศรษฐกิจขยายตัวด้วยการค้าส่งค้าปลีกและเศรษฐกิจดิจิทัลที่เข้มข้นขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ คนไทยมีศักยภาพและความสามารถปรับตัวรองรับบริบทการพัฒนาในอนาคต

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ สังคมไทยมีความเป็นธรรม มีความเหลื่อมล้ำน้อย

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ เศรษฐกิจและสังคมพัฒนาอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ ระบบการบริหารจัดการภาครัฐมีประสิทธิภาพ ทันสมัย รับผิดชอบ โปร่งใส ตรวจสอบได้และประชาชนมีส่วนร่วม

ยุทธศาสตร์ชาติ : กรอบการพัฒนาระยะยาว

เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์
“ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว
ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”
นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุข
และตอบสนองต่อการบรรลุ
ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ ในการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต
สร้างรายได้ระดับสูงเป็นประเทศพัฒนาแล้ว และสร้าง
ความสุขของคนไทย สังคมมีความมั่นคง เสมอภาคและ
เป็นธรรม ประเทศสามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจ

ความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ชาติกับแผนในระดับต่างๆ

๑. ความเป็นมา

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๘ เห็นชอบให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี เพื่อใช้ในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน และให้เสนอร่างยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบเพื่อใช้เป็นกรอบในการดำเนินงานในระยะที่ ๒ ของรัฐบาล (ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๕๙) และกรอบการปฏิรูปในระยะที่ ๓ (ปี ๒๕๖๐ เป็นต้นไป) คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ ๒ คณะ ได้แก่ (๑) คณะอนุกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์และกรอบการปฏิรูป เพื่อจัดทำร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี และ (๒) คณะอนุกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติการตามแนวทางการปฏิรูปประเทศเพื่อจัดทำร่างแผนปฏิบัติการตามแนวทางการปฏิรูปประเทศ (Roadmap) ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี

คณะอนุกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์และกรอบการปฏิรูปได้ดำเนินการยกร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี ตามแนวทางที่คณะรัฐมนตรีกำหนด โดยได้มีการนำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติที่มาจากหลายภาคส่วน ได้แก่ ภาครัฐราชการ ภาคเอกชน ภาคการเมือง และ นักวิชาการ รวมถึงได้พิจารณานำข้อคิดเห็นจากสภาปฏิรูปแห่งชาติ และความคิดเห็นจากภาคประชาชนมาเป็นข้อมูลในการยกร่างยุทธศาสตร์ชาติด้วย และได้นำเสนอร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี ต่อที่ประชุมคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการปรับปรุงร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติตามมติที่ประชุมคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ

ในการดำเนินการขั้นต่อไป คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติจะนำเสนอร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติเพื่อขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและจะได้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน ก่อนที่จะนำเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติให้ความเห็นชอบกรอบยุทธศาสตร์ชาติมาใช้เป็นกรอบในการกำหนดทิศทางในการบริหารประเทศภายในเดือนตุลาคม ๒๕๕๙ ซึ่งเป็นช่วงเวลาของการประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (ตุลาคม ๒๕๕๙ - กันยายน ๒๕๖๔) นอกจากนี้หน่วยงานต่างๆ จะได้นำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งเป็นแผนระยะ ๕ ปี มาถ่ายทอดลงสู่แผนปฏิบัติการระดับกระทรวงและแผนพัฒนารายสาขาในระหว่างที่กลไกการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติตามร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่อยู่ระหว่างการดำเนินการ ซึ่งคาดว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จภายในเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๐

๒. สารสำคัญ

๒.๑ สภาพแวดล้อม

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา กระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในโลกเป็นไปอย่างรวดเร็วและในหลากหลายมิติ ทำให้ภูมิทัศน์ของโลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญ โดยก่อให้เกิดโอกาสทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยี และการเมืองของประเทศไทยแต่ขณะเดียวกันท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ก็มีปัจจัยเสี่ยงและภัยคุกคามที่ต้องบริหารจัดการด้วยความยากลำบากมากขึ้น กระแสนิยมและการเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์เศรษฐกิจของโลกได้ส่งผลให้โครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศไทยซึ่งเดิมมีโครงสร้างเศรษฐกิจในระบบ “เกษตรแบบพึ่งตนเอง” ต้องปรับตัวและเปลี่ยนไปเป็นระบบเศรษฐกิจที่ “พึ่งพาอุตสาหกรรมและการส่งออก” การพัฒนาในภาคเกษตรล่าช้ากว่าฐานการผลิตอื่นๆ ที่อาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่มากขึ้นตามลำดับโดยเฉพาะอย่างยิ่งภายใต้อิทธิพลของกระแสโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีสารสนเทศ จึงมีปัญหาคอขวดของห่วงโซ่มูลค่าทางด้านรายได้ระหว่างภาคการเกษตรกับภาคอุตสาหกรรมและระหว่างสังคมในเมืองและชนบทขยายวงกว้างขึ้น และปัญหาคอขวดของความยากจนกระจุกตัวในกลุ่มเกษตรกรรายย่อยและในภาคชนบทรวมทั้งโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร องค์ความรู้ แหล่งทุน และบริการทางสังคมที่มีคุณภาพสำหรับประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลก็มีในวงแคบกว่า ในขณะที่การใช้เทคโนโลยีในภาคอุตสาหกรรมและบริการเองก็ยังไม่ได้อยู่ในกลุ่มประเทศที่ใช้เทคโนโลยีในระดับกลางๆ ซึ่งส่วนใหญ่ไม่สามารถพัฒนาได้เองภายในประเทศ ต้องนำเข้าจากต่างประเทศ โดยรวมประเทศไทยจึงยังใช้วัตถุดิบและแรงงานเข้มข้นในการเป็นจุดแข็งในการแข่งขันและขับเคลื่อนการเจริญเติบโตนอกจากนั้น ในอีกด้านหนึ่งการเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ของโลกและแรงขับเคลื่อนของเทคโนโลยีสมัยใหม่รวมทั้งความเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดของสังคมโลกได้ทำให้เกิดภัยคุกคามและความเสี่ยงด้านอื่นๆ ที่ซับซ้อนขึ้น อาทิ การก่อการร้าย โรคระบาด เครือข่ายยาเสพติดข้ามชาติ และการก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติในรูปแบบต่างๆ ขณะที่การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลกก็มีความผันผวนรุนแรงขึ้น ซึ่งล้วนแล้วเป็นความเสี่ยงในการดำรงชีวิตของประชาชน การบริหารจัดการทางธุรกิจ และการบริหารราชการแผ่นดินของภาครัฐ

นอกจากนั้นในช่วงต้นศตวรรษที่ ๒๑ กระแสโลกาภิวัตน์ได้ทำให้ภูมิทัศน์ทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของโลกเปลี่ยนแปลงจากเศรษฐกิจสังคมอุตสาหกรรมมุ่งสู่เศรษฐกิจสังคมดิจิทัล ในขณะที่โอกาสทางเศรษฐกิจขยายเพิ่มขึ้น แต่ช่องว่างทางสังคมก็ยิ่งกว้างขึ้นรวมถึงช่องว่างทางดิจิทัล (digital divide) ถ้าหากไม่สามารถลดลงก็จะยิ่งทำให้ความเหลื่อมล้ำทางรายได้และโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมมีความแตกต่างมากขึ้น ประกอบกับในอนาคตร้อยปีข้างหน้าสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญในทุกระดับ เรือรบภายนอกที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศไทยในอนาคต ได้แก่ กระแสโลกาภิวัตน์ที่เข้มข้นขึ้นอย่างต่อเนื่องและมีความเสี่ยงและท้าทายต่อการปรับตัวมากขึ้นจากการเคลื่อนย้ายอย่างเสรีและรวดเร็วของผู้คน เงินทุน ข้อมูลข่าวสารองค์ความรู้และเทคโนโลยี และสินค้าและบริการ ขณะเดียวกันการรวมกลุ่มเศรษฐกิจในภูมิภาคนำไปสู่ความเชื่อมโยงทุกระบบในขณะที่ศูนย์รวมอำนาจทางเศรษฐกิจโลกเคลื่อนย้ายมาสู่เอเชียภายใต้สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจโลกซึ่งในช่วงระยะ ๑๐ ปีข้างหน้าจะยังคงได้รับผลกระทบจากปัจจัยสำคัญหลายประการทั้งปัญหาต่อเนื่องจากวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจโลกในช่วงปี ๒๕๕๑ – ๒๕๕๒ และวิกฤติการณ์ในกลุ่มประเทศยูโรโซนที่ทำให้ระดับหนี้สาธารณะในประเทศต่างๆ เพิ่มขึ้นและกลายเป็นความเสี่ยงต่อความยั่งยืนทางการคลัง ขณะที่จะมีผลพวงต่อเนื่องจากการดำเนินมาตรการขยายปริมาณเงินขนาดใหญ่ในสหรัฐฯ ยุโรป และญี่ปุ่น ซึ่งเป็นความเสี่ยงให้เกิดภาวะเงินเฟ้อได้เมื่อเศรษฐกิจฟื้นตัวเต็มที่ รวมทั้งอาจจะมีผลกระทบของการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศ นอกจากนี้การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเข้าสู่จุดอิ่มตัวมากขึ้น ขณะที่การพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ที่จะช่วยให้ประสิทธิภาพการผลิตของโลกเพิ่มขึ้นขนานใหญ่และเป็นวงกว้าง เช่นที่เคยมักเกิดขึ้นในช่วงการปฏิวัติอุตสาหกรรมยังไม่มีแนวโน้มการก่อตัวที่ชัดเจน แต่ก็มีแนวโน้มของการพัฒนาเทคโนโลยีในรูปแบบใหม่ๆ ที่จะเปิดโอกาสสำหรับการพัฒนา เศรษฐกิจรูปแบบใหม่ๆ ซึ่งภายใต้เงื่อนไขดังกล่าว

เศรษฐกิจโลกในช่วง ๑๐ ปีข้างหน้ามีแนวโน้มที่จะขยายตัวต่ำกว่าเฉลี่ยร้อยละ ๕.๑ ในช่วง ๕ ปีก่อนวิกฤติเศรษฐกิจโลก (๒๕๔๖ – ๒๕๕๐) สถานการณ์ที่ตลาดโลกขยายตัวช้า แต่ประเทศต่างๆ ขยายกำลังการผลิตเพื่อยกระดับศักยภาพการผลิต การแข่งขันในตลาดโลกจะมีความรุนแรงขึ้น ขณะเดียวกันการลดลงของประชากรไทยในระยะ ๑๐ - ๑๕ ปี ข้างหน้า จะทำให้ขนาดของตลาดในประเทศขยายตัวช้าลง เงื่อนไขดังกล่าวเป็นความเสี่ยงสำหรับอนาคตของเศรษฐกิจไทยในระยะยาวหากประเทศไทยไม่เร่งปรับโครงสร้างเพื่อแก้ปัญหาจุดอ่อนและเสริมจุดแข็งให้สัมฤทธิ์ผล

ในด้านความมั่นคงของโลกก็กำลังก้าวเข้าสู่ช่วงเปลี่ยนผ่านที่สำคัญจากการปรับดุลอำนาจของสหรัฐฯ เพื่อพยายามคงบทบาทผู้นำโลกและเพื่อคานอิทธิพลและบทบาทของจีนและรัสเซียที่เพิ่มมากขึ้นในเอเชียและยุโรปนั้น น่าจะมีผลทำให้บรรยากาศด้านความมั่นคงของโลกในช่วงปี ๒๕๖๐ – ปี ๒๕๗๕ มีลักษณะผสมผสานกันทั้งความร่วมมือและความขัดแย้ง โดยขึ้นอยู่กับปัจจัยผลประโยชน์แห่งชาติทั้งในระดับทวีปและพหุภาคีเป็นองค์ประกอบสำคัญในการกำหนดนโยบายของประเทศและกลุ่มประเทศ สำหรับการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วจะเป็นเงื่อนไขสำคัญสำหรับอนาคตของโลกและประเทศไทยเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เป็นอัจฉริยะจะกระทบการดำรงชีวิตของคนและทำให้เกิดธุรกิจรูปแบบใหม่ รวมทั้งเกิดการเชื่อมต่อและการบรรจบกันของเทคโนโลยีก้าวหน้าอุตสาหกรรม และผลิตภัณฑ์ ซึ่งประเทศไทยจะต้องลงทุนด้านทรัพยากรมนุษย์และการวิจัยให้สามารถพัฒนาเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้ เงื่อนไขการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมก็จะเป็นเกณฑ์มาตรฐานที่กดดันให้ประเทศไทยต้องปรับเปลี่ยนไปสู่สังคมสีเขียวโดยการพัฒนาและนาเทคโนโลยีสีเขียวมาใช้ก็จะมีส่วนสำคัญ และช่วยแก้ปัญหาการลดลงของทรัพยากรต่างๆ รวมทั้งน้ำมัน ซึ่งแม้ราคาจะลดลงแต่มีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม จึงต้องผลักดันให้มุ่งสู่การผลิตพลังงานทดแทนในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งพืชพลังงานที่อาจจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางอาหารของโลก

นอกจากนั้น ยังมีข้อจำกัดและความเสี่ยงสำคัญจากการเข้าสู่สังคมสูงวัยของโลกและภาวะภูมิอากาศเปลี่ยนแปลงผันผวนและภาวะโลกร้อน ทั้งนี้โครงสร้างประชากรโลกที่เข้าสู่สังคมสูงวัย แม้จะส่งผลให้เกิดโอกาสทางธุรกิจใหม่ๆ แต่มีความเสี่ยงให้เกิดการแย่งชิงแรงงานและเงินทุน รวมทั้งมีแรงกดดันต่อการใช้จ่ายงบประมาณด้านสวัสดิการและสาธารณสุขเพิ่มขึ้นในหลายๆ ประเทศกลายเป็นความเสี่ยงด้านการคลังที่สำคัญ สำหรับ ภาวะโลกร้อนและการเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศที่ผันผวนก่อให้เกิดภัยธรรมชาติที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นนั้น กดดันให้ต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินธุรกิจ การดำรงชีวิต การผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ในขณะที่ความพยายามในการกระจายความเจริญและการพัฒนาให้มีความทั่วถึงมากขึ้น ประกอบกับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นจะส่งผลให้ความเป็นเมืองเติบโตอย่างต่อเนื่อง ตามมาด้วยการมีข้อกำหนดของรูปแบบและกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการใช้พื้นที่ และความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ภายใต้เงื่อนไขการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว การยึดถือหลักการบริหารจัดการที่ดีทั้งในภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน การใช้ระบอบประชาธิปไตย และการปฏิบัติให้เป็นไปตามสิทธิมนุษยชนจะเข้มข้นมากขึ้น สำหรับสถานการณ์และสภาพแวดล้อมภายในประเทศไทยนั้น ผลของการพัฒนาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันทำให้ประเทศไทยมีระดับการพัฒนาที่สูงขึ้นตามลำดับ โดยถูกจัดอยู่ในกลุ่มประเทศระดับรายได้ปานกลางมาตั้งแต่ปี ๒๕๓๑ และได้ขยับสูงขึ้นมาอยู่ในกลุ่มบนของกลุ่มประเทศระดับรายได้ปานกลางตั้งแต่ปี ๒๕๕๓ และล่าสุดในปี ๒๕๕๗ รายได้ประชาชาติต่อหัวเพิ่มขึ้นเป็น ๕,๗๓๙.๒ ดอลลาร์ สรอ. ต่อปีฐานการผลิตและบริการหลากหลายขึ้น ฐานการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมใหญ่ขึ้นมาก หลายสาขาการผลิตและบริการสามารถแข่งขันและมีส่วนแบ่งในตลาดโลกสูงขึ้นและสร้างรายได้เงินตราต่างประเทศในระดับสูง อาทิ กลุ่มยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้า อุตสาหกรรมอาหาร สินค้าเกษตร การท่องเที่ยว และบริการด้านสุขภาพ ฐานเศรษฐกิจที่ใหญ่ขึ้นส่งผลให้การจ้างงานเพิ่มขึ้นเป็น ๓๘.๑ ล้านคนจากประชากรวัยแรงงาน ๓๘.๖ ล้านคน อัตราการว่างงานเฉลี่ยไม่ถึงร้อยละ ๑ ปัญหาความยากจนจึงลดลงตามลำดับจากร้อยละ ๒๐.๐ ในปี ๒๕๕๐ เป็นร้อยละ ๑๐.๙ ในปี ๒๕๕๖

คุณภาพชีวิตดีขึ้นในทุกระดับ โอกาสการได้รับการศึกษา บริการสาธารณสุข บริการสาธารณะและโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ และการคุ้มครองทางสังคม อื่นๆ รวมถึงการเข้าถึงทรัพยากรต่างๆ มีความครอบคลุมและมีคุณภาพดีขึ้นตามลำดับ ในขณะที่เดียวกันประเทศไทยก็มีความเป็นสากลมากขึ้น ความร่วมมือระหว่างประเทศไทยกับนานาชาติทั้งในรูปของทวิภาคีและพหุภาคีเพื่อเป็นกลไกและช่องทางในการสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศก็มีความก้าวหน้าไปมาก รวมทั้งกรอบความร่วมมือที่ช่วยทำให้ประเทศไทยสามารถยกระดับมาตรฐานต่างๆ ไปสู่ระดับสากลก็มีความคืบหน้ามากขึ้น

นอกจากนั้น ประสบการณ์ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจและการเงินในปี ๒๕๔๐ - ๒๕๔๑ ได้ส่งผลให้ภาครัฐและภาคเอกชนปรับตัวในการบริหารความเสี่ยงและสร้างภูมิคุ้มกัน ให้ดีขึ้นตามแนวทางการบริหารจัดการที่ดีขึ้น ได้แก่ การดำเนินการที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส รับผิดชอบและตรวจสอบได้อย่างเป็นระบบดีขึ้น มีการกำกับดูแลวินัยทางการเงินการคลังที่กำหนดกรอบของความยั่งยืนทางการเงินเป็นแนวปฏิบัติที่ดีขึ้นและฐานะการคลังมีความมั่นคงมากขึ้น และฐานะเงินสำรองระหว่างประเทศอยู่ในระดับสูง มีการปรับปรุงในเรื่องกฎหมาย กฎระเบียบต่างๆ ให้มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบมากขึ้น มีการสร้างความเป็นธรรมให้กับกลุ่มต่างๆ สามารถคุ้มครองผู้บริโภคและประชาชนจากการถูกเอารัดเอาเปรียบได้ดีขึ้น ช่วยสร้างบรรยากาศของการแข่งขันในตลาด และสนับสนุนให้การดำเนินธุรกิจในประเทศไทยมีความสะดวกคล่องตัวมากขึ้น

แต่ประเทศไทยก็ยังมีจุดอ่อนในเชิงโครงสร้างหลายด้านทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง จุดอ่อนสำคัญของประเทศไทยได้แก่ โครงสร้างประชากรสูงอายุมากขึ้นตามลำดับ แต่คุณภาพคนโดยเฉลี่ยยังต่ำและการออมไม่เพียงพอ ประเทศขาดแคลนแรงงานทั้งในกลุ่มทักษะฝีมือสูงและกลุ่มทักษะฝีมือระดับล่าง ผลผลิตภาพแรงงานโดยเฉลี่ยยังต่ำ ทั้งระบบเศรษฐกิจมีผลผลิตภาพการผลิตรวมต่ำ ต้องอาศัยการเพิ่มปริมาณเป็นแรงขับเคลื่อนหลัก ขณะที่โครงสร้างเศรษฐกิจมีส่วนภาคการค้าระหว่างประเทศต่อขนาดของเศรษฐกิจสูงกว่าเศรษฐกิจภายในประเทศมาก จึงมีความอ่อนไหวและผันผวนตามปัจจัยภายนอกเป็นสำคัญ ฐานการผลิตเกษตรและบริการมีผลผลิตภาพการผลิตต่ำ โดยที่การใช้องค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อการเพิ่มมูลค่ายังมีน้อย การลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาไม่เพียงพอ การวิจัยที่ดำเนินการไปแล้วไม่ถูกนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์เชิงเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างคุ้มค่า การพัฒนานวัตกรรมมีน้อย สำหรับการดำเนินงานและการบริหารจัดการภาครัฐก็ยังขาดการบูรณาการจึงสิ้นเปลืองงบประมาณ การดำเนินงานเพื่อพัฒนามักขาดความต่อเนื่องประสิทธิภาพต่ำ ขาดความโปร่งใส และขาดความรับผิดชอบ ขณะที่ปัญหาคอร์รัปชันมีเป็นวงกว้าง การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์รวมทั้งการบริหารจัดการน้ำยังไม่เป็นระบบโครงข่ายที่สมบูรณ์และล่าช้า การบังคับใช้กฎหมายยังขาดประสิทธิภาพ และกฎระเบียบต่างๆ ล้าสมัยไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลง คนไทยยังมีปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรม ไม่เคารพสิทธิผู้อื่นและไม่ยึดผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญขณะที่ความเหลื่อมล้ำและความแตกแยกในสังคมไทยยังเป็นปัญหาที่ทำลายมาก รวมทั้งปัญหาในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เผชิญกับภาวะขยะล้นเมือง และสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลงในทุกด้าน

ทั้งนี้ ปัจจัยและเงื่อนไขภายในประเทศที่จะส่งผลต่ออนาคตการพัฒนาประเทศไทยที่สำคัญ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ ในระยะเวลา ๒๐ ปีต่อจากนี้ไป จะมีนัยยะที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ กำลังคนในวัยเด็กและวัยแรงงานจะลดลง ผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วส่งผลต่อศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ รูปแบบการใช้จ่ายการลงทุนและการออม ตลอดจนค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ ความมั่นคงทางสังคมและคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ขณะเดียวกันประเทศไทยก็เผชิญกับข้อจำกัดด้านทรัพยากร ทั้งด้านแรงงานและทรัพยากรธรรมชาติที่มีนัยยะต่อต้นทุนการผลิตและสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ของประชาชน นอกจากนี้ปัญหาความเหลื่อมล้ำในมิติต่างๆ ก็มีนัยยะต่อการสร้างความสามัคคี

สมานฉันท์ในสังคม ข้อจำกัดต่อการยกระดับศักยภาพทุนมนุษย์ ความจำเป็นในการลงทุนเพื่อยกระดับบริการทางสังคมและโครงสร้างพื้นฐานที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง และการปฏิรูปกฎระเบียบและกฎหมายที่ทำให้เกิด

ความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำ และที่สำคัญเงื่อนไขจาเป็นที่ต้องปรับตัวคือ การแก้ปัญหาความอ่อนแอของการบริหารราชการแผ่นดิน ที่ทำให้จำเป็นต้องเร่งปฏิรูประบอบราชการและการเมืองเพื่อให้เกิดการบริหารราชการที่ดี

โครงสร้างที่เป็นจุดอ่อนและการบริหารจัดการที่ขาดประสิทธิภาพและความโปร่งใสดังกล่าว จะส่งผลให้ประเทศไทยยังต้องเผชิญกับแรงกดดันและความเสี่ยงมากขึ้นภายใต้สถานการณ์ที่กระแสโลกาภิวัตน์เข้มข้นขึ้น เป็นโลกไร้พรมแดนอย่างแท้จริง โดยที่การเคลื่อนย้ายของผู้คน สินค้าและบริการ เงินทุน องค์ความรู้เทคโนโลยี ข้อมูลและข่าวสารต่างๆ เป็นไปอย่างเสรี ส่งผลให้การแข่งขันในตลาดโลกรุนแรงขึ้นโดยที่ประเทศต่างๆ เร่งผลักดันการเพิ่มผลิตภาพและการพัฒนานวัตกรรมเพื่อการแข่งขัน ขณะเดียวกันความเสี่ยงและข้อจำกัดที่เกิดจากสภาพภูมิอากาศผันผวนรุนแรงต่อการดำเนินธุรกิจและการดำเนินชีวิตของผู้คนก็เพิ่มขึ้น กฎเกณฑ์และกฎระเบียบของสังคมโลกจึงมีความเข้มงวดมากขึ้นทั้งในเรื่องการปลดปล่อยมลพิษ สิทธิมนุษยชน และกฎระเบียบทางการเงิน เป็นต้นเงื่อนไขต่างๆ ดังกล่าวจะเป็นแรงกดดันให้ประเทศไทยต้องปรับตัวและมีการบริหารความเสี่ยงอย่างชาญฉลาดมากขึ้น โดยที่การปรับตัวจะต้องหยั่งรากลึกลงไปถึงการเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้างเพื่อแก้จุดอ่อนและควบคู่ไปกับการสร้างกลไกเชิงรุกให้จุดแข็งของประเทศเป็นประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ ซึ่งหากไม่สามารถแก้ปัญหาและปฏิรูปให้สัมฤทธิ์ผลได้ในระยะ ๔ - ๕ ปีต่อจากนี้ไป ประเทศไทยจะสูญเสียความสามารถในการแข่งขัน รายได้เฉลี่ยของประชาชนจะไม่สามารถยกระดับให้ดีขึ้นได้ คุณภาพคนโดยเฉลี่ยจะยังต่ำ และปัญหาความเหลื่อมล้ำจะรุนแรงขึ้น รวมทั้งทรัพยากรจะร่อยหรอเสื่อมโทรมลงไปอีก และในที่สุดการพัฒนาประเทศจะไม่สามารถยั่งยืนไปได้ในระยะยาว

ทั้งนี้ เงื่อนไขในปัจจุบันและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคตในทุกมิติจะส่งผลต่ออนาคตการพัฒนาประเทศไทยอย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งลักษณะในเชิงโครงสร้างทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมภายในประเทศทั้งที่เป็นจุดแข็งและเป็นจุดอ่อนที่จะต้องเผชิญและผสมผสานกับปัจจัยภายนอกและก่อให้เกิดทั้งโอกาสและความเสี่ยงในหลากหลายมิติ การที่ประเทศไทยจะสามารถแสวงหาโอกาสจากการพัฒนาของโลกและรับมือกับภัยคุกคามเหล่านี้ได้นั้น จำเป็นจะต้องมีการวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคตอย่างรอบด้านขณะเดียวกันต้องวิเคราะห์ศักยภาพภายในประเทศ เพื่อเตรียมความพร้อมของประเทศต่อการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้น โดยที่ประเทศไทยต้องปฏิรูปและปรับเปลี่ยนอย่างเป็นระบบขนานใหญ่เพื่อให้โครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเหมาะสมกับภูมิทัศน์ใหม่ของโลกยุคใหม่ปรับตัวได้เร็ว สามารถรับมือกับความเสี่ยงและภัยคุกคามแบบใหม่ได้ และสามารถอาศัยโอกาสจากการเปลี่ยนแปลงบริบทโลกมาสร้างประโยชน์สุขให้กับคนในชาติได้ ไม่ว่าจะเป็นการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคม การลงทุนเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรมการดำรงชีวิตการทำงาน และการเรียนรู้ ซึ่งจาเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการดำเนินการร่วมกันอย่างเป็นเอกภาพมีการจัดลำดับความสำคัญและแบ่งหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจนของผู้ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหานั้นๆ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะต้องกำหนดเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระยะยาว เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายการพัฒนาประเทศและกรอบการทำงานของภาคส่วนต่างๆ เพื่อให้ขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้

ดังนั้น จึงจำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมเพื่อแก้ไขจุดอ่อนและเสริมจุดแข็งให้เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ เพื่อให้บรรลุซึ่งเป้าหมายการสร้างและรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติในการที่จะให้ประเทศไทยมีความมั่นคงในทุกด้าน คนในชาติมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมั่งคั่ง และประเทศสามารถพัฒนาไปได้อย่างยั่งยืน ทั้งนี้การวิเคราะห์ให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัดรวมทั้งความเสี่ยงของประเทศ จะนำไปสู่การกำหนดตำแหน่งเชิงยุทธศาสตร์และเป้าหมายของประเทศที่ชัดเจนและได้รับการยอมรับร่วมกันในสังคมไทยที่จะส่งผลให้เกิดการผนึกกำลังและระดมทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนการพัฒนาไปในทิศทางที่สอดคล้องกัน การดำเนินการมีบูรณาการและเป็นเอกภาพภายใต้การมองภาพอนาคตของประเทศที่เป็นภาพ

เดียวกัน

อย่างไรก็ตามในช่วงที่ผ่านมา ประเทศไทยมิได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ประเทศ เป้าหมายและยุทธศาสตร์ของประเทศในระยะยาว การบริหารราชการแผ่นดินของฝ่ายบริหารจึงให้ความสำคัญกับนโยบายพรรคการเมืองหรือนโยบายของรัฐบาลซึ่งเมื่อมีการเปลี่ยนรัฐบาลก็ทำให้การดำเนินนโยบายขาดความต่อเนื่อง ถือเป็นการสูญเสียโอกาสและสิ้นเปลืองทรัพยากรของประเทศ ดังนั้น เพื่อเป็นการปฏิรูประบบการบริหารราชการแผ่นดินของประเทศไทยให้มีเป้าหมายการพัฒนาในระยะยาว

และเพื่อเป็นการกำหนดให้ฝ่ายบริหารมีความรับผิดชอบที่จะต้องขับเคลื่อนประเทศไปสู่เป้าหมายที่เป็นที่ยอมรับร่วมกันและเป็นเอกภาพ ประเทศไทยจำเป็นต้องมี “ยุทธศาสตร์ชาติ” ซึ่งภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเทศไทยต้องปฏิรูปและปรับเปลี่ยนอย่างเป็นระบบขนานใหญ่ เพื่อให้โครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเหมาะสมกับภูมิทัศน์ใหม่ของโลกยืดหยุ่นปรับตัวได้เร็ว สามารถรับมือกับความเสี่ยงและภัยคุกคามแบบใหม่ได้ และสามารถอาศัยโอกาสจากการเปลี่ยนแปลงบริบทโลกมาสร้างประโยชน์สุขให้กับคนในชาติได้ จะต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายของประเทศ และทิศทางในการขับเคลื่อนประเทศให้สอดคล้องกับประเด็นการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายต่างๆ ของบริบทโลก และบริบทการพัฒนาภายในประเทศ

การกำหนดให้มี “ยุทธศาสตร์ชาติ” เพื่อเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศในระยะยาว พร้อมกับการปฏิรูปและการพัฒนาระบบและกลไกการบริหารราชการแผ่นดินในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังจะช่วยยกระดับคุณภาพของประเทศไทยในทุกภาคส่วนและนาพาประเทศไทยให้หลุดพ้นหรือบรรเทาความรุนแรงของสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ทั้งปัญหาทางเศรษฐกิจ ปัญหาความเหลื่อมล้ำ ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน และปัญหาความขัดแย้งในสังคม รวมถึงสามารถรับมือกับภัยคุกคามและบริหารจัดการกับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และสามารถเปลี่ยนผ่านประเทศไทยไปพร้อมๆ กับการเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ใหม่ของโลกได้ซึ่งจะทำให้ประเทศไทยยังคงรักษาบทบาทสำคัญในเวทีโลก สามารถดำรงรักษาความเป็นชาติที่มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และคนไทยในประเทศมีความอยู่ดีมีสุขอย่างถ้วนหน้ากันสาระสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติซึ่งคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติกำลังดำเนินการยกร่างอยู่ในขณะนี้ประกอบด้วย วิสัยทัศน์และเป้าหมายของชาติที่คนไทยทุกคนต้องการบรรลุร่วมกันรวมทั้งนโยบายแห่งชาติและมาตรการเฉพาะซึ่งเป็นแนวทาง ทิศทางและวิธีการที่ทุกองค์กรและคนไทยทุกคนต้องมุ่งดำเนินการไปพร้อมกันอย่างประสานสอดคล้อง เพื่อให้บรรลุซึ่งสิ่งที่คนไทยทุกคนต้องการ คือประเทศไทยมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ในทุกสาขาของกำลังอำนาจแห่งชาติ อันได้แก่ การเมืองภายในประเทศ การเมืองต่างประเทศ เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา การทหาร วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการพลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

๒.๒ วิสัยทัศน์

วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”หรือเป็นคติพจน์ประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ทั้งนี้วิสัยทัศน์ดังกล่าวจะต้องสนองตอบต่อผลประโยชน์แห่งชาติ อันได้แก่การมีเอกราช อธิปไตย และบูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ การดำรงอยู่อย่างมั่นคง ยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติ การดำรงอยู่อย่างมั่นคงของชาติและประชาชนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุขเป็นปึกแผ่นมีความมั่นคงทางสังคมท่ามกลางพหุสังคมและการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ความเจริญเติบโตของชาติความเป็นธรรมและความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงานและอาหารความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติประสานสอดคล้องกัน ด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรีไม่เป็นภาระของโลกและสามารถเกื้อกูลประเทศที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจที่ดีน้อยกว่า

วิสัยทัศน์ : “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

ความมั่นคง

- การมีความมั่นคงปลอดภัย จากภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศ และภายนอกประเทศในทุกระดับ ทั้งระดับประเทศ สังคม ชุมชน ครอบครัว และปัจเจกบุคคล และมีความมั่นคงในทุกมิติ ทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง
- ประเทศ มีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย มีสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ที่เข้มแข็งเป็นศูนย์กลางและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน ระบบการเมืองที่มีค้ำประกันการนำสู่การบริหารประเทศที่ต่อเนื่องและโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล
- สังคม มีความปรองดองและความสามัคคี สามารถระงับข้อพิพาทเพื่อพัฒนาประเทศ ชุมชน มีความเข้มแข็ง ครอบครัว มีความอบอุ่น
- ประชาชน มีความมั่นคงในชีวิต มีงานและรายได้ที่มั่นคงพอเพียงกับการดำรงชีวิต มีที่อยู่อาศัยและความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน
- ฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงของอาหาร พลังงาน และน้ำ

ความมั่งคั่ง

- ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ยกระดับเป็นประเทศในกลุ่มประเทศรายได้สูง ความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาลดลง ประชากรได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันมากขึ้น
- เศรษฐกิจมีความสามารถในการแข่งขันสูง สามารถสร้างรายได้ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ สร้างฐานเศรษฐกิจและสังคมแห่งอนาคต และเป็นจุดสำคัญของการเชื่อมโยงในภูมิภาคทั้งการคมนาคมขนส่ง การผลิต การค้า การลงทุน และการทำธุรกิจ มีบทบาทสำคัญในระดับภูมิภาคและระดับโลก เกิดสายสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้าอย่างมีพลัง
- ความสมบูรณ์ในทุนที่จะสามารถสร้างการพัฒนาต่อเนื่อง ได้แก่ ทุนมนุษย์ ทุนทางปัญญา ทุนทางการเงิน ทุนที่เป็นเครื่องมือเครื่องจักร ทุนทางสังคม และทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ความยั่งยืน

- การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ รายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่ไม่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติเกินพอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมจนเกินความสามารถในการรองรับและเยียวยาของระบบนิเวศน์
- การผลิตและการบริโภคเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับกฎระเบียบของประชาคมโลกซึ่งเป็นที่ยอมรับร่วมกัน ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดีขึ้น คนมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเอื้ออาทร เสียสละเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม
- มุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืน ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วน เพื่อการพัฒนาในทุกระดับอย่างสมดุล มีเสถียรภาพ และยั่งยืน
- ประชาชนทุกภาคส่วนในสังคมยึดถือและปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

อนาคตประเทศไทย ปี ๒๕๗๙ : ร่วมมือกันขับเคลื่อนประเทศให้ก้าวไปสู่.....

เศรษฐกิจและสังคมไทยมีการพัฒนาอย่างมั่นคงและยั่งยืน โดยสถาบันหลักของชาติดำรงอยู่อย่างมั่นคงเป็นจุดยึดเหนี่ยวของสังคม มีความสามัคคีของคนในชาติ มีความสงบและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในทุกพื้นที่ และมีระดับรายได้ในกลุ่มประเทศรายได้สูง มีความเป็นธรรมในสังคมและความเหลื่อมล้ำลดลงในทุกมิติ ประเทศไทยมีบทบาทสำคัญในภูมิภาคและโลก

ระบบเศรษฐกิจมีความเป็นชาติการค้าบนฐานการขยายตัวของการค้าส่งค้าปลีกและเศรษฐกิจดิจิทัลที่เข้มข้นขึ้น มีการเติบโตอย่างมีคุณภาพ กระจายฐานการผลิตและบริการไปในพื้นที่ต่างๆ อย่างทั่วถึง มีเสถียรภาพ แข่งขันบนฐานการพัฒนานวัตกรรม และมีฐานการผลิตบริการ และลงทุนที่เชื่อมโยงในอาเซียน เพื่อให้ประเทศไทยเข้าสู่การมีรายได้สูงภายในปี ๒๕๗๙ และเข้าสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้ว โดย

- **ภาคเกษตร** เป็นฐานการผลิต bio-bases ที่สำคัญ เป็นฐานการผลิตอาหารที่มั่นคงและปลอดภัย และเป็นฐานการผลิตที่มีผลผลิตทางการผลิตสูง มีระบบบริหารจัดการที่ดีด้านประมง
- **ภาคอุตสาหกรรม** ฐานอุตสาหกรรมเดิมมีศักยภาพสูงขึ้น มีอุตสาหกรรมอนาคตที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นฐานรายได้ใหม่ โดยมุ่งสู่การเป็นศูนย์กลางการผลิต การค้า และการลงทุนในอนุภูมิภาคและภูมิภาคอาเซียน เช่น ศูนย์การผลิตรถยนต์และชิ้นส่วนและศูนย์ทดสอบและวิจัยพัฒนารถยนต์และชิ้นส่วนของเอเชีย ศูนย์กลางการผลิตพลังงาน/วัสดุชีวภาพของภูมิภาคอาเซียน ศูนย์กลางการผลิตอุตสาหกรรมดิจิทัล เป็นต้น
- **ภาคบริการ** ธุรกิจบริการเดิมได้รับการพัฒนายกระดับคุณภาพและศักยภาพให้สูงขึ้น เช่น การขนส่ง ทั้งทางบก ทางอากาศ และทางทะเล และส่งเสริมธุรกิจบริการอนาคตให้เป็นฐานรายได้ใหม่ โดยมุ่งสู่การเป็นศูนย์กลางการลงทุนและการให้บริการของภูมิภาคอาเซียน เช่น ศูนย์กลางการให้บริการสุขภาพของภูมิภาคอาเซียน เมืองหลวงแห่งการท่องเที่ยวและบริการของอาเซียน ศูนย์บริการทางการเงิน การศึกษานานาชาติ และบริการด้านโลจิสติกส์ เป็นต้น
- **วิสาหกิจและการดำเนินธุรกิจ** วิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อมเข้มแข็ง เป็นฐานการผลิตและบริการที่สำคัญของประเทศ

คนไทยในอนาคต มีศักยภาพในการร่วมกันพัฒนาประเทศ สามารถปรับตัวรองรับบริบทการพัฒนาในอนาคต มีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีทักษะในการวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง มีจิตสำนึกวัฒนธรรมที่ดีงาม รู้คุณค่าความเป็นไทย และมีความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นรากฐานที่มั่นคงของชุมชนสังคม รักษาชาติ และสถาบันพระมหากษัตริย์

สังคมไทยเป็นสังคมที่เป็นธรรม มีความเหลื่อมล้ำน้อย อัตราความยากจนต่ำ มีการกระจายโอกาสการเข้าถึงทรัพยากรการสร้างฐานอาชีพ

ในการที่จะบรรลุวิสัยทัศน์และทำให้ประเทศไทยพัฒนาไปสู่อนาคตที่พึงประสงค์นั้น จำเป็นจะต้องมีการวางแผนและกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาในระยะยาว และกำหนดแนวทางการพัฒนาของทุกภาคส่วนให้ขับเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์ชาติในระยะยาว เพื่อถ่ายทอดแนวทางการพัฒนาสู่การปฏิบัติในแต่ละช่วงเวลาอย่างต่อเนื่องและมีการบูรณาการ และสร้างความเข้าใจถึงอนาคตของประเทศไทยร่วมกัน และเกิดการรวมพลังของทุกภาคส่วนในสังคมทั้งประชาชน เอกชน ประชาสังคมในการขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อการสร้างและรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติและบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนเป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ” หรือคติพจน์ประจำชาติ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เพื่อให้ประเทศมีขีดความสามารถในการแข่งขัน มีรายได้สูงอยู่ในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว คนไทยมีความสุข อยู่ดี กินดี สังคมมีความมั่นคงเสมอภาคและเป็นธรรม ซึ่งยุทธศาสตร์ชาติที่จะใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาในระยะ ๒๐ ปีต่อจากนี้ไป จะประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (๑) ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง (๒) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (๓) ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน (๔) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม (๕) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ (๖) ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ โดยมีสาระสำคัญ

ของแต่ละยุทธศาสตร์ สรุปได้ ดังนี้

๒.๓.๑ ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง มีเป้าหมายทั้งในการสร้างเสถียรภาพภายในประเทศและช่วยลดและป้องกันภัยคุกคามจากภายนอก รวมทั้งสร้างความเชื่อมั่นในกลุ่มประเทศอาเซียนและประชาคมโลกที่มีต่อประเทศไทย กรอบแนวทางที่ต้องให้ความสำคัญ อาทิ

(๑) การเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๒) การปฏิรูปกลไกการบริหารประเทศและพัฒนาความมั่นคงทางการเมือง ขจัดคอร์รัปชัน สร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม

(๓) การรักษาความมั่นคงภายในและความสงบเรียบร้อยภายใน ตลอดจนการบริหารจัดการความมั่นคงชายแดนและชายฝั่งทะเล

(๔) การพัฒนาระบบ กลไก มาตรการและความร่วมมือระหว่างประเทศทุกระดับ และรักษาดุลยภาพความสัมพันธ์กับประเทศมหาอำนาจ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาคความมั่นคงรูปแบบใหม่

(๕) การพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพการผนึกกำลังป้องกันประเทศ การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศ

(๖) การพัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติและระบบบริหารจัดการภัยพิบัติ รักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม

(๗) การปรับกระบวนการทำงานของกลไกที่เกี่ยวข้องจากแนวดิ่งสู่แนวนอนมากขึ้น

๒.๓.๒ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน เพื่อให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาไปสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้ว ซึ่งจำเป็นต้องยกระดับผลิตภาพการผลิตและการใช้นวัตกรรมในการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและการพัฒนาอย่างยั่งยืนทั้งในสาขาอุตสาหกรรม เกษตรและบริการ การสร้างความมั่นคงและปลอดภัยด้านอาหาร การเพิ่มขีดความสามารถทางการค้าและการเป็นผู้ประกอบการ รวมทั้งการพัฒนาฐานเศรษฐกิจแห่งอนาคต ทั้งนี้ภายใต้กรอบการปฏิรูปและพัฒนาปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ทุกด้าน อันได้แก่โครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม การพัฒนาทุนมนุษย์ และการบริหารจัดการทั้งในภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน กรอบแนวทางที่ต้องให้ความสำคัญ อาทิ

(๑) การพัฒนาสมรรถนะทางเศรษฐกิจ ได้แก่การรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจและสร้างความเชื่อมั่น การ

ส่งเสริมการค้าและการลงทุนที่อยู่บนการแข่งขันที่เป็นธรรมและรับผิดชอบต่อสังคม ตลอดจนการพัฒนาประเทศสู่ความเป็นชาติการค้าเพื่อให้ได้ประโยชน์จากห่วงโซ่มูลค่าในภูมิภาค และเป็นการยกระดับไปสู่ส่วนบนของห่วงโซ่มูลค่ามากขึ้น

(๒) การพัฒนาภาคการผลิตและบริการ บนฐานของการพัฒนานวัตกรรมและมีความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยมีการใช้ดิจิทัลและการค้าที่เข้มข้นเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและขยายกิจกรรมการผลิตและบริการ โดยมุ่งสู่ความเป็นเลิศในระดับโลกและในระดับภูมิภาคในอุตสาหกรรมหลายสาขา และในภาคบริการที่หลากหลายตามรูปแบบการดำเนินชีวิตและการดำเนินธุรกิจที่เปลี่ยนไป รวมทั้งเป็นแหล่งอาหารคุณภาพ สะอาดและปลอดภัยของโลก

- ภาคเกษตร โดยเสริมสร้างฐานการผลิตให้เข้มแข็งและยั่งยืน เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตรส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยให้ปรับไปสู่การทำเกษตรยั่งยืนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและรวมกลุ่มเกษตรกรในการพัฒนาอาชีพที่เข้มแข็ง และการพัฒนาสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพและอาหารคุณภาพ สะอาด และปลอดภัย

- ภาคอุตสาหกรรม โดยพัฒนาอุตสาหกรรมศักยภาพ ยกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมปัจจุบันที่มีศักยภาพสูง และพัฒนาอุตสาหกรรมอนาคตที่มีศักยภาพ โดยการใช้ดิจิทัลและการค้ามาเพิ่มมูลค่าและยกระดับห่วงโซ่มูลค่าในระดับสูงขึ้น

- ภาคบริการ โดยขยายฐานการบริการให้มีความหลากหลาย มีความเป็นเลิศและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยการยกระดับบริการที่เป็นฐานรายได้เดิม เช่น การท่องเที่ยว และพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการให้บริการสุขภาพ ธุรกิจบริการด้านการเงินและธุรกิจบริการที่มีศักยภาพอื่นๆ เป็นต้น

(๓) การพัฒนาผู้ประกอบการและเศรษฐกิจชุมชน พัฒนาทักษะผู้ประกอบการ ยกระดับผลิตภาพแรงงาน และพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) สู่สากล และพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและสถาบันเกษตรกร

(๔) การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษและเมืองพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน และพัฒนาระบบเมืองศูนย์กลางความเจริญ จัดระบบผังเมืองที่มีประสิทธิภาพและมีส่วนร่วม มีการจัดการสิ่งแวดล้อมเมือง และโครงสร้างพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจที่สอดคล้องกับศักยภาพ

(๕) การลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ในด้านการขนส่ง ด้านพลังงาน ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและการวิจัยและพัฒนา

(๖) การเชื่อมโยงกับภูมิภาคและเศรษฐกิจโลกสร้างความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา กับนานาชาติ ส่งเสริมความร่วมมือกับนานาชาติในการสร้างความมั่นคงด้านต่างๆ เพิ่มบทบาทของไทยในองค์กรระหว่างประเทศ รวมถึงสร้างองค์ความรู้ด้านการต่างประเทศ

๒.๓.๓ ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน เพื่อพัฒนาคนและสังคมไทยให้เป็นรากฐานที่แข็งแกร่งของประเทศมีความพร้อมทางกาย ใจ สติปัญญา มีความเป็นสากล มีทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย มีคุณธรรมจริยธรรม รู้คุณค่าความเป็นไทย มีครอบครัวที่มั่นคง กรอบแนวทางที่

ต้องให้ความสำคัญ อาทิ

(๑) การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิตให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศ

(๒) การยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ เท่าเทียม และทั่วถึง

(๓) การปลูกฝังระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรมค่านิยมที่พึงประสงค์

(๔) การสร้างเสริมให้คนมีสุขภาพที่ดี

(๕) การสร้างความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทยเสริมสร้างบทบาทของสถาบันครอบครัวในการบ่มเพาะจิตใจให้เข้มแข็ง

๒.๓.๔ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม เพื่อเร่งกระจายโอกาสการพัฒนาและสร้างความมั่นคงให้ทั่วถึง ลดความเหลื่อมล้ำไปสู่สังคมที่เสมอภาคและเป็นธรรม กรอบแนวทางที่ต้องให้ความสำคัญ อาทิ

- (๑) การสร้างความมั่นคงและการลดความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจและสังคม
- (๒) การพัฒนาระบบบริการและระบบบริหารจัดการสุขภาพ
- (๓) การสร้างสภาพแวดล้อมและนวัตกรรมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตในสังคมสูงวัย
- (๔) การสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคมทุนทางวัฒนธรรมและความเข้มแข็งของชุมชน
- (๕) การพัฒนาการสื่อสารมวลชนให้เป็นกลไกในการสนับสนุนการพัฒนา

๒.๓.๕ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อเร่งอนุรักษ์ฟื้นฟูและสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติ และมีความมั่นคงด้านน้ำ รวมทั้งมีความสามารถในการป้องกันผลกระทบและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติธรรมชาติ และพัฒนามุ่งสู่การเป็นสังคมสีเขียว กรอบแนวทางที่ต้องให้ความสำคัญ อาทิ

- (๑) การจัดระบบอนุรักษ์ ฟื้นฟูและป้องกันการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ
- (๒) การวางระบบบริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพทั้ง ๒๕ ลุ่มน้ำ เน้นการปรับระบบการบริหารจัดการอุทกภัยอย่างบูรณาการ
- (๓) การพัฒนาและใช้พลังงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- (๔) การพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศและเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- (๕) การร่วมลดปัญหาโลกร้อนและปรับตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- (๖) การใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์และนโยบายการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม

๒.๓.๖ ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบ การบริหารจัดการภาครัฐ เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ มีสมรรถนะสูง มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลกระจายบทบาทภารกิจไปสู่ท้องถิ่นอย่างเหมาะสม มีธรรมาภิบาลกรอบแนวทางที่ต้องให้ความสำคัญ อาทิ

- (๑) การปรับปรุงโครงสร้าง บทบาท ภารกิจของหน่วยงานภาครัฐ ให้มีขนาดที่เหมาะสม
- (๒) การวางระบบบริหารราชการแบบบูรณาการ
- (๓) การพัฒนาระบบบริหารจัดการกำลังคนและพัฒนาบุคลากรภาครัฐ
- (๔) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ
- (๕) การปรับปรุงกฎหมายและระเบียบต่างๆ ให้ทันสมัย เป็นธรรมและเป็นสากล
- (๖) การพัฒนาระบบการให้บริการประชาชนของหน่วยงานภาครัฐ
- (๗) การปรับปรุงการบริหารจัดการรายได้และรายจ่ายของภาครัฐ

๒.๔ กลไกการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนา

ยุทธศาสตร์ชาติจะเป็นแผนแม่บทหลักในการพัฒนาประเทศเพื่อให้ส่วนราชการและหน่วยงานต่างๆ ใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ อาทิ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนเฉพาะด้านต่างๆ เช่น ด้านความมั่นคง เศรษฐกิจ การศึกษา ศิลปวัฒนธรรม ฯลฯ แผนปฏิบัติการในระดับกระทรวงและในระดับพื้นที่ ให้มีความสอดคล้องกันตามห้วงเวลานอกจากนี้ยุทธศาสตร์ชาติจะใช้เป็นกรอบในการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรอื่นๆ ของประเทศ เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างมีเอกภาพให้บรรลุเป้าหมาย โดยจะต้องอาศัยการประสานความร่วมมือจากหลายภาคส่วน ภายใต้ระบบประชาธิปไตย คือ ความร่วมมือของภาครัฐภาคเอกชน ภาคประชาชนและประชาสังคม ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยจะได้มีการกำหนดเกี่ยวกับบทบาทของยุทธศาสตร์ชาติและแนวทางในการนำยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติ เพื่อที่ส่วนราชการและหน่วยงานต่างๆ จะสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องและบูรณาการ

๒.๕ ปัจจัยความสำเร็จของยุทธศาสตร์ชาติ

๒.๕.๑ สารของยุทธศาสตร์ชาติ กำหนดวิสัยทัศน์ระยะยาวที่ชัดเจน มีการกำหนดเป้าหมายและภาพในอนาคตของประเทศที่ชัดเจนและเป็นที่ยอมรับ รับรู้ และยอมรับเป็นเจ้าของร่วมกันสามารถถ่ายทอดเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ สู่เป้าหมายเฉพาะด้านต่างๆ ตามระยะเวลาเป็นช่วงๆ ของหน่วยงานปฏิบัติได้ และมีการกำหนดตัวชี้วัดที่สามารถวัดผลสัมฤทธิ์ได้

๒.๕.๒ ระบบและกฎหมาย มีกฎหมายรองรับ มีกลไกเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนในระดับต่างๆ เพื่อให้ส่วนราชการนำยุทธศาสตร์ชาติไปปฏิบัติ รวมทั้งกรอบกฎหมายด้านการจัดสรรงบประมาณ ให้สามารถระดมทรัพยากรเพื่อผลักดันขับเคลื่อนการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติอย่างมีบูรณาการ และกรอบกฎหมายที่จะกำหนดให้การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติมีความต่อเนื่อง รวมทั้งมีระบบการติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบในทุกระดับ

๒.๕.๓ กลไกสู่การปฏิบัติ มีกลไกที่สอดคล้องตั้งแต่ระดับการจัดท่ายุทธศาสตร์ การนำไปสู่การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผล รวมทั้งมีกลไกในการกำกับดูแล บริหารจัดการและการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและหน่วยงานปฏิบัติจะต้องมีความเข้าใจ สามารถกำหนดแผนงานโครงการให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ

๑.๒ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔)

เนื่องด้วยในการจัดทำแผนพัฒนาห้าปีขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น จะต้องสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์พัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจะต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แต่ทั้งนี้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) ได้สิ้นสุดลงและการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ อยู่ระหว่างการดำเนินการและยังไม่ประกาศใช้ แต่ได้กำหนดทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ เอาไว้แล้ว

ดังนั้น เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๔) ขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกศิลา มีความสอดคล้องกับทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ เทศบาล จึงได้นำทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติดังกล่าวมาประกอบในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปีให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ มีรายละเอียดดังนี้

๑.กรอบวิสัยทัศน์และเป้าหมาย

ในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ประเทศไทยจะยังคงประสบภาวะแวดล้อมและบริบทของการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ อาทิ กระแสการเปิดเศรษฐกิจเสรี ความท้าทายของเทคโนโลยีใหม่ๆ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ การเกิดภัยธรรมชาติที่รุนแรง ประกอบกับสภาพการณ์ด้านต่างๆ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศในปัจจุบันที่ยังคงประสบปัญหาในหลายด้าน เช่น ปัญหาผลิตภาพการผลิตความสามารถในการแข่งขัน คุณภาพการศึกษา ความเหลื่อมล้ำทางสังคม เป็นต้น ทำให้การพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ จึงจำเป็นต้องยึดกรอบแนวคิดและหลักการในการวางแผนที่สำคัญ ดังนี้

- (๑) การน้อมนำและประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- (๒) คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม
- (๓) การสนับสนุนและส่งเสริมแนวคิดการปฏิรูปประเทศ และ

(๔) การพัฒนาสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

๒. สถานะของประเทศ

๒.๑ ด้านเศรษฐกิจ

๒.๑.๑ ๓ ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เริ่มแสดงให้เห็นถึงข้อจำกัดในการขยายตัวทางเศรษฐกิจ แม้ว่าเศรษฐกิจของไทยในระยะที่ผ่านมา (ยกเว้นช่วงวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ปี ๒๕๔๐-๒๕๔๑) จะขยายตัวได้ดีเฉลี่ยประมาณร้อยละ ๕ ต่อปี จนทำให้รายได้ประชาชาติต่อหัว (GNP Per Capita) ในปี ๒๕๕๗ มาอยู่ที่ประมาณ ๑๙๖,๒๔๐ บาท หรือประมาณ ๖,๐๔๑ ดอลลาร์ สหรัฐ. ต่อคนต่อปี ซึ่งทำให้ประเทศไทยได้ขยับฐานะขึ้นมาเป็นประเทศรายได้ปานกลางชั้นสูง (Upper Middle Income Country) แต่ในระยะ ๘ ปีที่ผ่านมาการขยายตัวทางเศรษฐกิจชะลอตัวลงและมีความผันผวน โดยขยายตัวเฉลี่ยเพียงร้อยละ ๓.๒ ชะลอจากร้อยละ ๕.๗ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ ซึ่งต่ำกว่าศักยภาพของระบบเศรษฐกิจและต่ำกว่าระดับที่จะทำให้ประเทศไทยหลุดจากกับดักประเทศรายได้ปานกลางในระยะเวลายาว โดยสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งมาจากการชะลอตัวของการลงทุนโดยรวมอย่างต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้จาก สัดส่วนการลงทุนรวมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) ลดลงจากร้อยละ ๔๑.๓ ในช่วงปี ๒๕๓๔ - ๒๕๓๙ เป็นร้อยละ ๒๕.๕ ในช่วงปี ๒๕๔๓ - ๒๕๕๗ นอกจากนี้ เมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ในภูมิภาค จะพบว่าอัตราการขยายตัวของการลงทุนของไทยโดยเฉลี่ยในช่วงปี ๒๕๔๓ - ๒๕๕๗ อยู่ที่ประมาณร้อยละ ๔.๙ ต่ำกว่าสิงคโปร์และมาเลเซียซึ่งมีระดับการพัฒนาที่สูงกว่าไทย

๒.๑.๒ การปรับโครงสร้างการผลิตสู่ประเทศรายได้ปานกลางชั้นสูง แต่ความสามารถในการแข่งขันเริ่มลดลง โครงสร้างการผลิตของไทยได้เปลี่ยนผ่านจากภาคเกษตรไปสู่ภาคอุตสาหกรรมและบริการมากขึ้น (สัดส่วนของภาคเกษตร อุตสาหกรรม และบริการในปี ๒๕๕๓ ที่ระดับร้อยละ ๙.๙ ๒๕.๔ และ ๖๔.๗ เป็นร้อยละ ๗.๒ ๒๘.๕ และ ๖๔.๓ ในปี ๒๕๕๗ ตามลำดับ) โดยภาคอุตสาหกรรมได้มีการสั่งสมองค์ความรู้และเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีการพัฒนาจากอุตสาหกรรมขั้นปฐมภายใต้การบริหารจัดการของเงินทุนต่างชาติมาเป็นอุตสาหกรรมพื้นฐาน (Supporting Industry) และอุตสาหกรรมที่มีเทคโนโลยีสูงขึ้นภายใต้เครือข่ายของบริษัทแม่ในต่างชาติและของนักลงทุนไทยที่มีสัดส่วนสูงขึ้น จนประเทศไทยกลายเป็นประเทศรายได้ปานกลางชั้นสูง ขณะเดียวกันก็มีการเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคเกษตรไปยังภาคอุตสาหกรรมและบริการที่มีประสิทธิภาพการผลิตสูงกว่า ทำให้ผลิตภาพแรงงานในระยะที่ผ่านมายังเพิ่มในระดับที่น่าพอใจแต่การชะลอตัวของการจ้างแรงงานและการเพิ่มผลิตภาพการผลิตของกำลังแรงงานเป็นไปอย่างล่าช้า ประกอบกับผลิตภาพการผลิตของปัจจัยการผลิตรวม (Total Factor Productivity : TFP) ที่ลดลงทำให้ความสามารถในการแข่งขันระหว่างประเทศในระยะหลังลดลงซึ่งสะท้อนมาที่ปริมาณการส่งออกรวมขยายตัวช้าลงจากร้อยละ ๙.๗ ต่อปีในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๔๙) เป็นเฉลี่ยร้อยละ ๑.๑ ในช่วง ๓ ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๗)

๒.๑.๓ ผลิตภาพการผลิตของปัจจัยการผลิตรวม (TFP) ยังคงอยู่ในระดับต่ำทำให้ขาดพลังในการขับเคลื่อนการขยายตัวทางเศรษฐกิจให้หลุดพ้นจากการเป็นประเทศรายได้ปานกลาง ซึ่งต้องอาศัยการผลิตที่มีเทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิตที่เป็นของตนเองมากขึ้น แม้ว่าการขยายตัวของผลิตภาพการผลิตรวมในช่วงก่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ จะอยู่ในระดับที่น่าพอใจก็ตาม แต่มีแนวโน้มลดลงในระยะ ๘ ปี ที่ผ่านมา และยังมีความล่าช้าเมื่อเทียบกับประเทศที่เริ่มพัฒนาประเทศในช่วงเวลาเดียวกันและสามารถยกระดับการพัฒนาประเทศเข้าสู่การเป็นประเทศรายได้สูงในช่วงก่อนหน้านี้ ทั้งนี้การขยายตัวของผลิตภาพการผลิตรวม ลดลงจากร้อยละ ๓.๓๒ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ เป็นร้อยละ ๒.๐๕ ในช่วงครึ่งแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ทำให้ประเทศไทยจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิตเพิ่มการลงทุนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของระบบเศรษฐกิจ และเพิ่มแรงขับเคลื่อนจากผลิตภาพการผลิตของปัจจัยแรงงาน

๒.๑.๔ การลดลงของความแข็งแกร่งด้านเสถียรภาพ ทางเศรษฐกิจจะเป็นอุปสรรคต่อการแก้ไขปัญหาเชิง

โครงสร้าง การรองรับเงื่อนไขในระบบเศรษฐกิจโลก และการดำเนินนโยบายและการบริหารจัดการเศรษฐกิจในอนาคต แม้ว่าเศรษฐกิจไทยจะประสบปัญหาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจรุนแรงถึงสองครั้งในปี ๒๕๒๔ และ ๒๕๔๐ แต่การให้ความสำคัญกับการรักษาวินัยทางการเงินและการคลังทำให้เสถียรภาพของเศรษฐกิจไทยอยู่ในเกณฑ์ที่แข็งแกร่ง โดยเฉพาะเมื่อเทียบกับประเทศที่มีระดับการพัฒนาในระดับใกล้เคียงกันอย่างไรก็ตาม เสถียรภาพทางเศรษฐกิจซึ่งเป็นจุดแข็งของเศรษฐกิจไทยและเอื้ออำนวยต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจมาอย่างต่อเนื่องเริ่มมีสัญญาณที่จะเป็นข้อจำกัดต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจในระยะยาวมากขึ้น โดยเฉพาะหนี้สาธารณะซึ่งเพิ่มขึ้นจากเฉลี่ยร้อยละ ๓๗.๙ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ เป็นร้อยละ ๔๒.๒ ในช่วง ๓ ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าแม้จะอยู่ภายใต้กรอบวินัยทางการเงินการคลังแต่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากผลของการดำเนินมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจระยะสั้นในระยะที่ผ่านมาและจะเป็นข้อจำกัดต่อการใช้มาตรการทางการเงินการคลังในการกระตุ้นเศรษฐกิจและการพัฒนาศักยภาพการขยายตัวทางเศรษฐกิจในระยะต่อไป

๒.๑.๕ อันดับความสามารถในการแข่งขันโดยรวมยังปรับตัวดีขึ้นไม่มากนัก เนื่องจากต่างประเทศมีพลังการแข่งขันเคลื่อนมากกว่าไทย และประเทศไทยอยู่ในสถานการณ์การแข่งขันที่อยู่ตรงกลางระหว่างประเทศที่มีความได้เปรียบด้านต้นทุนแรงงานและการผลิต และประเทศที่มีความก้าวหน้าและความสามารถในการแข่งขันทางนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ WEF (World Economic Forum) ได้จัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยเป็นอันดับที่ ๓๑ จาก ๑๔๔ ประเทศ และในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ IMD (International Institute for Management Development) ได้จัดอันดับไว้ที่ ๓๐ จาก ๖๑ ประเทศชั้นนำในขณะนั้นผลการวิจัยประเทศที่มีความสะดวกในการเข้าไปประกอบธุรกิจประจำปี ๒๕๕๘ หรือ Ease of Doing Business ๒๐๑๕ ซึ่งดำเนินการโดยธนาคารโลกนั้นประเทศไทยได้รับการจัดให้อยู่ในอันดับที่ ๒๖ จาก ๑๘๙ ประเทศทั่วโลก

๒.๑.๖ สถานการณ์การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรมของประเทศได้รับการยกระดับดีขึ้นจากการผนึกกำลังของหน่วยงานด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม และเชื่อมโยงให้เกิดความมั่นใจของภาคธุรกิจเอกชน แต่ยังคงอยู่ในระดับต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มประเทศที่มีรายได้สูง โดยในปี ๒๕๕๗ อันดับความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์อยู่ที่ ๔๗ และด้านเทคโนโลยีที่ ๔๔ จาก ๖๑ ประเทศที่จัดอันดับโดย IMD ลดลงเมื่อเทียบกับอันดับที่ ๓๗ และ ๔๓ ตามลำดับในปี ๒๕๕๑ และตลอดช่วงระยะเวลา ๑๔ ปีที่ผ่านมา (๒๕๔๓-๒๕๕๖) ค่าเฉลี่ยการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาต่อ GDP ยังคงอยู่ในระดับร้อยละ ๐.๑๗ ต่อ GDP โดยในปี ๒๕๕๖ (ข้อมูลล่าสุด) ประเทศไทยมีการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๐.๔๘ ต่อ GDP โดยเป็นการลงทุนวิจัยและพัฒนาจากภาครัฐประมาณร้อยละ ๕๓ และจากภาคเอกชนประมาณร้อยละ ๔๗ ขณะที่ประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย มีค่าใช้จ่ายเพื่อการวิจัยและพัฒนาอยู่ที่ร้อยละ ๔.๐๓, ๓.๓๕, ๒.๗๙, และ ๒.๒๗ ต่อ GDP ในปี ๒๕๕๕ ตามลำดับขณะเดียวกันบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาของประเทศยังมีจำนวนไม่เพียงพอต่อการส่งเสริมการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรมในระดับก้าวหน้า โดยในปี ๒๕๕๖ บุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาที่มีจำนวน ๑๑ คนต่อประชากร ๑๐,๐๐๐ คน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศพัฒนาแล้ว ส่วนใหญ่จะอยู่ที่ระดับ ๒๐-๓๐ คนต่อประชากร ๑๐,๐๐๐ คน

๒.๑.๗ สถานการณ์ด้านโครงสร้างพื้นฐานยังคงมีปัญหาในหลายๆ ด้าน ประกอบด้วยรูปแบบการขนส่งยังไม่สามารถปรับเปลี่ยนจากทางถนนเป็นทางน้ำและทางรางได้ตามเป้าหมายและยังขาดการพัฒนาคุณภาพการให้บริการ การบริหารจัดการกิจการประปายังขาดเอกภาพ การให้บริการน้ำประปายังกระจุกในเขตนครหลวงและเขตเมืองหลักในภูมิภาค และมีแหล่งน้ำดิบไม่เพียงพอ การให้บริการ ICT ยังไม่ทั่วถึงกระจุกตัวอยู่ในเมือง และมีราคาค่อนข้างสูง ประสิทธิภาพการใช้พลังงานของประเทศมีแนวโน้มลดลงเล็กน้อยและยังคงเผชิญกับความเสี่ยงด้านความมั่นคงทั้งในระยะสั้นและระยะยาว นอกจากนี้ การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและการพัฒนา

นวัตกรรมด้านพลังงานและ ICT อยู่ในระดับต่ำและมีข้อจำกัด ยังไม่สามารถพัฒนาต่อยอดในเชิงพาณิชย์ได้อย่างเป็นรูปธรรมนอกจากนี้ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐานยังขาดประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา การทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ การรักษาความปลอดภัย และข้อจำกัดต่อการทำธุรกิจใหม่และการประกอบกิจการในต่างประเทศ ตลอดจนบุคลากรด้านโลจิสติกส์ยังขาดความรู้และทักษะเฉพาะด้านที่ตรงต่อความต้องการของอุตสาหกรรม เช่น ความรู้ด้านภาษา ความรู้ด้านเทคโนโลยี และความรู้ในการดำเนินธุรกิจต่างประเทศ เป็นต้น

๒.๒ ด้านสังคม

๒.๒.๑ โครงสร้างประชากรเปลี่ยนแปลงเข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัย แต่ยังคงมีปัญหาทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพของประชากรในทุกช่วงวัย เนื่องจากปัจจัยหลักๆ ได้แก่

(๑) ประชากรวัยเด็กของไทยมีจำนวนลดลงอย่างรวดเร็ว มีพัฒนาการไม่สมวัยและการตั้งครภ์ในกลุ่มวัยรุ่นที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น อัตราการเจริญพันธุ์รวมลดลงจาก ๖.๓ คน ในช่วงปี ๒๕๐๗-๒๕๐๘ เป็น ๑.๖๒ คน ในช่วงปี ๒๕๔๘-๒๕๕๘ และคาดว่าจะในปี ๒๕๘๓ จะลดลงเหลือเพียง ๑.๓ คน

(๒) กำลังแรงงานมีแนวโน้มลดลง และแรงงานกว่าร้อยละ ๓๐ เป็นประชากรกลุ่มเจนเอเรชั่น Y (Gen Y)* ขณะที่ผลิตภาพแรงงานยังเพิ่มขึ้นช้า ซึ่งจะเป็นข้อจำกัดต่อการพัฒนาในระยะต่อไป กำลังแรงงานของไทยมีจำนวน ๓๘.๙ ล้านคนในช่วงปี ๒๕๕๕-๒๕๕๗ และเริ่มลดลงร้อยละ ๐.๑ ในปี ๒๕๕๖ และร้อยละ ๐.๒ ในปี ๒๕๕๗ ขณะที่ผลิตภาพแรงงานเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒.๒ ต่อปีในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา (ปี ๒๕๔๘-๒๕๕๗) แต่ยังต่ำกว่าประเทศเพื่อนบ้าน เช่น มาเลเซีย ๑ เท่าตัว และสิงคโปร์ ๕ เท่าตัว และกำลังแรงงานกว่าร้อยละ ๖๕.๑ มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาต้นและต่ำกว่า นอกจากนี้ กำลังแรงงานกลุ่มเจนเอเรชั่นวาย ซึ่งมีจำนวนร้อยละ ๒๗ ของประชากรในปี ๒๕๕๓ มีลักษณะความเป็นปัจเจกสูง ไม่ให้ความสำคัญกับการมีครอบครัว ส่งผลต่อรูปแบบการประกอบอาชีพและอัตราการเจริญพันธุ์รวมของประเทศในอนาคต

(๓) กลุ่มผู้สูงอายุวัยกลางและวัยปลายมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น สะท้อนถึงภาระค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพที่เพิ่มมากขึ้น ขณะที่ผู้สูงอายุจำนวนมากยังมีรายได้ไม่เพียงพอในการยังชีพ ผู้สูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก ๑๐.๓ ล้านคน (ร้อยละ ๑๖.๒) ในปี ๒๕๕๘ เป็น ๒๐.๕ ล้านคน (ร้อยละ ๓๒.๑) ในปี ๒๕๘๓ การเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุวัยกลางและวัยปลายจะส่งผลต่อภาระค่าใช้จ่ายในการดูแลที่เพิ่มสูงขึ้น แม้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานเพิ่มขึ้น แต่มีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย เนื่องจากการออมน้อย และแหล่งรายได้หลักร้อยละ ๗๘.๕ ของรายได้ทั้งหมดมาจากการเกษียณของบุตร

๒.๒.๒ ครีวเรือนไทยโดยเฉลี่ยมีขนาดลดลงและรูปแบบของครอบครัวเปลี่ยนแปลงมีหลากหลายรูปแบบมากขึ้น อัตราการเจริญพันธุ์ที่ลดลงส่งผลให้ขนาดครัวเรือนโดยเฉลี่ยลดลงจาก ๓.๖ คน ในปี ๒๕๔๓ เหลือ ๓ คน ในปี ๒๕๕๖ โดยครัวเรือนเดี่ยว ครัวเรือน ๑ รุ่น และครัวเรือนแห่งกลางมีการขยายตัวมากที่สุดในช่วงปี ๒๕๔๓-๒๕๕๖ ส่งผลให้ความสัมพันธ์ทางสังคมและครอบครัวเปลี่ยนแปลงไปทำให้ครอบครัวเสี่ยงต่อการล่มสลาย

๒.๒.๓ คนไทยยังมีปัญหาเชิงคุณภาพทั้งด้านสุขภาพ การเรียนรู้ และคุณธรรมจริยธรรม โดยคนไทยมีอายุคาดเฉลี่ยสูงขึ้น อายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดของคนไทย ปี ๒๕๕๗ เพศชาย ๗๑.๓ ปี เพศหญิง ๗๘.๒ ปี แต่เสียชีวิตก่อนวัยอันควรจากโรคและการบาดเจ็บ เนื่องจากโรคไม่ติดต่อและอุบัติเหตุ อย่างไรก็ตาม คนไทยได้รับโอกาสทางการศึกษาสูงขึ้น จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรวัยแรงงานอายุ ๑๕.๕๙ ปี เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยช่วงปี ๒๕๕๑-๒๕๕๖ มีการศึกษาเฉลี่ย ๘.๙ ปี ขณะที่คุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ สะท้อนได้จากคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นพื้นฐาน (O-NET) ในปี ๒๕๕๖ มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ นอกจากนี้ คนไทยส่วนใหญ่มีปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยผลการวิจัยและการสำรวจต่างๆ พบว่าปัญหาสำคัญที่สุด คือ ความซื่อสัตย์สุจริต และการทุจริตคอร์รัปชัน โดยเห็นว่าต้องส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในสังคมไทยเร่งด่วน

๒.๒.๔ สถานการณ์ความยากจนมีแนวโน้มลดลง แต่ยังคงมีความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ สัดส่วนคนจน

ลดลงอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ ๔๒ ในปี ๒๕๔๓ เหลือร้อยละ ๑๐.๙ ในปี ๒๕๕๖ แต่ความยากจนยังกระจุกตัวหนาแน่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ ขณะที่ความเหลื่อมล้ำด้านรายได้มีแนวโน้มดีขึ้นเล็กน้อย ค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini Coefficient) ด้านรายได้ลดลงจาก ๐.๔๘๔ ในปี ๒๕๕๔ เหลือ ๐.๔๖๕ ในปี ๒๕๕๖ อย่างไรก็ตามความแตกต่างของรายได้ระหว่างกลุ่มคนรวยที่สุดกับกลุ่มคนจนที่สุดแตกต่างกันถึง ๓๔.๙ เท่า ในปี ๒๕๕๖ โดยกลุ่มคนรวยที่สุดร้อยละ ๑๐ ถือครองรายได้สูงถึงร้อยละ ๓๖.๘ ของรายได้ทั้งหมด ขณะที่กลุ่มคนจนที่สุดร้อยละ ๑๐ ถือครองรายได้เพียงร้อยละ ๑.๑ สาเหตุพื้นฐานที่สำคัญจากโครงสร้างเศรษฐกิจที่ไม่สมดุล ส่งผลให้การกระจายประโยชน์ของการพัฒนาไปยังกลุ่มคนต่างๆ ในสังคมไม่ทั่วถึง* ประชากรที่เกิดช่วงปี ๒๕๕๕-๒๕๕๖

๒.๒.๕ ความเหลื่อมล้ำระหว่างกลุ่มคนยังคงเป็นปัญหาสำคัญของสังคมไทย อันเนื่องมาจาก

(๑) ความเหลื่อมล้ำด้านสินทรัพย์ทั้งด้านการเงินและการถือครองที่ดินยังคงกระจุกตัวอยู่ในกลุ่มคนเพียงส่วนน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการถือครองที่ดินโดยกลุ่มผู้ถือครองที่ดินร้อยละ ๒๐ มีการถือครองที่ดินมากที่สุด มีสัดส่วนการถือครองที่ดินสูงกว่ากลุ่มผู้ถือครองที่ดินร้อยละ ๒๐ ที่มีการถือครองที่ดินน้อยที่สุด ๓๒๕.๗ เท่า เนื่องจากปัญหากรรมสิทธิ์ที่ดิน และการขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการที่ดินว่างเปล่าของภาครัฐ

(๒) เด็กยากจนยังเข้าไม่ถึงการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขณะที่โอกาสในการเข้าถึงการศึกษาในระดับปริญญาตรียังมีความแตกต่างกันตามฐานะของกลุ่มประชากร ระหว่างเขตเมือง-ชนบทและระหว่างภูมิภาค มีปัจจัยหลักมาจากปัญหาเรื่องค่าครองชีพและการเดินทางไปศึกษา โดยกลุ่มประชากรร้อยละ ๑๐ ที่มีฐานะความเป็นอยู่ดีที่สุด มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาระดับปริญญาตรีมากกว่ากลุ่มประชากรร้อยละ ๑๐ ที่มีฐานะความเป็นอยู่ด้อยที่สุดประมาณ ๑๙.๑ เท่า นักศึกษาในเขตเมืองมีโอกาสสูงกว่านักศึกษาในเขตชนบทประมาณ ๒.๒ เท่า

(๓) คุณภาพการให้บริการสาธารณสุขยังคงมีความเหลื่อมล้ำกันระหว่างภูมิภาค โดยเฉพาะการกระจายทรัพยากรทางการแพทย์และสาธารณสุข อาทิ จากการสำรวจทรัพยากรสาธารณสุขในปี ๒๕๕๖ พบว่า อัตราส่วนแพทย์ต่อประชากรระหว่างกรุงเทพฯ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่างกันถึง ๓.๖ เท่า

(๔) ความเหลื่อมล้ำการเข้าถึงการคุ้มครองทางสังคมของแรงงาน แรงงานอิสระเข้าถึงการคุ้มครองมากขึ้น จากการเข้าถึงการประกันตนตามมาตรา ๕๐ ที่เพิ่มขึ้นจาก ๑.๒๙ ล้านคน ในปี ๒๕๕๕ เป็น ๒.๔๗๑ ล้านคน ในปี ๒๕๕๗ ทำให้แรงงานในระบบมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๔๒.๔ ในปี ๒๕๕๗ อย่างไรก็ตาม แรงงานในระบบได้รับค่าจ้างเฉลี่ยสูงกว่าแรงงานนอกระบบประมาณ ๒.๑ เท่า ในปี ๒๕๕๖

(๕) ความเหลื่อมล้ำด้านกระบวนการยุติธรรม เนื่องจากประชาชนไม่เข้าใจกฎหมาย เข้าไม่ถึงกระบวนการยุติธรรม และหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมขาดการบูรณาการในการทำงาน นอกจากนี้ ผู้มีรายได้น้อยมักไม่ได้รับความเป็นธรรม ไม่สามารถต่อสู้คดีจากการที่ไม่สามารถรับภาระค่าใช้จ่ายในกระบวนการยุติธรรมและต้องใช้ระยะเวลายาวนาน

๒.๒.๖ คนไทยมีความมั่นคงทางสังคมมากขึ้น จากการที่คนไทยกว่าร้อยละ ๙๙.๙ ได้รับความคุ้มครองทางด้านสุขภาพ โดยอยู่ภายใต้ระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้าร้อยละ ๗๓.๘ ระบบประกันสังคมร้อยละ ๑๖.๗ และระบบสวัสดิการรักษายาบาลข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจร้อยละ ๗.๑ ขณะที่ กลุ่มผู้ด้อยโอกาสมีหลักประกันทางรายได้มั่นคงขึ้นและมีความครอบคลุมมากขึ้น โดยในปี ๒๕๕๘ ผู้สูงอายุได้รับการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพเพิ่มขึ้นเป็นแบบขั้นบันไดตามช่วงอายุ ๘.๓ ล้านคน จากผู้สูงอายุทั่วประเทศ ๑๐.๔ ล้านคน ส่วนผู้พิการได้รับเบี้ยยังชีพเพิ่มขึ้นเป็น ๘๐๐ บาท ครอบคลุมผู้พิการร้อยละ ๘๙.๕ และรัฐให้เงินอุดหนุนแก่เด็กด้อยโอกาสที่อยู่ในครอบครัวยากจนให้ได้รับการเลี้ยงดูที่มีคุณภาพภายใต้โครงการอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดอย่างไรก็ตาม สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยยังไม่ครอบคลุมกลุ่มผู้มีรายได้น้อยและผู้ยากไร้ แม้ว่ารัฐจัดสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยภายใต้โครงการต่างๆ แต่ปัจจุบันกลุ่มผู้มีรายได้น้อยและรายได้ปานกลางยังไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัยถึง ๔.๕๔๔,๙๒๖ ครัวเรือน อย่างไรก็ตาม รัฐเริ่มให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่อยู่อาศัยแก่ผู้สูงอายุโดยเฉพาะผู้ที่มีรายได้น้อยและผู้ยากไร้

๒.๒.๗ วัฒนธรรมอันดีงามของไทยเริ่มเสื่อมถอยและสังคมไทยมีแนวโน้มเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมมากขึ้น อาทิ การให้คุณค่ากับความสนุกสนาน และความสะดักสบาย ละเลยเรื่องวินัย มีความเห็นแก่ตัว ไม่รู้จักเสียสละ ไม่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และขาดความรับผิดชอบ นอกจากนี้ยังมีแนวโน้มการเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม โดยเฉพาะการเข้ามาของแรงงานต่างชาติที่ก่อให้เกิดการนำเอาวัฒนธรรมต้นทางผสมผสานกับวัฒนธรรมท้องถิ่น

๒.๒.๘ ความเข้มแข็งของชุมชนมีแนวโน้มที่ดีขึ้น ชุมชนสามารถแก้ปัญหาและสนองตอบความต้องการของชุมชนด้วยตนเองได้ดีขึ้น โดยมีกระบวนการจัดทำแผนชุมชนที่ครอบคลุมทุกพื้นที่ และบูรณาการเป็นแผนตำบลเพื่อเชื่อมโยงกับแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แผนพัฒนาอำเภอ และแผนพัฒนาจังหวัดเพื่อให้ได้รับการสนับสนุนทั้งในด้านองค์ความรู้และงบประมาณในกิจกรรมที่เกินความสามารถของชุมชน มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายเพิ่มขึ้นจาก ๑๔๒,๖๓๒ แห่งในปี ๒๕๕๕ เป็น ๑๕๒,๓๗๗ แห่ง ในปี ๒๕๕๖ ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มธุรกิจชุมชนและอาชีพ ร้อยละ ๓๒.๕๑ ขององค์กรทั้งหมด และองค์กรการเงิน ร้อยละ ๒๖.๗๗

๒.๒.๙ ความไม่ยอมรับในความคิดเห็นที่แตกต่างกันส่งผลให้เกิดความขัดแย้งในสังคม ในช่วงระยะเวลากว่า ๑๐ ปีที่ผ่านมา ความขัดแย้งในเชิงความคิดเห็นทางการเมืองของกลุ่มต่างๆ ที่มีความรุนแรงมากขึ้น นำไปสู่ความสูญเสียต่อชีวิต ทรัพย์สิน และส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจของประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อม

๒.๓ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒.๓.๑ ทรัพยากรธรรมชาติส่วนใหญ่ถูกนำไปใช้ในการพัฒนาจำนวนมาก ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมอย่างต่อเนื่อง และเกิดปัญหาความขัดแย้งในการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติมากขึ้น

(๑) พื้นที่ป่าไม้ลดลง เนื่องจากจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้ความต้องการใช้ที่ดินเพื่อการผลิตทางการเกษตร การอยู่อาศัย และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย พื้นที่ป่าไม้จึงถูกบุกรุกทำลายมากขึ้น โดยพื้นที่ป่าไม้ลดลงจาก ๑๗๑.๐๒ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๕๓.๓๓ ของพื้นที่ทั้งหมดของประเทศในปี ๒๕๐๔ เป็น ๑๐๒ ล้านไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ ๓๑.๖ ในปี ๒๕๕๖

(๒) ทรัพยากรดินเสื่อมโทรม ทำให้ความหลากหลายทางชีวภาพถูกคุกคามทรัพยากรดินและที่ดินมีปัญหาความเสื่อมโทรมของดินจากการใช้ประโยชน์ที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ดินเกษตรกรรมเสื่อมคุณภาพ การชะล้างพังทลายของดิน นอกจากนี้ ยังมีปัญหาพื้นที่สูงชันหรือพื้นที่ภูเขา ซึ่งมีข้อจำกัดในการนำไปใช้ประโยชน์ การใช้ทรัพยากรที่ดินของประเทศยังไม่มีประสิทธิภาพและขาดการบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การบริหารจัดการที่ดินมีปัญหาความไม่เป็นธรรมและการกระจายสิทธิการถือครองที่ดิน ความหลากหลายทางชีวภาพกำลังตกอยู่ภายใต้ภาวะถูกคุกคาม โดยมีสาเหตุมาจากการสูญเสียระบบนิเวศป่าไม้อย่างต่อเนื่องเป็นเวลานาน

(๓) ป่าชายเลนและระบบนิเวศชายฝั่งถูกทำลาย และมีการเปลี่ยนสภาพไปใช้ประโยชน์อื่นๆ จำนวนมาก เช่น การเพาะเลี้ยงชายฝั่ง โดยเฉพาะการทำนาเกลือ การขยายตัวของเมืองและอุตสาหกรรม ทำให้พื้นที่ป่าชายเลนลดลงจากปี ๒๕๐๔ ที่มีพื้นที่ป่าชายเลนกว่า ๒.๓ ล้านไร่ เหลือเพียง ๑.๕ ล้านไร่ ในปี ๒๕๕๒ คิดเป็นการลดลงร้อยละ ๓๔.๘ ทำให้รัฐเริ่มมีนโยบายปกป้องป่าชายเลนอย่างจริงจัง โดยไม่อนุญาตการต่อสัมปทานบัตรทั้งหมดตั้งแต่ปี ๒๕๓๔ และห้ามการใช้ประโยชน์อื่นๆ อย่างไรก็ตาม ในระหว่างปี ๒๕๔๔-๒๕๕๔ พบว่า ป่าชายเลนมีสภาพดีขึ้นในปี ๒๕๕๔ ผลผลิตประมงทะเลมีปริมาณเพียง ๑.๖๑ ล้านตัน ลดลงจากปี ๒๕๔๔ ที่มีปริมาณ ๒.๔๒ ล้านตัน ในขณะที่พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งของประเทศไทยยังคงขยายตัวอย่างต่อเนื่องจากปริมาณความต้องการสัตว์น้ำที่เพิ่มมากขึ้น

(๔) การผลิตพลังงานในประเทศไม่เพียงพอกับความต้องการ แต่ประสิทธิภาพการใช้พลังงานดีขึ้น ความต้องการใช้พลังงานของประเทศเพิ่มขึ้นตลอด ๓๐ ปีที่ผ่านมาแต่การผลิตพลังงานเชิงพาณิชย์เพื่อการบริโภคภายในประเทศไม่เพียงพอกับความต้องการ ทำให้ต้องนำเข้าจากต่างประเทศเพิ่มขึ้นโดยในปี ๒๕๕๕ ต้องนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ ๖ อยู่ที่ระดับ ๑.๐๘ ล้านบาร์เรลเทียบเท่าน้ำมันดิบต่อวัน คิดเป็นร้อยละ ๕๔ ของความต้องการใช้ในปี ๒๕๕๕ และคิด

เป็นร้อยละ ๑๒.๕ ของ GDP โดยน้ำมันดิบมีการนำเข้าสูงที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๗๖ ของการนำเข้าพลังงานทั้งหมด ขณะที่การใช้พลังงานเชิงพาณิชย์ขึ้นต้นในปี ๒๕๕๕ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๖.๘ อยู่ที่ระดับ ๑.๙๘๑ พันบาร์เรลเทียบเท่าน้ำมันดิบต่อวัน ทั้งนี้ ประสิทธิภาพการใช้พลังงานของประเทศไทยมีแนวโน้มดีขึ้น โดยมีอัตราการเพิ่มขึ้นของการใช้พลังงานต่ำกว่าอัตราขยายตัวของ

GDP โดยในปี ๒๕๕๕ การเพิ่มขึ้นของ GDP ร้อยละ ๑ ขณะที่มีการใช้พลังงานเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ ๐.๖

(๕) ทรัพยากรน้ำยังมีส่วนที่ไม่สามารถจัดสรรได้ตามความต้องการ ประเทศไทยประกอบด้วย ๒๕ กลุ่มน้ำหลัก น้ำทำตามธรรมชาติมีปริมาณรวม ๒๘๕,๒๒๗ ล้านลูกบาศก์เมตร ขณะที่การพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำในประเทศมีความจุคิดเป็นร้อยละ ๒๘ ของปริมาณน้ำท่าธรรมชาติ มีแอ่งน้ำบาดาลทั้งหมด ๒๗ แอ่งน้ำบาดาล มีปริมาณการกักเก็บในชั้นน้ำบาดาลรวมประมาณ ๑.๑๓ ล้านล้านลูกบาศก์เมตร มีศักยภาพที่จะพัฒนาขึ้นมาใช้ได้ โดยไม่กระทบต่อปริมาณน้ำบาดาลที่มีอยู่ได้รวมปีละ ๖๘,๒๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตรอย่างไรก็ตาม การพัฒนาน้ำบาดาลขึ้นมาใช้ มีข้อจำกัดในเรื่องของความคุ้มทุนเนื่องจากมีค่าใช้จ่ายในการสูบน้ำ และการดำเนินการสำรวจสูง ขณะที่ภาพรวมความต้องการใช้น้ำในประเทศ ในปี ๒๕๕๗ มีจำนวนประมาณ ๑๕๑,๗๕๐ ล้านลูกบาศก์เมตร โดยที่ศักยภาพของการเข้าถึงแหล่งน้ำของภาคส่วนต่างๆ มีจำนวน ๑๐๒,๑๔๐ ล้านลูกบาศก์เมตร และยังไม่สามารถจัดสรรน้ำตามความต้องการได้อีกประมาณ ๔๙,๖๑๐ ล้านลูกบาศก์เมตร

๒.๓.๒ ปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มสูงขึ้นตามการขยายตัวของเศรษฐกิจและชุมชนเมือง

(๑) ปัญหาขยะมูลฝอยยังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพ แนวโน้มอัตราการเกิดขยะมูลฝอยเฉลี่ยต่อคนต่อวันเพิ่มสูงขึ้นจาก ๑.๐๔ กิโลกรัม/คน/วัน ในปี ๒๕๕๓ เป็น ๑.๑๑ กิโลกรัม/คน/วัน ในปี ๒๕๕๗ สถานที่กำจัดขยะแบบถูกต้องตามหลักวิชาการมีเพียงร้อยละ ๑๙ และมีการนำมูลฝอยกลับไปใช้ประโยชน์เพียงร้อยละ ๑๘ ทำให้มีปริมาณขยะสะสมตกค้างเพิ่มสูงขึ้นถึง ๑๙.๙ ล้านตัน ในปี ๒๕๕๖ ของเสียอันตราย ในปี ๒๕๕๗ มีประมาณ ๒.๖๙ ล้านตัน โดยขยะอิเล็กทรอนิกส์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐ ต่อปี เนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่มีการปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ในอนาคตอาจต้องประสบปัญหาการกำจัดซากของเสียเหล่านี้ หากภาครัฐไม่มีมาตรการหรือมีกฎหมายควบคุมการรีไซเคิลขยะอย่างครบวงจร ขณะที่การจัดการของเสียอันตรายจากภาคอุตสาหกรรมสามารถจัดการได้ประมาณร้อยละ ๗๐ โดยภาคอุตสาหกรรมมีการนำของเสียอันตรายกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่มากขึ้น แต่ยังพบการลักลอบทิ้งกากอุตสาหกรรมในหลายพื้นที่อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากต้นทุนในการกำจัดสูง

(๒) มลพิษทางอากาศยังเกินมาตรฐานหลายแห่ง แต่มีแนวโน้มดีขึ้น ในปี ๒๕๕๗ พบสารมลพิษทางอากาศเกินค่ามาตรฐานในหลายพื้นที่ของประเทศ และที่เป็นปัญหาสำคัญได้แก่ฝุ่นละออง ก๊าซโอโซน และสารอินทรีย์ระเหยง่าย (VOCs) โดยมีพื้นที่วิกฤติในเขตพื้นที่มาบตาพุด จังหวัดระยอง ที่ยังคงประสบปัญหาสารอินทรีย์ระเหยง่าย ในขณะที่พื้นที่อื่น เช่น กรุงเทพฯ ปทุมธานี เชียงใหม่ ขอนแก่น พบสารเบนซินเกินค่ามาตรฐาน แต่ส่วนใหญ่มีปริมาณลดลงจากปีที่ผ่านมา ซึ่งได้รับผลดีจากการปรับปรุงมาตรฐานน้ำมันเชื้อเพลิงเมื่อต้นปี ๒๕๕๗ ทั้งนี้ ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร การที่ปัญหาฝุ่นละอองและเบนซินมีปริมาณลดลง ส่วนหนึ่งเป็นผลการปรับปรุงมาตรฐานน้ำมันเชื้อเพลิงจาก EURO ๓ เป็น EURO ๔ ตั้งแต่ปี ๒๕๕๕ และการปรับปรุงระบบขนส่งสาธารณะและทางจักรยาน การเข้มงวดกับการตรวจจับรถควันดำ อย่างไรก็ตาม ปัญหามลพิษทางอากาศในพื้นที่มาจากสาเหตุหลักคือปริมาณรถยนต์จำนวนมากสำหรับมลพิษจากหมอกควัน ในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน พบว่าสถานการณ์ดีขึ้นเป็นลำดับ โดยความร่วมมือและการทำงานระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และประชาชนดีขึ้น

(๓) คุณภาพน้ำที่อยู่ในเกณฑ์ดีมีแนวโน้มลดลง สถานการณ์คุณภาพน้ำในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. ๒๕๔๘-๒๕๕๗) มีแนวโน้มเสื่อมโทรมลง โดยแหล่งน้ำที่อยู่ในเกณฑ์ดีมีแนวโน้มลดลงส่วนแหล่งน้ำที่อยู่ในเกณฑ์พอใช้และเสื่อมโทรมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น สาเหตุสำคัญมาจากการชะหน้าดินที่มีปฏิกิริยาค้างจากการเกษตรและการปศุสัตว์ และการระบายน้ำเสียจากชุมชน ระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชน มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการบำบัดน้ำเสียที่เพิ่มขึ้น

ตามการขยายตัวและการเจริญเติบโตของชุมชน โดยปัจจุบัน มีปริมาณน้ำเสียจากชุมชน ๑๐.๓ ล้านลูกบาศก์เมตร ต่อวัน ขณะที่ระบบบำบัดน้ำเสียรองรับน้ำเสียที่เกิดขึ้นได้เพียงร้อยละ ๓๑

(๔) ประเทศไทยปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพิ่มขึ้น แต่อัตราการเติบโตลดลงปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากสาขาพลังงานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตามปริมาณความต้องการใช้พลังงานที่เพิ่มขึ้นตามการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ จากรายงานแห่งชาติฉบับที่ ๒ การจัดทำบัญชีก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทย ระบุว่าประเทศไทยมีการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ในปี ๒๕๓๓ ปริมาณ ๒๒๙.๐๘ ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า และเพิ่มเป็น ๒๖๕.๙ ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า ในปี ๒๕๔๗ โดยปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ ๓.๓ ต่อปี อย่างไรก็ตาม อัตราการเติบโตลดลงในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา ทั้งนี้เนื่องมาจากมาตรการการลดก๊าซเรือนกระจกต่างๆ ที่มีการดำเนินงานเพิ่มมากขึ้นในประเทศ ประกอบกับการกักเก็บก๊าซเรือนกระจกในภาคป่าไม้และการใช้ประโยชน์ที่ดินมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นร้อยละ ๑.๑ จึงส่งผลให้ภาคดังกล่าวเป็นภาคที่มีความสำคัญมากในการเพิ่มการดูดซับและช่วยลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกโดยรวมของประเทศ ๒.๓.๓ ภัยพิบัติทางธรรมชาติโดยเฉพาะอย่างยิ่งอุทกภัยเกิดขึ้นบ่อยครั้งและมีความรุนแรงมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อภาคการผลิตและวิถีการดำรงชีวิตของคนไทย ทั้งอุทกภัย ภัยแล้ง วาตภัย และดินถล่ม สร้างความเสียหายนับเป็นมูลค่ากว่าหมื่นล้านบาท อันเป็นผลกระทบมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุทกภัยมีแนวโน้มและความถี่มากขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อภาคการผลิตและวิถีการดำรงชีวิตของคนไทยเป็นประจำทุกปีในมิติของจำนวนประชากรเสี่ยงภัยจะพบว่าภัยแล้งเป็นภัยธรรมชาติที่ส่งผลกระทบต่อประชากรเป็นจำนวนมากกว่าภัยประเภทอื่นๆ ในขณะที่น้ำท่วมเป็นภัยธรรมชาติที่ส่งผลให้ประเทศไทยถูกจัดอยู่ในลำดับประเทศที่มีความเสี่ยงต่อน้ำท่วมของโลก

๒.๔ ด้านการบริหารจัดการและการปรับปรุงประสิทธิภาพกลไกการพัฒนา

๒.๔.๑ ด้านธรรมาภิบาล

(๑) ประเทศไทยจะต้องให้ความสำคัญกับเรื่องธรรมาภิบาลอย่างเร่งด่วนจากการประเมินผ่านดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย ซึ่งว่า สังคมไทยในภาพรวมมีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันอยู่ในระดับปานกลางในปี ๒๕๕๖ แต่ต้องค้ำประกันด้านสังคมประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาลอยู่ในระดับที่ต้องเร่งแก้ไข สถานการณ์ดังกล่าว ถือเป็นความจำเป็นของประเทศไทยที่จะต้องให้ความสำคัญกับเรื่องธรรมาภิบาลอย่างเร่งด่วน เนื่องจากสถานการณ์วิกฤตคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลของสังคมไทยหลักธรรมาภิบาล ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๒ มีอย่างน้อย ๖ ประการคือ (๑) หลักนิติธรรม (๒) หลักคุณธรรม (๓) หลักความโปร่งใส (๔) หลักความมีส่วนร่วม (๕) หลักความรับผิดชอบ (๖) หลักความคุ้มค่า ขณะนี้ ได้มีการสะสมตัวและลุกลามสู่ทุกภาคส่วน ได้แก่ ภาคการเมืองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นที่มีการซื้อสิทธิ ขายเสียง มีการทุจริตเพื่อให้ได้รับการเลือกตั้ง มีผลประโยชน์ส่วนตนทับซ้อนกับผลประโยชน์รัฐหน่วยงานภาครัฐ มีระบบการบริหารงานที่ไม่เป็นธรรมาภิบาล มีการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ หากผลประโยชน์ให้ตนเองและพวกพ้อง ภาคธุรกิจบางส่วนมีการร่วมมือกับนักการเมืองและข้าราชการ กระทำการทุจริตเพื่อให้ได้งานจากภาครัฐ ปิดงานอย่างรวดเร็ว ผูกขาดทางธุรกิจ หลีกเลี่ยงภาษี ขาดความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค ภาคประชาชนมีแนวโน้มยอมรับการทุจริตต่างๆ ที่ตนเองได้รับประโยชน์มากขึ้น สถาบันทางศาสนาบางส่วนประพฤติดิตคุณธรรมและจริยธรรมเสียเอง มีปัญหาการบริหารจัดการทรัพย์สินของส่วนรวม ขาดความโปร่งใส ปล่อยให้คนบางกลุ่มใช้ศาสนาเป็นเครื่องมือแสวงหาประโยชน์ สื่อมวลชนหลายสำนักวางตัวไม่เป็นกลาง ไม่แสดงบทบาทในการต่อต้านการทุจริตหรือปกปิดข้อเท็จจริง รับผลประโยชน์จากกลุ่มนายทุนและนักธุรกิจการเมืองจนไม่สามารถรักษาจริยธรรมหรือจรรยาบรรณของวิชาชีพได้

(๒) ภาคเอกชนมีการประเมินหลักบรรษัทภิบาล ตั้งแต่ปี ๒๕๔๔ โดยสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (Thai Institute of Directors : IOD) ได้สำรวจการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

แห่งประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง พบว่า บริษัทจดทะเบียนที่มีธรรมาภิบาลมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ ๗๒% ในปี ๒๕๕๗ ถือว่าอยู่ในระดับดีเมื่อเทียบกับปี ๒๕๔๕ ที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ ๕๒% และมีคะแนนเฉลี่ยลดลงเมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๔ ที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ ๗๗% แสดงให้เห็นว่า บริษัทจดทะเบียนไทย ให้ความสำคัญในการพัฒนาการกำกับดูแลกิจการที่ดีเพื่อโอกาสในการเติบโตอย่างยั่งยืนและสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศสู่การยอมรับในระดับสากล

๒.๔.๒ ด้านการบริหารจัดการภาครัฐและการกระจายอำนาจ

(๑) การบริหารจัดการภาครัฐมีการปรับปรุงตามยุคสมัย พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้จัดระเบียบการบริหารราชการแผ่นดินแบ่งออกเป็น ๓ ส่วนได้แก่ บริหารราชการส่วนกลาง บริหารราชการส่วนภูมิภาค และบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่ใช้หลักการกระจายอำนาจที่ส่วนกลางได้มอบอำนาจระดับหนึ่งให้ประชาชนในท้องถิ่นไปดำเนินการปกครองตนเองอย่างอิสระโดยไม่ขัดต่อกฎหมายของประเทศ ทั้งสามส่วนนี้อยู่ในการควบคุมและบริหารงานของคณะรัฐมนตรี ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบบริหารราชการแผ่นดิน รวมไปถึงการกำหนดนโยบายเพื่อให้ข้าราชการนำไปปฏิบัติ ทั้งนี้การปฏิรูประบบราชการที่เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนในโครงสร้างของหน่วยราชการเกิดขึ้นจากพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ มีการกำหนดส่วนราชการไว้เป็น ๒๐ กระทรวง และส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง

(๒) การกระจายอำนาจเกิดผลสำเร็จหลายด้านแต่ยังมีปัญหาที่ต้องแก้ไขการกระจายอำนาจให้แก่ อปท. ในระยะที่ผ่านมาได้ดำเนินการตามแนวทางของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ และ ๒๕๕๐ และตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฉบับที่ ๑ และฉบับที่ ๒ นอกจากนั้น มีการใช้งบประมาณเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการถ่ายโอนภารกิจ หน้าที่และเพิ่มรายได้ในการดำเนินงานของ อปท. โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๓ สัดส่วนของรายได้ของท้องถิ่นต่อรายได้รัฐบาลคิดเป็นร้อยละ ๑๓.๓๑ เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๒๕.๑๗ ในปีงบประมาณ ๒๕๕๐ และร้อยละ ๒๘.๒๑ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ มีการถ่ายโอนภารกิจไปแล้วตามแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ อปท. ฉบับที่ ๑ จำนวน ๑๘๕ ภารกิจจากภารกิจที่จะต้องถ่ายโอน ๒๔๕ ภารกิจ และถ่ายโอนภารกิจตามแผนปฏิบัติการฯ ฉบับที่ ๒ จำนวน ๗๕ งาน/กิจกรรม จาก ๑๑๔ งาน/กิจกรรม และถ่ายโอนบุคลากรจากส่วนกลางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๙,๘๕๐ คน แบ่งเป็นข้าราชการ ๑,๓๗๘ คน บุคลากรทางการศึกษา ๕,๒๙๕ คน ข้าราชการกระทรวงสาธารณสุขซึ่งประจำอยู่ที่สถานอนามัย จำนวน ๗๙ คน และลูกจ้างประจำ ๓,๐๙๘ คน อย่างไรก็ตามยังมีปัญหาที่ต้องการการแก้ไข เช่น การทับซ้อนของอำนาจหน้าที่และเขตพื้นที่ระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดและเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้การจัดบริการสาธารณะให้กับประชาชนยังขาดความสมดุล ปัญหาการซื้อเสียง ทำให้การเลือกตั้งระดับท้องถิ่นขาดความชอบธรรม และปัญหาการขาดแคลนรายได้ของ อปท. ซึ่งรายได้ที่ท้องถิ่นจัดเก็บเองในภาพรวมมีสัดส่วนเพียงร้อยละ ๙.๙๐ ของรายได้รัฐบาลในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๙ และเพิ่มเป็นร้อยละ ๑๐.๖๕ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ ท้องถิ่นจำเป็นต้องพึ่งพาเงินอุดหนุนจากรัฐบาล คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๕๒ และร้อยละ ๓๙.๔๖ ตามลำดับ ส่งผลให้อปท. ในพื้นที่ที่มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจหนาแน่น เช่น การเป็นแหล่งที่ตั้งของอุตสาหกรรม การค้า การบริการ การเป็นพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ แหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงระดับโลก การจัดบริการสาธารณะรองรับการเติบโตของเมืองและการเพิ่มขึ้นของประชากรแฝงและแรงงานต่างด้าวได้อย่างมีขอบเขตจำกัด

๒.๔.๓ ด้านการทุจริตคอร์รัปชัน

ไทยกำลังประสบปัญหาการทุจริตเชิงนโยบายและผลประโยชน์ทับซ้อนเป็นอย่างมาก พัฒนาการของการทุจริตคอร์รัปชันในสังคมไทยเปลี่ยนแปลงจากในอดีตที่มีรูปแบบการทุจริตจัดซื้อจัดจ้าง รับสินบน ซึ่งสามารถตรวจสอบหาหลักฐานจับผิดมาลงโทษได้ เนื่องจากมีความซับซ้อนไม่มากเท่ากับการทุจริตคอร์รัปชันในปัจจุบันที่ประเทศไทยมีความเสียหายจากการทุจริตคอร์รัปชันขนาดใหญ่ที่สูงเป็นแสนล้านบาท อันเนื่องจากการทุจริตเชิงนโยบายและ

ผลประโยชน์ทับซ้อนซึ่งเป็นรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นในช่วงที่รัฐเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจและการหาประโยชน์จากธุรกิจในโลกสมัยใหม่ มีความซับซ้อนเพิ่มขึ้นและในปัจจุบันประเทศไทยประสบปัญหาการทุจริตเชิงนโยบายและผลประโยชน์ทับซ้อนเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นองค์กรภาครัฐหรือภาคเอกชน และมาตรการต่างๆ ที่ออกมา รวมทั้งกฎหมายเกี่ยวกับการทุจริตและการตรวจสอบจากองค์กรต่างๆ ยังไม่สามารถที่จะเข้าไปแก้ไข ปัญหาเหล่านี้ได้ ดังปรากฏตามดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perception Index : CPI) พ.ศ. ๒๕๕๗ ขององค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ พบว่าประเทศไทยได้ ๓๘ คะแนนจากคะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน อยู่อันดับที่ ๘๕ จากการจัดอันดับทั้งหมด ๑๗๕ ประเทศทั่วโลก จะเห็นได้ว่าประเทศไทยมีคะแนนดีขึ้นเล็กน้อยเทียบกับปี ๒๕๕๖ ที่ได้ ๓๕ คะแนน อยู่อันดับ ๑๐๒ โดยเมื่อเทียบกับประเทศในกลุ่มอาเซียน พบว่า ประเทศไทยมีคะแนนเท่ากับประเทศฟิลิปปินส์ ส่วนประเทศสิงคโปร์สูงถึง ๘๔ คะแนน และมาเลเซียได้ ๕๒ คะแนน (คะแนนมาก หมายถึงมีคอร์รัปชันน้อย)

๑.๓ แผนพัฒนาภาค / แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด / แผนพัฒนาจังหวัด

๑. แผนพัฒนาภาค

ทิศทางการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระดับโลกและในประเทศ เพื่อให้สามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องอาศัยความได้เปรียบด้านที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจและศักยภาพของภูมิภาคต่างๆ โดยกำหนดบทบาทและทิศทางการพัฒนาพื้นที่ให้สอดคล้องกับศักยภาพ โอกาส ภูมิเศรษฐกิจและสังคมแต่ละภาค เชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านและกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจประชาคมอาเซียน การพัฒนาพื้นที่ชายแดนและชุมชนศูนย์กลางในแต่ละภาคให้มีความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ดังนี้

๑.บทบาทการพัฒนาพื้นที่

เป็นฐานการผลิตพืชอาหารและพืชพลังงานทดแทนของประเทศฐานการผลิต อุตสาหกรรมแปรรูป เป็นประตูการค้าสู่อินโดจีน และเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดี ประวัติศาสตร์ อารยธรรมขอม วัฒนธรรมประเพณี และแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติเป็นฐานเศรษฐกิจหลักของประเทศ

๒.บทบาทการเชื่อมโยงเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านและประชาคมอาเซียน

เร่งต่อยอดและใช้ประโยชน์จากความตกลงต่างๆ ในกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยพัฒนาเมืองชายแดนและด่านชายแดน ได้แก่ มุกดาหาร หนองคาย นครพนม และอุบลราชธานีให้เป็นประตูการค้า การท่องเที่ยว เชื่อมโยงกับกลุ่มอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขงและพัฒนาอุดรธานีและสกลนครให้เป็นเมืองสนับสนุน การเป็นประตูการค้าเชื่อมโยงกับกลุ่มอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขงและเอเชียตะวันออก พร้อมทั้งพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานรองรับสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ ๓ ที่จังหวัดนครพนม อาทิ คลังสินค้า สถานที่จอดรถสินค้า

๓.ทิศทางการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓.๑ ด้านเศรษฐกิจ

เพิ่มศักยภาพการผลิตทางการเกษตรทั้งในและนอกเขตชลประทาน เพิ่มความมั่นคงของอาชีพเกษตรกรโดยเฉพาะเกษตรกรรายย่อย ขยายฐานการผลิตโดยเฉพาะพืชพลังงานไปยังประเทศเพื่อนบ้าน สนับสนุนการเกษตรแบบข้อตกลง (Contact Farming) ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมส่งเสริมภาคเอกชนให้มีบทบาทการพัฒนาอุตสาหกรรมในลักษณะคลัสเตอร์ โดยนครราชสีมา ขอนแก่น กาฬสินธุ์เป็นเขตอุตสาหกรรมอาหารและพลังงาน นครราชสีมา ขอนแก่น ชัยภูมิเป็นเขตอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องแต่งกาย นครราชสีมา ขอนแก่นเป็นอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์อิเล็กทรอนิกส์ ด้านการท่องเที่ยวใช้จุดแข็งด้านวัฒนธรรม

ประวัติศาสตร์และประเพณีดั้งเดิมของแต่ละท้องถิ่นมาสร้างนวัตกรรมด้านการท่องเที่ยว และพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนบนพื้นฐานองค์ความรู้ภูมิปัญญาไทย

๓.๒ ด้านสังคม

พัฒนาคนให้มีคุณภาพภายใต้แนวทางการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยปรับปรุงคุณภาพคนให้พร้อมรองรับโอกาสด้านอาชีพ เพิ่มผลิตภาพแรงงานเกษตรโดยส่งเสริมการเกษตรแบบประณีต เกษตรอินทรีย์ สนับสนุนการสร้างองค์ความรู้ที่จะนำไปสู่การผลิตเพื่อความมั่นคงด้านอาหาร สนับสนุนการใช้มิติทางวัฒนธรรมเพื่อสร้างความมั่นคงของภาคเกษตร ส่งเสริมสุขภาวะของประชาชนโดยเน้นทางด้านการรักษาและการป้องกันโดยเร่งสร้างระบบป้องกันและรักษา เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน พร้อมทั้งสร้างความเป็นธรรมในสังคมและความเข้มแข็งให้ชุมชน รื้อฟื้นประเพณีและวัฒนธรรมที่มีคุณค่าให้เป็นทุนทางสังคม พัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนบนพื้นฐานองค์ความรู้ภูมิปัญญาไทย สร้างความเข้มแข็งของชุมชนบนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาเมืองและชุมชนให้เป็นเมืองน่าอยู่ พร้อมทั้งสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการสังคมอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

๓.๓ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ฟื้นฟูและปรับปรุงพื้นที่ป่า โดยการอนุรักษ์พื้นที่ป่าเดิม ฟื้นฟูสภาพป่าเสื่อมโทรมสร้างความสมดุลของการผลิตพืชอาหารและพืชพลังงาน ส่งเสริมบทบาทของชุมชนในการเพิ่มพื้นที่ป่าดูแลรักษาและการป้องกันการบุกรุกทำลายป่าและการป้องกันไฟไหม้ป่า และสนับสนุนการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำให้เหมาะสม ทั่วถึง และเป็นธรรม พัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กให้เหมาะสมกับภูมิสังคมและสภาพทางกายภาพของพื้นที่ และพัฒนาระบบชลประทาน ควบคุม กำกับ ดูแล คุณภาพสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในระดับมาตรฐานโดยส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีบทบาทในการกำกับดูแล รักษา ควบคุมคุณภาพดิน น้ำ อากาศ พัฒนาระบบเฝ้าระวังและเตือนภัยที่เกิดจากความแปรปรวนของธรรมชาติ โดยเฉพาะจากน้ำป่าไหลหลาก ดินถล่มและความแห้งแล้ง พร้อมกับวางแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่เสี่ยงครอบคลุมทั้งภาคและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการขยะ น้ำเสีย มลพิษทางอากาศ และฝุ่นละออง รวมทั้งการส่งเสริมให้ท้องถิ่นเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ

๒. แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด

ยุทธศาสตร์การพัฒนาของกลุ่มจังหวัดประกอบด้วย สกลนคร นครพนม มุกดาหาร
วิสัยทัศน์

“ส่งเสริมการเกษตรด้วยนวัตกรรม ท่องเที่ยว ๓ เชื่อมโยง ๓ ประเทศ มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจสู่อาเซียน”

ประเด็นยุทธศาสตร์

๑. การพัฒนาการท่องเที่ยว ๓ ธรรม (ธรรมะ ธรรมชาติ วัฒนธรรม) อย่างยั่งยืน
๒. การส่งเสริม พัฒนาการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มทางการเกษตร
๓. การพัฒนาขีดความสามารถด้านการค้า การลงทุน
๔. การพัฒนาขีดความสามารถด้านการค้า การลงทุน

เป้าประสงค์ (รวม)

“การขยายตัวทางเศรษฐกิจ และรายได้ของประชาชน”

ทิศทางการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๒

ได้ให้ความสำคัญกับ

๑. การพัฒนาการค้าชายแดนและสร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อการร่วมมือทาง

เศรษฐกิจ โดยเฉพาะการผลิตแบบ Contact Farming กับ สปป.ลาว และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกในเมืองและด่านชายแดนให้สะดวก รวดเร็ว เอื้อต่อการค้าการลงทุน

๒. การพัฒนาระบบบริหารจัดการ เพื่ออำนวยความสะดวกด้านการค้า เช่น จัดทำเวลาทำการของด่านมุกดาหาร-สะหวันนะเขต และด่านสะหวัน-ลาวบาว ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน การให้สัตยาบันภาคผนวกและพิธีสารแนบท้ายการดำเนินการความตกลงว่าด้วยการขนส่งข้ามพรมแดนในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง (GMS Cross-Border Transportation Agreement :GMS CBTA) เพื่ออำนวยความสะดวกการผ่านแดนของคนและสินค้าในอนุภูมิภาค การร่วมมือไทยและลาวพัฒนา Single Window Inspection:SWI เพื่อให้เอื้อต่อการตรวจปล่อยสินค้า ณ จุดเดียว Single Stop Inspection :SSI ที่ด่านมุกดาหาร-สะหวันนะเขต

๓. พัฒนาการท่องเที่ยว โดยเน้นท่องเที่ยวศิลปวัฒนธรรม ประเพณีเชื่อมโยงกับเพื่อนบ้านและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

๔. พัฒนาการเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรโดยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และเน้นส่งเสริมให้พื้นที่ชลประทานเป็นพื้นที่เกษตรก้าวหน้า ผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าเพิ่มสูง อาทิ พืชผัก ไม้ดอกไม้ประดับ และผลไม้ และการขยายปลูกพืชเศรษฐกิจใหม่ เช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ให้มากขึ้น ควบคู่กับการสนับสนุนการทำปศุสัตว์โดยเฉพาะโคเนื้อ

๕. พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจและเปิดประตูอินโดจีน โดยยกระดับการศึกษา และส่งเสริม ฟื้นฟู ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น

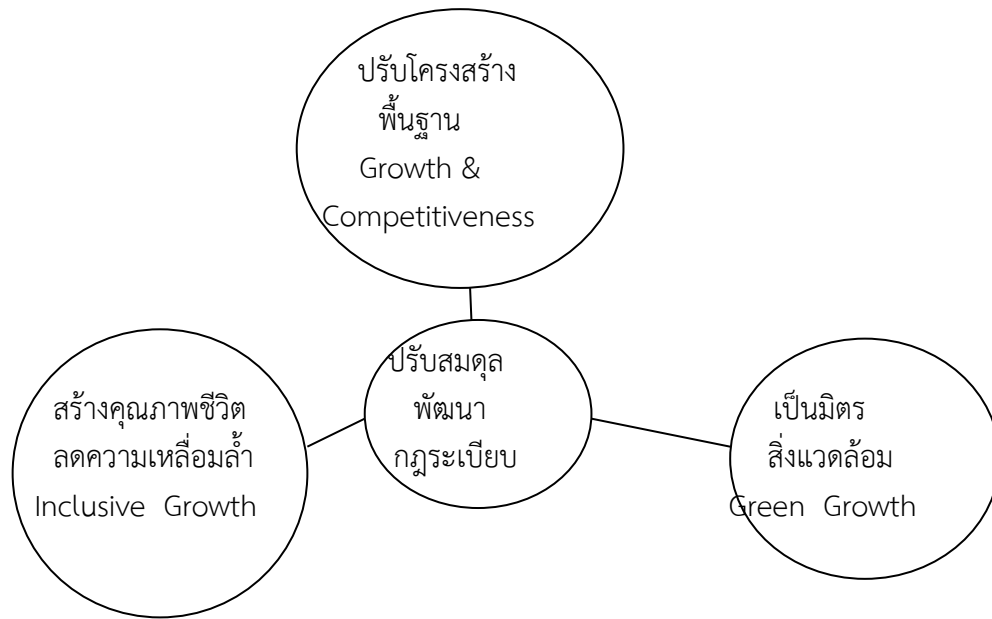
๓. แผนพัฒนาจังหวัด

นโยบายการพัฒนาจังหวัดสกลนคร

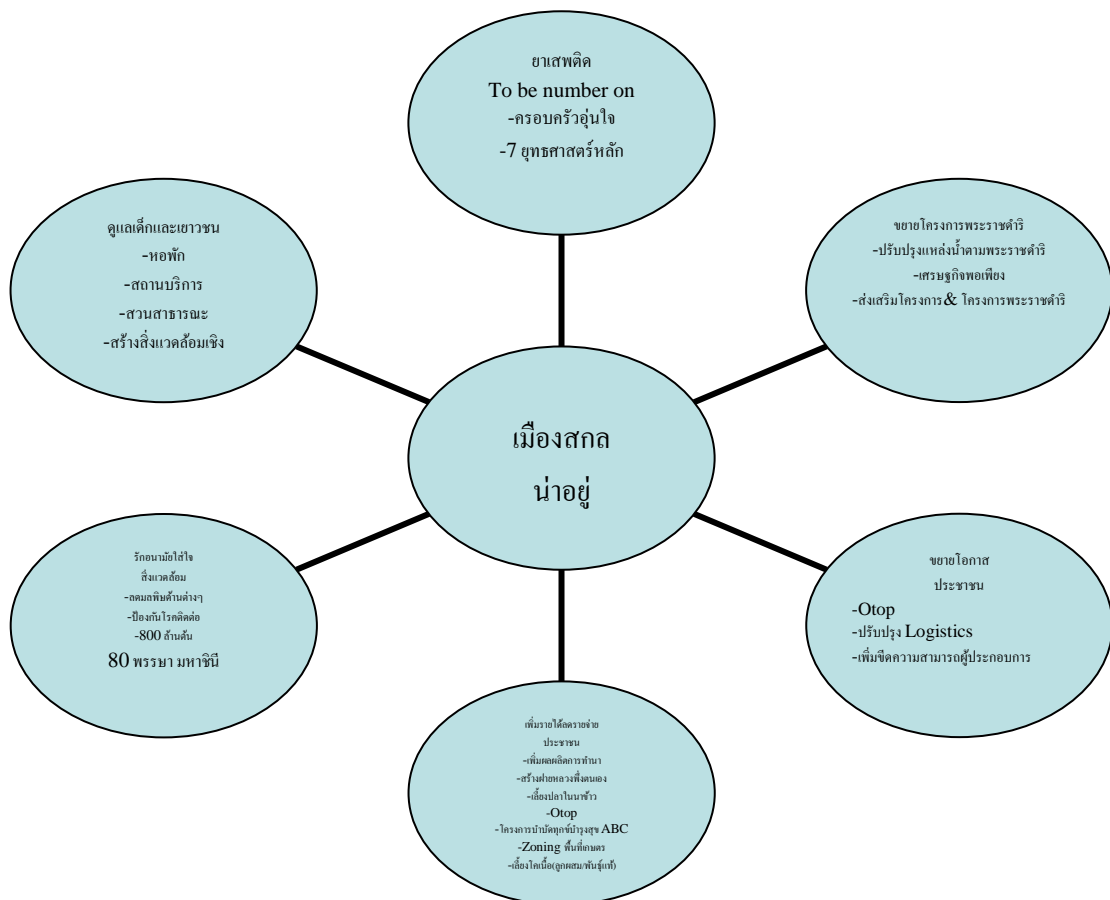
ผู้ว่าราชการจังหวัดสกลนครได้กำหนดนโยบายการพัฒนาจังหวัดสกลนครเป็น “เมือง ๓ ธรรม” เพื่อให้เป็นที่รู้จัก และสนใจให้ผู้คนภายนอกมาท่องเที่ยวสกลนคร ซึ่งนอกจากจะส่งผลต่อการสร้างเม็ดเงินเสริมรายได้ในพื้นที่ได้อย่างดีแล้ว ยังเป็นการสร้างความตระหนักรู้ และความภาคภูมิใจในบ้านของตนแก่คนสกลนคร

จังหวัดสกลนครนั้นได้ชื่อว่า “เมือง ๓ ธรรม ได้แก่ เมืองแห่งธรรมะ เมืองแห่งธรรมชาติ และเมืองแห่งวัฒนธรรม กล่าวคือ จังหวัดสกลนครมีบูรพาจารย์ที่เป็นอริยสงฆ์ อาทิ หลวงปู่่มั่น ภูริทัตโต หลวงปู่ฝั้น อาจาโร ซึ่งได้รับความเลื่อมใส และการสักการบูชาไม่เสื่อมคลาย รวมทั้งการมีสถานที่สำคัญทางศาสนา จึงมีพุทธศาสนิกชน และประชาชนทั่วไปมาเที่ยวชมอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น จึงได้ขึ้นชื่อว่าเป็นเมืองแห่งธรรมะ และจากการที่มีภูมิประเทศสวยงามอุดมสมบูรณ์ด้วยพืชพันธุ์ที่หลากหลายของเทือกเขา ภูพานอันอุดมสมบูรณ์ด้วยพันธุ์พืชที่หลากหลาย ของเทือกเขา ภูพานอันอุดมสมบูรณ์ด้วยพันธุ์พืชที่หลากหลาย ของเทือกเขา ภูพานอันเป็นที่ตั้งของอุทยานแห่งชาติ ๓ แห่ง นอกจากนั้น ยังมี “หนองหาร” อันเป็นแหล่งน้ำจืดที่กว้างใหญ่มาก ขนาดพื้นที่ ๑๒๓ ตารางกิโลเมตร มีเกาะต่างๆ กว่า ๒๐ เกาะ เหล่านี้จึงได้ชื่อว่าเป็นเมืองแห่งธรรมชาติอีกประการหนึ่ง ก็คือ เป็นเมืองแหล่งชุมชนตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ และเป็นเมืองเก่าแก่ มีชนเผ่าพื้นเมือง จำนวน ๖ เผ่า ได้แก่ เผ่าภูไท เผ่าญ้อ ไทโส้ ไทกะเลิง ไทโย้ย ไทลาวอีสาน คนไทย เชื้อสายจีน คนไทยเชื้อสายเวียดนาม ซึ่งแต่ละชนเผ่า และแต่ละเชื้อชาติ มีวัฒนธรรมที่โดดเด่นสืบทอดและยึดมั่นในวัฒนธรรมประเพณีจากรุ่นสู่รุ่นตลอดมา และอยู่ด้วยกันด้วยความรัก สามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันมาจนทุกวันนี้ จึงเป็นที่มาของการเป็นเมืองแห่งวัฒนธรรม นอกจากเป็นเมือง ๓ ธรรม ดังกล่าวแล้ว จังหวัดสกลนครส่งเสริม ๑๙ ผลสำเร็จที่โดดเด่นของศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ โดยเฉพาะ ๓ ดำมหัสจรรย์ ได้แก่ ไร่ดำภูพาน (ไร่ดำ) สุกร ภูพาน (หมูดำ) และวัวหาจิมะภูพาน (โคดำ)

ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดยุทธศาสตร์ประเทศ (Country Strategy)

เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย ขยายโอกาส

ความต้องการของประชาชนในจังหวัดสกลนคร

ข้อมูลความต้องการของประชาชนในจังหวัดสกลนคร จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นจังหวัดสกลนคร สรุปสาระสำคัญได้ดังต่อไปนี้

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

- ๑.การบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ ทั้งแหล่งน้ำอุปโภค-บริโภค และการเกษตร
- ๒.การขยายระบบประปาภูมิภาค ประปาหมู่บ้าน ให้ครอบคลุมทุกครัวเรือน
- ๓.การปรับปรุง ซ่อมแซมเส้นทางคมนาคมทางบกให้ได้มาตรฐาน และปลอดภัย
- ๔.การขยายเขตการติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะให้ครอบคลุมทุกพื้นที่
- ๕.การพัฒนาเส้นทางคมนาคมเชื่อมโยงสู่การค้าและการลงทุนในอนุภูมิภาค

ด้านเศรษฐกิจ

- ๑.การให้ความรู้ในการประกอบอาชีพ ด้านเกษตรกรรม หัตถกรรม อุตสาหกรรม การค้าและการลงทุน
- ๒.การส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ กลุ่มสหกรณ์
- ๓.การจัดตั้งตลาดกลางการเกษตร
- ๔.การขยายช่องทางการตลาด พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์สินค้าท้องถิ่นให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย
- ๕.การจัดหาแหล่งเงินทุน หรือจัดตั้งกองทุนกู้ยืมสำหรับการประกอบอาชีพ
- ๖.การส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ประจำท้องถิ่น (หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์)
- ๗.การพัฒนาสภาพพื้นที่มีอุดมสมบูรณ์เหมาะสมในการเพาะปลูก
- ๘.การปรับปรุงโครงสร้างการผลิตทางการเกษตร การปรับปรุงบำรุงดินให้เหมาะสมกับการปลูกพืชแต่ละชนิด
- ๙.การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ วัฒนธรรมและธรรมชาติ
- ๑๐.การควบคุมราคาปัจจัยการผลิต เช่น เครื่องมือเกษตร อุปกรณ์เกษตร ค่าแรงงาน
- ๑๑.การส่งเสริมทางด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์
- ๑๒.การส่งเสริมอาชีพแก่ประชาชนเพื่อเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย

ด้านการศึกษา

- ๑.การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในทุกมิติ เพื่อเชื่อมโยงสู่การบริหารการพัฒนาและการแก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่
- ๒.การพัฒนาทางการศึกษาที่สอดคล้องกับการประกอบอาชีพของประชาชนในจังหวัดก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
- ๓.การพัฒนาศักยภาพทรัพยากรบุคคลเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและรองรับการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

- ๔.การพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานในการประกอบอาชีพและตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน

ด้านศาสนาและวัฒนธรรม

- ๑.การบำรุง ส่งเสริม และรักษาจารีตประเพณี วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ๒.การรณรงค์ให้พุทธศาสนิกชนในจังหวัด ดำรงไว้ซึ่งศีลธรรมอันดีงามตามพระพุทธศาสนา

ด้านสาธารณสุข

- ๑.การให้ความรู้ในการป้องกันโรคติดต่อ ออกข้อบังคับตำบลเพื่อป้องกันโรคติดต่อ
- ๒.การประชาสัมพันธ์และให้ความรู้เกี่ยวกับบัตรสุขภาพ ทุกประเภท
- ๓.การส่งเสริมสุขภาพ พละนาถัยของประชาชน โดยบูรณาการให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วม เพื่อการดูแลตัวเองในเบื้องต้น

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑. การสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๒. การตรวจสอบและควบคุม มิให้ประชาชนบุกรุกที่สาธารณะ และตัดไม้ทำลายป่า
๓. การส่งเสริมการปลูกป่า และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้พื้นที่ป่าชุมชน
๔. การสร้างสวนสาธารณะ สนามกีฬา เพื่อเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชน
๕. การจัดหาที่ทิ้งขยะเพื่อนำไปกำจัดอย่างถูกต้องสุขลักษณะ
๖. การป้องกันแก้ไขปัญหามลพิษอย่างยั่งยืน
๗. การรณรงค์สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนถึงพิษภัยจากการใช้สารเคมี

ด้านการบริหารและความมั่นคง

๑. การให้ความรู้เกี่ยวกับโทษพิษภัยของยาเสพติด
๒. การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดที่เสียหายเพื่อไม่ให้ผู้กระทำความผิดเกิดความเกรงกลัว
๓. การประชุมประชาคมหมู่บ้าน ตำบลให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมทางการเมือง
๔. การให้ความรู้แก่บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็นการปรับปรุงประสิทธิภาพในการบริหารงานและการให้บริการแก่ประชาชนอย่างทั่วถึงและรวดเร็ว
๕. การจัดหาเครื่องมือและเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการรักษาความสงบเรียบร้อย (กล้อง CCTV)
๖. การบังคับใช้กฎหมาย ควรเป็นไปด้วยความเที่ยงตรง เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ
๗. การสร้างจิตสำนึก เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ส่งเสริมให้คนทำดี คิดดี ในทุกหน่วยงาน ทุกระดับ
๘. การให้ภาครัฐแก้ไขปัญหาคาใจความยากจน ยาเสพติด ภัยพิบัติ
๙. การฝึกอบรมให้ความรู้เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ

๑.๔ ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วิสัยทัศน์

“สกลนครถิ่นน่าอยู่ มุ่งสู่สังคม รุ่งรับ AEC ต้นแบบนำเศรษฐกิจพอเพียง”

พันธกิจ

๑. จัดให้มีและบำรุงรักษาโครงสร้างพื้นฐานทางบก ทางน้ำและไฟฟ้า
๒. ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต
๓. ส่งเสริมและเสริมสร้างการจัดระเบียบชุมชน สังคมและความสงบเรียบร้อย
๔. ส่งเสริมและเสริมสร้างการค้า การลงทุน การพาณิชย์กรรม เกษตรกรรม
๕. ส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยว ประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
๖. ส่งเสริมและเสริมสร้างการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๗. พัฒนาท้องถิ่นร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาครัฐ ภาคเอกชน และหน่วยงานอื่น
๘. เสริมสร้างความรู้รักสามัคคี และเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ

เป้าหมายการพัฒนา (เป้าประสงค์)

๑. ประชาชนได้รับการบริการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐาน อุปโภคและบริโภคอย่างทั่วถึง
๒. ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
๓. ชุมชนและสังคมมีความสงบเรียบร้อย
๔. การค้า การลงทุน พาณิชยกรรม เกษตรกรรม ได้รับการส่งเสริมอย่างเป็นระบบ

๕. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเผยแพร่ประเพณี และ อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมอย่างทั่วถึง
๖. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟูอย่างยั่งยืน ครอบคลุมทุกพื้นที่
๗. ประชาชนรับบริการสาธารณสุขที่ได้มาตรฐานและมีคุณภาพอย่างทั่วถึง
๘. ประชาชนรู้จักสามัคคี และประเทศชาติมั่นคง

ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดสกลนคร

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ยุทธศาสตร์การพัฒนาการเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

- การพัฒนากระบวนการผลิตสินค้าเกษตรให้ปลอดภัยและได้มาตรฐาน
- การพัฒนาเกษตรกรและองค์กรให้มีความเข้มแข็ง
- การพัฒนาเพิ่มมูลค่าสินค้าเพื่อสร้างความเข้มแข็งด้านการตลาดสินค้าเกษตรและเชื่อมโยงเครือข่าย
- การพัฒนาจัดหาและพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยุทธศาสตร์การพัฒนาการค้า การลงทุนและการท่องเที่ยว

- การพัฒนาส่งเสริมและสืบสานวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์
- การพัฒนาส่งเสริมและสนับสนุนด้านการท่องเที่ยว
- การพัฒนาสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและส่งเสริมอาชีพ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อสร้างศักยภาพในการแข่งขัน

- การพัฒนาส่งเสริมให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้
- การพัฒนาจัดระบบการศึกษาให้ทั่วถึง
- การพัฒนาส่งเสริมและสนับสนุนการให้บริการสุขภาพอย่างทั่วถึง

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

- การพัฒนาการจัดการ การอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน
- การพัฒนาการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ยุทธศาสตร์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลและความมั่นคง

- การพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน
- การพัฒนาป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รักษาความสงบเรียบร้อย
- การพัฒนาองค์กรและบุคลากร
- การพัฒนาส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาการเมืองการปกครอง
- กำหนดหลักสูตรการศึกษาเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยในสถานศึกษาทุกระดับ
- เสริมสร้างความรู้รักสามัคคี และเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ

๒. ยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๑ วิสัยทัศน์

“ให้บริการประชาชน พัฒนารอบด้าน บริหารโปร่งใส ใส่ใจคุณภาพชีวิต”

๒.๒ ยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

๑. การคมนาคม
๒. ระบบไฟฟ้า
๓. อาคารสถานที่
๔. ระบบระบายน้ำ
๕. การก่อสร้างปรับปรุง บำรุงรักษาแหล่งน้ำ อุปโภค บริโภค
๖. การก่อสร้างปรับปรุง บำรุงรักษาแหล่งน้ำ เพื่อการเกษตร

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านเศรษฐกิจ

๑. การส่งเสริมการฝึกอบรมการประกอบอาชีพและรายได้
๒. สถานที่จำหน่ายสินค้าและการตลาด

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

- แนวทางการพัฒนา
๑. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมการสาธารณสุข
 ๒. การศึกษา
 ๓. สวัสดิการสังคม
 ๔. งานพิธีการและวันสำคัญ
 ๕. ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี
 ๖. การกีฬาและนันทนาการ
 ๗. การศาสนา

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

- แนวทางการพัฒนา
๑. การบริหารจัดการขยะและความเป็นระเบียบเรียบร้อย
 ๒. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
 ๓. การจัดทำผังเมือง
 ๔. การแก้ไขปัญหายาเสพติด
 ๕. การอนุรักษ์ป่าไม้
 ๖. การบำรุงรักษาที่สาธารณะ
 ๗. การพัฒนาความรู้และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน
 ๘. การบริหารจัดการภายในสำนักงานโดยมุ่งสัมฤทธิ์ในประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การพัฒนาตามนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่น

นโยบายของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโคกศิลา (นางอุไร เพชรเวช) ที่แถลงต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโคกศิลา เมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

๑. นโยบายด้านการเมืองและการบริหาร

การพัฒนาการเมืองการบริหาร เพื่อให้บรรลุตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่ได้ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่น ให้ความสำคัญเป็นอิสระแก่ท้องถิ่น ในการกำหนดนโยบาย การบริหาร การเงิน การคลัง การบริหารงานบุคคล ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติตามภารกิจที่เพิ่มขึ้นขององค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนการเสริมสร้างจิตสำนึกของพนักงาน เจ้าหน้าที่ และลูกจ้างในการบริการประชาชน ให้ได้รับความสะดวก รวดเร็วและเกิดความพึงพอใจ ดังนี้

๑.๑ พัฒนางค์การบริหารส่วนตำบลโคกศิลาให้เป็นองค์กรธรรมาภิบาล ที่มีหลักการ บริหารจัดการตาม หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี และเป็นหน่วยบริการสังคมที่ดี มีมาตรฐานด้วยการส่งเสริม สร้างความร่วมมือ ประสานงานกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง สร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพและยกระดับแก่สมาชิกสภาท้องถิ่น ข้าราชการ พนักงานและลูกจ้าง ซึ่งเป็นทรัพยากรบุคคลอันสำคัญของตำบลโคกศิลา พร้อมทั้งสร้างเสริมกระบวนการพัฒนาระบบการบริการสาธารณะที่ดีมีมาตรฐาน สร้างความสะดวก ลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน สร้างบุคลากรให้มีคุณภาพและมีจิตสำนึกในการให้บริการเพื่อรองรับการบริการแต่ละด้านให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน

๑.๒ ส่งเสริมสนับสนุนการขับเคลื่อนองค์กรชุมชนและคณะกรรมการชุมชนที่ดำเนินกิจกรรม และโครงการต่างๆโดยชุมชนและเพื่อชุมชน รวมทั้งการสร้างคามเข้มแข็งให้กับชุมชน เพื่อพัฒนาระดับการขับเคลื่อนไปสู่ทิศทางของเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่อย่างยั่งยืน

๑.๓ ส่งเสริมสนับสนุนการประสานงานเพื่อก่อให้เกิดการสร้างเครือข่ายการทำงาน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ และพื้นที่อื่นๆ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

๑.๔ เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บและพัฒนารายได้ ให้มีความทั่วถึง เป็นธรรม รับฟังความคิดเห็นจากประชาชนตามครรลองระบอบประชาธิปไตย ตั้งแต่เริ่มกระบวนการ ร่วมคิด ร่วมร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมติดตาม และร่วมประเมินผลด้วยความโปร่งใส

๒. นโยบายด้านการพัฒนาสังคม

พัฒนาศักยภาพของประชาชนในตำบล ทั้งในด้านการศึกษาสาธารณสุข และการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ดังนี้

๒.๑ รณรงค์ส่งเสริมกระบวนการสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรมการสร้างวินัย และจิตสาธารณะของคนในชุมชน

๒.๒ ส่งเสริม สนับสนุน อำนวยความสะดวกแก่การดำเนินงานด้านสวัสดิการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาสให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีสามารถพึ่งตนเองได้ รวมทั้งได้รับการช่วยเหลือและได้รับการบริการอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

๒.๓ ส่งเสริมและสนับสนุนด้านการกีฬาและลานกีฬาหมู่บ้านเพื่อสุขภาพอนามัยที่ดีของประชาชน ให้เด็กและเยาวชนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ สนับสนุนให้มีการแข่งขันกีฬา เพื่อก่อให้เกิดความรัก ความสามัคคีและปลูกฝังค่านิยมที่ดีต่อการกีฬา

๒.๔ ป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหาเสพติดให้หมดไปจากพื้นที่ ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐ เอกชนที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันป้องกันและแก้ปัญหาอย่างใกล้ชิดเสริมสร้างความเข้มแข็ง ความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่สถาบันครอบครัว

๒.๕ ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาสังคมที่สอดคล้องกับทิศทางของการสร้าง สุขภาวะแบบองค์รวม และการสร้างสังคมที่อยู่ดีมีสุข มีความเป็นชุมชนน่าอยู่ ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยต่างๆที่ อาจเกิดขึ้นทุกเวลา

๓. นโยบายการพัฒนาการศึกษา ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม

การส่งเสริมและสนับสนุนด้านการปฏิรูปการศึกษาเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งความรู้ อันเป็นเงื่อนไขไปสู่ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ ให้ประชาชนทั้งปวงได้รับโอกาสเท่าเทียมกันที่จะที่จะเรียนรู้และฝึกอบรมได้ตลอดชีวิต และมีปัญญาเป็นทุนไว้สร้างงานและสร้างรายได้ และนำพาท้องถิ่นให้รอดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจและสังคม โดยยึดหลักการศึกษาสร้างชาติ สร้างคน และสร้างงาน ตลอดจนการส่งเสริม สนับสนุนด้านการ ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของท้องถิ่น ดังนี้

- ๓.๑ สนับสนุนและส่งเสริมพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนให้ได้ตามมาตรฐาน เน้นคุณภาพ ประสิทธิภาพและความเที่ยงธรรมในการบริหารจัดการศึกษาทุกประเภท
- ๓.๒ ส่งเสริมและสนับสนุนด้านการศึกษาที่ทันสมัย ทันโลกทันเหตุการณ์
- ๓.๓ สนับสนุน ส่งเสริม รักษาขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น พัฒนาแหล่งวัฒนธรรม ศิลปวัตถุ และโบราณสถาน ให้เป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งรายได้ของประชาชนในพื้นที่

๔. นโยบายพัฒนาสาธารณสุขและส่งเสริมคุณภาพชีวิต

การสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านสุขภาพ ตามแนวทางของกฎหมายสุขภาพแห่งชาติช่วยรณรงค์ให้เกิดการพัฒนาและปรับเปลี่ยนคุณพฤติกรรมทางด้านสุขภาพอนามัย เพื่อสร้างเสริมสุขภาพและลดปัจจัยเสี่ยงที่มีผลต่อสุขภาพ ดังนี้

- ๔.๑ เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนให้ประชาชนมีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ แข็งแรงและมีสุขภาพจิตที่ดี การดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน
- ๔.๒ ส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมด้านการสร้างเสริมสุขภาพของประชาชน และการบริการสาธารณสุขขั้นพื้นฐาน ผู้รับบริการสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และทั่วถึง
- ๔.๓ สนับสนุนการควบคุมป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดต่อ และโรคไม่ติดต่อ ที่อันตรายต่อคนและสัตว์ โดยการสร้างความสามารถในการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมและดูแลสุขภาพอย่างเป็นระบบ เชื่อมโยงกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง
- ๔.๔ ส่งเสริม สนับสนุนงานสุขภาพอนามัย และการจัดการสุขภาพะภาคประชาชน โดยผ่านกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)
- ๔.๕ ส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมที่สอดคล้องกับการคุ้มครองผู้บริโภค

๕. นโยบายพัฒนาทางเศรษฐกิจ

ใน สภาวะการณ์ปัจจุบัน ซึ่งเกิดความถดถอยทางเศรษฐกิจ การส่งเสริม การพัฒนา ทางเศรษฐกิจภายในท้องถิ่นเป็นการสนับสนุนและเพิ่มศักยภาพของกลุ่มให้มีความ เข้มแข็งและยั่งยืน ดังนี้

- ๕.๑ สนับสนุน ส่งเสริมกลุ่มอาชีพให้เติบโตและเข้มแข็งเพื่อพัฒนาศักยภาพของกลุ่มให้มีความ เข้มแข็งอย่างยั่งยืน พัฒนาอาชีพที่เหมาะสมกับสภาวะแวดล้อมของท้องถิ่นและกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา กระบวนการสร้างระบบเศรษฐกิจชุมชน ขยายเครือข่าย โดยจัดหาแหล่งรองรับสินค้าหรือตลาดส่งออกสินค้าของกลุ่มอาชีพ
- ๕.๒ สนับสนุน ส่งเสริมด้านการเกษตร กระบวนการเรียนรู้ภาคการเกษตร อุตสาหกรรม การเกษตร ควบคู่กับการรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม โดยการใช้เกษตรอินทรีย์
- ๕.๓ สร้างรายได้และลดรายจ่ายในครัวเรือน ส่งเสริม สนับสนุน ขยายเครือข่าย เพิ่มศักยภาพผู้ประกอบการในพื้นที่
- ๕.๔ ส่งเสริมกิจกรรมที่สอดคล้องตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

๖.นโยบายด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

พัฒนาโครงสร้างและสภาพแวดล้อมของตำบลเพื่อส่งเสริมศักยภาพเศรษฐกิจและการพัฒนา คุณภาพชีวิตของประชาชน และเป็นการวางรากฐานการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการเป็นศูนย์กลางในการให้บริการ ดังนี้

- ๖.๑ พัฒนาระบบการ ก่อสร้าง ปรับปรุง บำรุงรักษาสาธารณูปโภคต่างๆ การขยายเขตไฟฟ้าและติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะ ให้ทั่วถึงทุกพื้นที่ ประชาชนมีไฟฟ้าในครัวเรือนใช้ตามความเหมาะสม
- ๖.๒ เสริมสร้างมาตรการในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาน้ำท่วมขังในชุมชน ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ โดยการก่อสร้างและปรับปรุงท่อระบายน้ำ รางระบายน้ำ รวมถึงระบบระบายน้ำเพื่อแก้ไขปัญหาน้ำท่วมขังอย่างเป็นระบบ

๖.๓ ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งน้ำสำหรับประชาชนได้อุปโภค บริโภค โดยการพัฒนาแหล่งน้ำที่มีอยู่เดิมให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่าและจัดหาแหล่งน้ำใหม่ตามความเหมาะสม

๗.นโยบายด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๗.นโยบายด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เป็นปัจจัยเกื้อหนุนในการดำรงชีวิตเพื่อ เอื้ออำนวยต่อความสมดุลของระบบนิเวศวิทยา เพื่อยกระดับคุณภาพและสนับสนุนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และเพื่อเป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืน ดังนี้

- ๗.๑ รณรงค์ ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกสาธารณะทางด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแก่ประชาชน และชุมชน
- ๗.๒ สนับสนุน ส่งเสริมให้ชุมชนมุ่งรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชน และสถานที่ต่างๆในตำบลให้เป็นเมืองน่าอยู่
- ๗.๓ ส่งเสริมสนับสนุนการเฝ้าระวัง และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการควบคุมและกำจัดมลภาวะที่มีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยและคุณภาพชีวิตของประชาชน
- ๗.๔ ส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขับเคลื่อนการจัดทำโครงการ และการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่มุ่งไปสู่การลดสถานะโลกร้อน

๒.๓ เป้าประสงค์

๑. มีวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่นที่เป็นแบบแผนและมีเอกลักษณ์
๒. มีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สมดุล
๓. มีสังคมที่เข้มแข็งและประชาชนคุณภาพชีวิตที่ดี
๔. ประชาชนมีอาชีพและรายได้พอเพียงควบคู่ไปกับการดำรงชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง
๕. มีระบบโครงสร้างพื้นฐานที่เพียงพอ มีคุณภาพและได้มาตรฐาน
๖. มีการบริหารจัดการที่ดี ตามหลักธรรมาภิบาล

๒.๔ ตัวชี้วัด

- ๑.กรณีโครงการโครงสร้างพื้นฐาน วัดคุณภาพงานจากการที่ คกก.ตรวจรับงานจ้างตรวจรับงานโดยจะต้องได้คุณภาพงานที่ดี ไม่มีปัญหาและข้อท้วงติง
- ๒.กรณีโครงการด้านอื่นๆ วัดจากการบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในโครงการทุกประการ

๒.๕ คำเป้าหมาย

ยุทธศาสตร์	เป้าหมาย
๑. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน	-มีระบบโครงสร้างพื้นฐานที่เพียงพอ มีคุณภาพและได้มาตรฐาน -การก่อสร้าง ปรับปรุง บำรุงรักษาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆในพื้นที่ เช่น ถนน สะพาน รางระบายน้ำที่ปลอดภัยเยี่ยม ท่อ คสล. หอ กระจายข่าว ระบบน้ำอุปโภคบริโภค อาคารต่างๆ ฯลฯ
๒. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ	-ประชาชนมีอาชีพและรายได้พอเพียงควบคู่ไปกับการดำรงชีวิต แบบเศรษฐกิจพอเพียง -ฝึกอบรมกลุ่มอาชีพต่างๆ -สนับสนุนกลุ่มอาชีพต่างๆ ฯลฯ
ยุทธศาสตร์	เป้าหมาย
๓. ยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	ป้องกันและระงับโรคติดต่อต่างๆควบคุมป้องกันโรคระบาดในพื้นที่ พัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนการบริการสาธารณสุขของหมู่บ้านกองทุน หลักประกันสุขภาพ อบต.โคกศิลา อุดหนุน อปท.อื่น ส่วนราชการหรือหน่วยอื่นของรัฐ องค์กรประชาชน องค์กรการกุศล องค์กรที่จัดตั้งตามกฎหมาย เพื่อดำเนินโครงการที่มี วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาด้านสังคมและส่งเสริมคุณภาพชีวิต พัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน การศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ สนับสนุนเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ติดเชื้อ และสงเคราะห์ ให้แก่ผู้ด้อยโอกาสทางสังคมสนับสนุนกิจกรรมด้านศาสนา ประเพณีวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดการแข่งขันกีฬาต้านยาเสพติด ฯลฯ
๔. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการบริหาร จัดการบ้านเมือง ที่ดี	การบริหารจัดการขยะและความเป็นระเบียบเรียบร้อย การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและลดอุบัติเหตุบนท้องถนน ดำเนินการหรืออุดหนุนหน่วยงานที่ดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติด เพิ่มศักยภาพการปฏิบัติงานให้แก่ อปพร.ฝึกอบรมราษฎรในหมู่บ้าน ให้มีความรู้ การบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม เช่น ปลูกต้นไม้ในป่าชุมชนป่าต้นน้ำ ป่าสาธารณะ ปลูก หญ้าแฝก เป็นต้น การจัดประชุมประชาคมท้องถิ่น การบริหารงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ฯลฯ

๒.๖ กลยุทธ์

๑. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน
 - ๑.๑ กลยุทธ์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน
๒. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ
 - ๒.๑ กลยุทธ์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ
๓. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
 - ๓.๑ กลยุทธ์การพัฒนาด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
๔. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี
 - ๔.๑ กลยุทธ์การพัฒนาด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

๒.๗ จุดยืนทางยุทธศาสตร์

จุดยืนทางยุทธศาสตร์ (Positioning) ขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกศิลา
ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

๑. การคมนาคม
๒. ระบบไฟฟ้า
๓. อาคารสถานที่
๔. ระบบระบายน้ำ
๕. การก่อสร้างปรับปรุง บำรุงรักษาแหล่งน้ำ อุบโศก บริโศก
๖. การก่อสร้างปรับปรุง บำรุงรักษาแหล่งน้ำ เพื่อการเกษตร

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านเศรษฐกิจ

๑. การส่งเสริมการฝึกอบรมการประกอบอาชีพและรายได้
๒. สถานที่จำหน่ายสินค้าและการตลาด

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

๑. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมการสาธารณสุข
๒. การศึกษา
๓. สวัสดิการสังคม
๔. งานพิธีการและวันสำคัญ
๕. ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี
๖. การกีฬาและนันทนาการ
๗. การศาสนา

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

๑. การบริหารจัดการขยะและความเป็นระเบียบเรียบร้อย
๒. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๓. การจัดทำผังเมือง
๔. การแก้ไขปัญหายาเสพติด
๕. การอนุรักษ์ป่าไม้
๖. การบำรุงรักษาที่สาธารณะ
๗. การพัฒนาความรู้และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน
๘. การบริหารจัดการภายในสำนักงานโดยมุ่งสัมฤทธิ์ในประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๒.๘ ความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ในภาพรวม

ในภาพรวมแล้วยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกศิลา มุ่งพัฒนา ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านเศรษฐกิจ ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

๓.การวิเคราะห์เพื่อพัฒนาท้องถิ่น

๓.๑ การวิเคราะห์กรอบการจัดทำยุทธศาสตร์ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

การสรุปสถานการณ์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกศิลา ได้ทำการวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสถานการณ์การพัฒนาในปัจจุบันและโอกาสการพัฒนาในอนาคตขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยใช้เทคนิค SWOT ANALYSIS ได้แก่ การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค มีรายละเอียด ดังนี้

๑.๑ การวิเคราะห์จุดแข็ง (STRENGTHS : S)

๑. ผู้บริหาร สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และประชาชนเล็งเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ทำให้เกิดความยอมรับและความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี

๒. มีการแบ่งส่วนราชการ และมอบอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ ชัดเจน สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ทำให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ

๓. เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความพร้อมทางด้านการบริการ ด้านโครงสร้างพื้นฐานที่ดี และมีขีดความสามารถในการบริการสาธารณะแก่ประชาชน

๔. มีศูนย์บริการร่วมให้บริการประชาชนตาม พ.ร.ก.หลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๖

๕. เป็นเขตพื้นที่หมู่บ้านอยู่ดีมีสุข ที่ประชาชนดำรงชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวกระแสพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

๖. ผู้นำชุมชนเข้มแข็งและมีศักยภาพ

๗. มีการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีที่ยั่งยืนและเข้มแข็ง เช่น งานประเพณีตักบาตรเทโวโรหณะ งานประเพณีสงกรานต์

๑.๒ จุดอ่อน (WEAKNESSES : W)

๑. งบประมาณในการบริหารงานไม่เพียงพอ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณน้อย

๒. การบริหารงานยังไม่ครอบคลุมทุกปัญหา ไม่มีประสิทธิภาพ

๓. เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีอยู่ในปัจจุบันมีน้อย และใช้งานได้ไม่เต็มที่เพราะบุคลากรส่วนใหญ่ขาดความรู้ ความเข้าใจ และความชำนาญในการใช้ประโยชน์

๔. น้ำอุปโภค-บริโภคไม่เพียงพอใช้ในฤดูแล้ง

๕. ประสบปัญหาทางด้านการรวมกลุ่ม ขาดการรวมกลุ่มอย่างจริงจังจึงทำให้การรวมกลุ่มทำผลิตภัณฑ์ไม่ค่อยมีชื่อเสียง

๖. ขาดระบบการจัดการทางด้านผังเมือง

๗. มีการบริการจัดการชุมชนที่ยังไม่เป็นระบบแบบแผน

๘. มีแผนงานทางด้านการพัฒนาการศึกษาที่ยังไม่ชัดเจน

๑.๓ โอกาส (OPPORTUNITIES : O)

๑. พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการระบบบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น โดยที่หน่วยงานราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคส่งเสริมและสนับสนุนการถ่ายโอนภารกิจให้แก่ท้องถิ่น

๒. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ สนับสนุนให้มีการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการ

ต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง

๓. จังหวัดสกลนคร สามารถสนับสนุนงบประมาณให้ อบต. ที่มีแผนงานโครงการตามแนวทางยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด

๔. ระบบการบริหารแบบใหม่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ตามยุทธศาสตร์และการจัดสรรเงินตามยุทธศาสตร์

๕. ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสื่อสารทั่วโลก

๖. ผู้บริหารท้องถิ่นมีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีการพัฒนาทุกรูปแบบ

๑.๔ อุปสรรคหรือข้อจำกัด (THREATS : T)

๑. สภาพการณ์ทางการเมืองและเศรษฐกิจในระดับประเทศ ในระดับภูมิภาคส่งผลกระทบต่อการพัฒนาท้องถิ่น

๒. ความทันสมัยของเทคโนโลยีและกระแสวัฒนธรรมต่างชาติ ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นล้าหลังทางด้านวัฒนธรรมที่มีอยู่และหันไปนิยมวัฒนธรรมการบริโภคมากขึ้น

๓. ภัยธรรมชาติ อุทกภัย ภัยแล้ง เป็นสิ่งที่ยากที่จะหลีกเลี่ยง

๔. ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และกฎหมายอื่นหลายฉบับกำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบล มีภารกิจและหน้าที่รับผิดชอบมากมาย แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์ที่ชัดเจนและเพียงพอ ยังต้องพึ่งพาอาศัยการทางอ้อมที่อาศัยกลไกการจัดเก็บและการโอนทรัพยากรจากรัฐบาลกลางทำให้ไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้

๕. การเปลี่ยนแปลงนโยบายและบุคลากรของรัฐที่เกี่ยวข้อง

๖. ระเบียบปฏิบัติจากส่วนกลางยังไม่ชัดเจน

๗. องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่และภารกิจที่ต้องปฏิบัติมาก แต่มีอำนาจตามระเบียบกฎหมายมีน้อย ทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม

- ผลการวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสถานภาพการพัฒนาในปัจจุบันและโอกาสการพัฒนาในอนาคตของท้องถิ่น ด้วยเทคนิค SWOT Anaysis (จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค)

วิเคราะห์ศักยภาพจากปัจจัยภายในขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกศิลา (Inside out)

จุดแข็ง (S=strength)

๑. ประชาชนมีความเข้าใจ ให้ความร่วมมือและสนับสนุนกิจกรรมของ อบต.

๒. ชุมชนมีความตื่นตัวในการพัฒนาและช่วยตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ

๓. ผู้นำชุมชนให้ความร่วมมือและประสานงานได้เป็นอย่างดี

๔. ชุมชนมีวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีที่มีเอกลักษณ์

๕. ประชาชนอ้อยาศัยไมตรีและทัศนคติที่ดีต่อองค์กร

๖. เป็นพื้นที่ที่มีทรัพยากรธรรมชาติและป่าไม้อุดมสมบูรณ์

๗. ผู้บริหารมีนโยบายต่อเนื่องและชัดเจน มีความรู้ความสามารถ และเอาใจใส่ต่อประชาชนในพื้นที่

๘. มีการแบ่งส่วนราชการ อำนาจหน้าที่และกำหนดความรับผิดชอบอย่างชัดเจนและเป็นระบบ

จุดอ่อน (Weakens)

๑. ประชาชนบางส่วนมีฐานะยากจน รายได้น้อย
๒. ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ การศึกษาน้อย อ่านและเขียนหนังสือไม่ได้
๓. งบประมาณขององค์กรมีจำกัด ไม่เพียงพอสำหรับการนำมาพัฒนาชุมชน
๔. ระบบการจัดเก็บภาษีในท้องที่ไม่มีประสิทธิภาพไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้
๕. ภาวการณ์เกษตรกรรมขาดการพัฒนาอย่างครบวงจร
๖. แรงงานกลุ่มหนุ่มสาวมักออกไปทำงานต่างถิ่น
๗. มีปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เช่น ปัญหาขยะ การบุกรุกพื้นที่ป่าและที่ดิน
๘. การรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนยังไม่เข้มแข็งพอ
๙. บุคลากรและอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ยังไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับปริมาณงาน
๑๐. ระเบียบขั้นตอนการปฏิบัติงานซ้ำซ้อนยุ่งยาก ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน

โอกาส (Opportunity)

๑. รัฐบาลให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจระดับรากหญ้า เช่น OTOP กองทุนหมู่บ้าน
๒. พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติสนับสนุนให้มีการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
๓. ยุทธศาสตร์จังหวัดเอื้อต่อการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๔. มีระบบผู้ว่า CEO ซึ่งทำให้มีการบริหารงานเป็นไปอย่างบูรณาการ
๕. นโยบายการพัฒนาในปัจจุบันได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการและพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
๖. แนวโน้มการพัฒนาระบบการบริหารจัดการได้มีการถ่ายโอนอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้น ทำให้การบริหารจัดการสามารถทำให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

อุปสรรค (Threaten)

๑. สถานะทางการเมืองของรัฐบาลขาดเสถียรภาพ
๒. กฎหมาย ข้อบังคับด้านสิ่งแวดล้อมไม่เอื้อต่อการพัฒนาขององค์กรบริหารส่วนตำบล
๓. มีการพัฒนาความเจริญอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้พัฒนาระบบสาธารณูปโภคไม่ทันต่อความต้องการ
๔. มีผลผลิตทางการเกษตรมากแต่ขาดตลาดรับซื้อและขาดนักลงทุน

การพัฒนาตามนโยบายริเริ่มขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกศิลา

๑) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

- (๑) จัดให้ทุกครัวเรือนมีน้ำอุปโภคและบริโภค อย่างเพียงพอ ตลอดจนน้ำเพื่อการเกษตรอีกด้วย
- (๒) จัดโครงการขยายเขตไฟฟ้า เพื่อให้ประชาชนจะได้มีน้ำใช้
- (๓) พัฒนาปรับปรุงเส้นทางคมนาคม ให้มีเส้นทางคมนาคมสะดวกสบาย ทั้งในหมู่บ้านและระหว่างหมู่บ้าน รวมทั้งเส้นทางเพื่อการเกษตร เพื่อให้ประชาชนสามารถใช้เส้นทางในการเกษตร และเพื่อพัฒนาเป็นเส้นทางสายหลักในอนาคตต่อไป

- (๔) จัดระบบการระบายน้ำเพื่อเป็นการป้องกันปัญหาอุทกภัย และป้องกันถนนถูกน้ำเซาะขาด
- (๕) ให้ประชาชนมีน้ำอุปโภค-บริโภค และน้ำเพื่อการเกษตรอย่างเพียงพอ
- (๖) ปรับปรุงแหล่งน้ำที่มีอยู่เดิม ให้สามารถใช้ประโยชน์ได้ โดยการขุดลอกลำน้ำธรรมชาติ ขุดสระเพิ่มเติม สร้างฝายเก็บกักน้ำ

(๒) ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

(๑) เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงปราศจากโรคภัย ส่งเสริมให้ประชาชนออกกำลังกาย โดยการจัดตั้งกลุ่มออกกำลังกายขึ้น ปฏิรูปการศึกษาและกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่น คิดเป็น ทำเป็นและรู้จักแก้ปัญหา

(๒) การจัดระบบคุ้มครองทางสังคม โดยการจัดให้มีระบบหลักประกันสุขภาพ คนยากจน คนพิการ เด็ก คนชรา เพื่อช่วยเหลือตนเองได้

(๓) สำหรับด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ได้สนับสนุนให้ชุมชนมีการรักษาความปลอดภัยในหมู่บ้าน เพื่อเป็นการช่วยเหลือทางราชการอีกทางหนึ่ง พร้อมจัดให้มีการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดโดยการเน้น ๓ ด้าน คือ การป้องกันตนเอง การป้องกันครอบครัว การป้องกัน ชุมชนและสังคม ให้เป็นหมู่บ้านที่เข้มแข็งและประชาชนมีส่วนร่วมในป้องกันและการแก้ไขปัญหาเสพติดภายในหมู่บ้านโดยใช้มาตรการทางสังคมลงโทษผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

(๔) รมรณรงค์ให้ความรู้แก่ประชาชนในด้านการป้องกันและระวังโรคต่าง ๆ เช่น โรคเอดส์

(๕) ให้ประชาชนมีสุขภาพอนามัยที่ดี ได้รับการบริการทางด้านสาธารณสุขอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

(๖) ปรับปรุงระบบการกำจัดของเสีย การระบายน้ำเสียออกจากหมู่บ้าน

(๗) ประชาชนในท้องถิ่น ได้รับการเรียนรู้ตลอดเวลา มีแหล่งข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย

(๘) นักเรียนชั้นเด็กเล็กได้รับอาหารเสริม(นม) ทุกคนเพื่อเสริมสร้างการเจริญเติบโตของร่างกาย

(๙) ให้นักเรียนได้รับการศึกษาภาคบังคับทุกคน

(๑๐) ส่งเสริมให้มีการเรียนคอมพิวเตอร์ เพื่อเพิ่มทักษะและพัฒนาไปสู่การเรียนการสอนในอนาคต

(๑๑) คนในท้องถิ่น มีความรักสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ โดยมีศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ

(๑๒) ส่งเสริมการจัดกิจกรรม วันสำคัญทางศาสนา รวมทั้งการอบรมจริยธรรมแก่ประชาชน เพื่อให้มีความรู้คู่คุณธรรม

(๓) ด้านเศรษฐกิจ

(๑) ส่งเสริมให้ประชาชนประกอบอาชีพเสริม ปลูกพืชฤดูแล้ง ที่ใช้น้ำน้อยหลังฤดูเก็บเกี่ยว เพื่อเป็นรายได้เสริมให้กับครัวเรือน

(๒) จัดอบรมวิชาชีพแก่กลุ่มเยาวชน กลุ่มแม่บ้าน ให้มีความรู้และเสริมทักษะด้านการเกษตรแผนใหม่ ตามหลักการพออยู่พอกิน

(๔) ด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

(๑) ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการประชาคม

(๒) อบรมผู้นำท้องถิ่น ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น

(๓) ประชาสัมพันธ์ข่าวสารให้ทั่วถึง

(๔) สำหรับด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ได้สนับสนุนให้ชุมชนมีการรักษาความปลอดภัยในหมู่บ้าน เพื่อเป็นการช่วยเหลือทางราชการอีกทางหนึ่ง พร้อมจัดให้มีการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดโดยการเน้น ๓ ด้าน คือ การป้องกันตนเอง การป้องกันครอบครัว การป้องกันชุมชนและสังคม ให้เป็นหมู่บ้านที่เข้มแข็งและประชาชนมีส่วนร่วมในป้องกันและการแก้ไขปัญหาเสพติดภายในหมู่บ้านโดยใช้มาตรการทางสังคมลงโทษผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

(๕) ให้ประชาชนมีน้ำอุปโภค-บริโภค และน้ำเพื่อการเกษตรอย่างเพียงพอ

(๖) ปรับปรุงแหล่งน้ำที่มีอยู่เดิม ให้สามารถใช้ประโยชน์ได้ โดยการขุดลอกลำน้ำธรรมชาติ

ชุดสระเพิ่มเติม สร้างฝายเก็บกักน้ำ

จากการศึกษาข้อมูลด้านปัญหา ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกศิลาและประเด็นหลักในการพัฒนาที่ได้กล่าวไปแล้วนั้น จึงนำมาทำการวิเคราะห์ศักยภาพการพัฒนา จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค(SWOT) มีรายละเอียดดังนี้

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

จุดแข็ง ได้แก่

๑. มีกองช่างรับผิดชอบงานในด้านโครงสร้างพื้นฐาน
๒. มีระบบโครงสร้างพื้นฐานครบทุกด้าน
๓. มีเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เพียงพอ
๔. มีแผนที่ตำบลในการทำประโยชน์ทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน
๕. มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับด้านงานโครงสร้างพื้นฐานอยู่เสมอ

จุดอ่อน ได้แก่

๑. มีบุคลากรบางส่วนยังไม่ชำนาญในการปฏิบัติหน้าที่
๒. มีระบบระบายน้ำที่ไม่ได้มาตรฐาน
๓. ถนนในเขตตำบลโคกศิลามีฝุ่นละออง
๔. ยังไม่มีผังเมือง

โอกาส ได้แก่

๑. มีสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดสกลนคร
๒. มีสำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัดสกลนคร
๓. มีการฝึกอบรมบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการอื่น

อุปสรรค ได้แก่

๑. ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ ที่มีผลต่อการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น อุทกภัย ฯลฯ
จากการวิเคราะห์สรุปได้ว่า ประเด็นในการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน สามารถทำได้ เพราะมีศักยภาพเพียงพอและ จะทำให้ประชาชนชาวตำบลโคกศิลา ได้รับความสะดวก สบาย และมีระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการที่สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

จุดแข็ง ได้แก่

๑. มีสังคมดั้งเดิมที่มีขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมประเพณี ที่มีคุณค่าและยาวนาน
๒. มีหมู่บ้านที่มีความสามัคคี ไม่มีความรุนแรงในท้องถิ่น
๓. มีการปกครองทั้งหมด ๘ หมู่บ้าน
๔. มีผู้นำทางสังคมที่มีคุณภาพมากมาย
๕. มีสังคมในรูปแบบปฐมนูมิ
๖. มีสังคมดั้งเดิมที่มีขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมประเพณี ที่มีคุณค่าและยาวนาน
๗. มีหมู่บ้านที่มีความสามัคคี ไม่มีความรุนแรงในท้องถิ่น
๘. มีการปกครองทั้งหมด ๘ หมู่บ้าน
๙. มีผู้นำทางสังคมที่มีคุณภาพมากมาย
๑๐. มีสังคมในรูปแบบปฐมนูมิ

๑๑. มีสถานือนามัยในพื้นที่ เป็นส่วนราชการที่รับผิดชอบในด้านสาธารณสุข
๑๒. มีอาสาสมัครสาธารณสุขชุมชน ทุกชุมชน
๑๓. มีเครื่องมือ อุปกรณ์และงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินงานด้านสาธารณสุข
๑๔. มีส่วนการศึกษา เป็นส่วนราชการที่รับผิดชอบในด้านการศึกษา
๑๕. มีงบประมาณ เครื่องมือ อุปกรณ์ในการดำเนินงานด้านการศึกษาที่เพียงพอ
๑๖. มีประเพณีตักบาตรเทโวโรหณะ
๑๗. มีประเพณีลอยกระทง
๑๘. มีสื่อในการประชาสัมพันธ์ที่ทันสมัย

จุดอ่อน ได้แก่

๑. มีการบริหารจัดการชุมชนที่ยังไม่มีระบบเป็นแบบแผน
๒. มีประชาชนจำนวนมากขาดความรู้ความเข้าใจและจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่น
๓. มีผู้สูงอายุจำนวนมาก
๔. มีการบริหารจัดการชุมชนที่ยังไม่มีระบบเป็นแบบแผน
๕. มีประชาชนจำนวนมากขาดความรู้ความเข้าใจและจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่น
๖. มีประชาชนส่วนหนึ่งขาดการวางแผนในการมีครอบครัวที่สมบูรณ์
๗. มีบุคลากรในด้านการสาธารณสุขไม่เพียงพอ
๘. มีประชาชนจำนวนมากขาดความรู้ความเข้าใจในด้านการสาธารณสุขชุมชน
๙. ประชาชนมีส่วนร่วมของในด้านการสาธารณสุขชุมชนน้อยมาก
๑๐. มีแผนทางด้านการพัฒนาทางการศึกษาที่ยังไม่ชัดเจน
๑๑. มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ๑ แห่ง ไม่เพียงพอต่อการรองรับการขยายการตัวทางการศึกษา

โอกาส ได้แก่

๑. นโยบายด้านการพัฒนาสังคมของรัฐบาล
๒. นโยบายด้านการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต ของจังหวัด
๓. มีสำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอเจริญศิลป์
๔. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
๕. นโยบายด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม การรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคง ของจังหวัด
๖. มีสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย อำเภอเจริญศิลป์
๗. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
๘. นโยบายด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม การรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคง ของรัฐบาล
๙. สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดสกลนคร
๑๐. สถานีตำรวจภูธรอำเภอเจริญศิลป์
๑๑. มีการฝึกอบรมบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ ของส่วนราชการอื่น
๑๒. นโยบายด้านการพัฒนาสังคมของรัฐบาล
๑๓. นโยบายการพัฒนาด้านการสาธารณสุขและคุณภาพชีวิตประชาชน ของรัฐบาล
๑๔. สำนักสาธารณสุขจังหวัดสกลนคร
๑๕. โรงพยาบาลเจริญศิลป์
๑๖. นโยบายการถ่ายโอนภารกิจด้านการศึกษาให้แก่ อปท.
๑๗. นโยบายด้านการพัฒนาทางการศึกษาของชาติ

๑๘. มีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
๑๙. มีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๒๐. มีการฝึกอบรมบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ ของส่วนราชการอื่น

อุปสรรค ได้แก่

๑. กระแสอิทธิพลแห่งค่านิยมจากต่างประเทศ หรือวัฒนธรรมอื่นที่มีค่านิยมที่ฟุ่มเฟือย
๒. มีการระบาดของโรคติดต่อ ต่างๆ เช่น ไข้หวัดนก ไข้เลือดออก ฯลฯ
๓. กระแสนิยมแห่งวัฒนธรรมการบริโภค
๔. มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนต่าง ๆ ฯลฯ

จากการวิเคราะห์สรุปได้ว่า ประเด็นในการพัฒนาด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสังคมสามารถทำได้ เพราะมีศักยภาพเพียงพอและทำให้ประชาชนชาวตำบลโคกศิลา มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินชุมชนมีระเบียบเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ มีสังคมที่เข้มแข็ง สามัคคี สมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน

๑. กระแสอิทธิพลแห่งค่านิยมจากต่างประเทศ หรือวัฒนธรรมอื่นที่มีค่านิยมที่ฟุ่มเฟือย
๒. มีการระบาดของโรคติดต่อ ต่างๆ เช่น ไข้หวัดนก ไข้เลือดออก ฯลฯ
๓. กระแสนิยมแห่งวัฒนธรรมการบริโภค

จากการวิเคราะห์สรุปได้ว่า ประเด็นในการพัฒนาด้านการมีสุขภาพกายสุขภาพจิตและมีคุณภาพชีวิตที่ดี เพราะมีการจัดการด้านสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพมีสังคมที่เข้มแข็ง สามัคคี สมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน ประเด็นในการพัฒนาด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสังคมสามารถทำได้ เพราะมีศักยภาพเพียงพอและทำให้ประชาชนชาวตำบลโคกศิลา มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินชุมชนมีระเบียบเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ มีสังคมที่เข้มแข็ง สามัคคี สมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ ด้านเศรษฐกิจ

จุดแข็ง ได้แก่

๑. มีสินค้าพื้นเมือง อาหาร การเกษตรของท้องถิ่น
๒. มีเส้นทางการคมนาคมเชื่อมโยงไปหลายอำเภอในพื้นที่ใกล้เคียง
๓. มีสถานที่ และวัฒนธรรมประเพณีที่เอื้อต่อการท่องเที่ยว
๔. มีกลุ่มอาชีพที่ผลิตสินค้าเอง

จุดอ่อน ได้แก่

๑. ไม่มีศูนย์จำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์พื้นเมือง
๒. ประชาชนที่มีรายได้ไม่ถึง ๒๓,๐๐๐ บาท มี ๔๒ ครัวเรือน (ข้อมูล จปฐ. ปี ๒๕๕๑)
๓. ประชาชนบางส่วนมีนิสัยในการใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือย
๔. เป็นสังคมบริโภคที่ไม่ใช้สังคมผลิต

โอกาส ได้แก่

๑. นโยบายกองทุนหมู่บ้าน
๒. นโยบายหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์
๓. นโยบายแก้ปัญหาความยากจน
๔. นโยบายจังหวัด ยุทธศาสตร์การค้ากลุ่มจังหวัด
๕. มีสำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอเจริญศิลป์
๖. มีศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน

อุปสรรค ได้แก่

๑. กระแสอิทธิพลจากต่างประเทศ หรือวัฒนธรรมอื่นที่มีค่านิยมที่พุ่มเฟิย
๒. ภาวะสินค้า และน้ำมันแพง

จากการวิเคราะห์สรุปได้ว่าประเด็นในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจสามารถทำได้ เพราะมีศักยภาพเพียงพอ และทำให้ประชาชนชาวตำบลโคกศิลา มีทุน มีงาน มีอาชีพ มีที่จำหน่ายสินค้าในการเพิ่มรายได้ที่เพียงพอทุกครัวเรือน และไม่จน

ประเด็นการพัฒนาที่ ๘ ด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

จุดแข็ง ได้แก่

๑. มีโครงสร้างการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลตาม พ.ร.บ. องค์การบริหารส่วนตำบล
๒. มีหมู่บ้านที่อยู่ในการปกครอง จำนวน ๘ หมู่บ้านพร้อมคณะกรรมการหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน
๓. ประชาชนมีความรัก และศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย
๔. ประชาชนมีความสามัคคี เคารพสิทธิของผู้อื่น และไม่ชอบความรุนแรง
๕. มีศูนย์บริการร่วมให้บริการประชาชนตาม พ.ร.ก.หลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖
๖. มีเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ ในการบริการประชาชนที่เพียงพอ
๗. มีอินเทอร์เน็ตตำบลให้บริการประชาชน ฟรี
๘. มีสื่อประชาสัมพันธ์ในการให้ประชาชนเข้ารับบริการ
๙. มีกล่อรับความคิดเห็นของประชาชน
๑๐. มีการกำหนดขั้นตอนและกระบวนการในการให้บริการประชาชน
๑๑. มีนโยบายของผู้บริหารที่เน้นในเรื่องความพึงพอใจของประชาชนในการเข้ารับบริการ

จุดอ่อน ได้แก่

๑. มีประชาชนส่วนมากยังไม่มีความรู้เข้าใจในการปกครองรูปแบบ อบต.
๒. มีประชาชนส่วนมากที่มีส่วนร่วมในด้านการปกครองน้อย
๓. มีเจ้าหน้าที่บางราย ไม่มีทักษะในการให้บริการประชาชน
๔. มีการประสานงานในการให้บริการของประชาชนไม่ดีเท่าที่ควร

โอกาส ได้แก่

๑. นโยบายรัฐบาล ในการพัฒนาท้องถิ่นให้เข้มแข็ง
๒. มีโครงการประเมินองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี ทุกปี
๓. มีท้องถิ่นจังหวัดสกลนคร
๔. มีที่ทำการปกครองอำเภอเจริญศิลป์
๕. มีสำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดสกลนคร
๖. มีการฝึกอบรมบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ ของส่วนราชการอื่น

อุปสรรค ได้แก่

๑. ภาวะทางการเงินเปลี่ยนแปลงทางการเมืองระดับชาติที่ส่งผลกระทบต่อท้องถิ่น
๒. วิถีชีวิตของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการปกครองแบบเดิม ที่เป็นผู้รับ มากกว่าการเป็นผู้คิดและกำหนดเอง จากการวิเคราะห์สรุปได้ว่าประเด็นในการพัฒนาด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี สามารถทำได้ เพราะมีศักยภาพเพียงพอ และทำให้ประชาชนชาวตำบลโคกศิลา มีความมั่นคงในการดำรงชีวิตเนื่องจากสภาวะทางการเมืองการปกครองที่เข้มแข็งมีเอกภาพ

- ผลการวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสถานภาพการ พัฒนาในปัจจุบันและโอกาสการพัฒนาในอนาคตของ

ท้องถิ่น ด้วยเทคนิค SWOT Anaysis (จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค)

วิเคราะห์ศักยภาพจากปัจจัยภายในขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกศิลา (Inside out)

จุดแข็ง (S=strength)

๑. ประชาชนมีความเข้าใจ ให้ความร่วมมือและสนับสนุนกิจกรรมของ อบต.
๒. ชุมชนมีความตื่นตัวในการพัฒนาและช่วยตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ
๓. ผู้นำชุมชนให้ความร่วมมือและประสานงานได้เป็นอย่างดี
๔. ชุมชนมีวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีที่มีเอกลักษณ์
๕. ประชาชนอ้อยาศัยไมตรีและทัศนคติที่ดีต่อองค์กร
๖. เป็นพื้นที่ที่มีทรัพยากรธรรมชาติและป่าไม้อุดมสมบูรณ์
๗. ผู้บริหารมีนโยบายต่อเนื่องและชัดเจน มีความรู้ความสามารถ และเอาใจใส่ต่อประชาชนในพื้นที่
๘. มีการแบ่งส่วนราชการ อำนาจหน้าที่และกำหนดความรับผิดชอบอย่างชัดเจนและเป็นระบบ

จุดอ่อน (Weakens)

๑. ประชาชนบางส่วนมีฐานะยากจน รายได้น้อย
๒. ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ การศึกษาน้อย อ่านและเขียนหนังสือไม่ได้
๓. งบประมาณขององค์กรมีจำกัด ไม่เพียงพอสำหรับการนำมาพัฒนาชุมชน
๔. ระบบการจัดเก็บภาษีในท้องถิ่นที่ไม่มีประสิทธิภาพไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้
๕. ภาวการณ์เกษตรกรรมขาดการพัฒนาอย่างครบวงจร
๖. แรงงานกลุ่มหนุ่มสาวมักออกไปทำงานต่างถิ่น
๗. มีปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เช่น ปัญหาขยะ การบุกรุกพื้นที่ป่าและที่ดิน
๘. การรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนยังไม่เข้มแข็งพอ
๙. บุคลากรและอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ยังไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับปริมาณงาน
๑๐. ระเบียบขั้นตอนการปฏิบัติงานซ้ำซ้อนยุ่งยาก ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน

โอกาส (Opportunity)

๑. รัฐบาลให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจระดับรากหญ้า เช่น OTOP กองทุนหมู่บ้าน
๒. พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติสนับสนุนให้มีการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
๓. ยุทธศาสตร์จังหวัดเอื้อต่อการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๔. มีระบบผู้ว่า CEO ซึ่งทำให้มีการบริหารงานเป็นไปอย่างบูรณาการ
๕. นโยบายการพัฒนาในปัจจุบันได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการและพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
๖. แนวโน้มการพัฒนาระบบการบริหารจัดการได้มีการถ่ายโอนอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้น ทำให้การบริหารจัดการสามารถทำให้อยู่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

อุปสรรค (Threaten)

๕. สถานะทางการเมืองของรัฐบาลชาติเสถียรภาพ
๖. กฎหมาย ข้อบังคับด้านสิ่งแวดล้อมไม่เอื้อต่อการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล
๗. มีการพัฒนาความเจริญอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้พัฒนาระบบสาธารณูปโภคไม่ทันต่อความต้องการ
๘. มีผลผลิตทางการเกษตรมากแต่ขาดตลาดรับซื้อและขาดนักลงทุน

การพัฒนาตามนโยบายริเริ่มขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกศิลา

๒) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

- (๑) จัดให้ทุกครัวเรือนมีน้ำอุปโภคและบริโภค อย่างเพียงพอ ตลอดจนน้ำเพื่อการเกษตรอีกด้วย
- (๗) จัดโครงการขยายเขตไฟฟ้า เพื่อให้ประชาชนจะได้มีน้ำใช้
- (๘) พัฒนาปรับปรุงเส้นทางคมนาคม ให้มีเส้นทางคมนาคมสะดวกสบาย ทั้งในหมู่บ้านและระหว่างหมู่บ้าน รวมทั้งเส้นทางเพื่อการเกษตร เพื่อให้ประชาชนสามารถใช้เส้นทางในการเกษตร และเพื่อพัฒนาเป็นเส้นทางสายหลักในอนาคตต่อไป
- (๙) จัดระบบการระบายน้ำเพื่อเป็นการป้องกันปัญหาอุทกภัย และป้องกันถนนถูกน้ำเซาะขาด
- (๑๐) ให้ประชาชนมีน้ำอุปโภค-บริโภค และน้ำเพื่อการเกษตรอย่างเพียงพอ
- (๑๑) ปรับปรุงแหล่งน้ำที่มีอยู่เดิม ให้สามารถใช้ประโยชน์ได้ โดยการขุดลอกลำน้ำธรรมชาติ ขุดสระเพิ่มเติม สร้างฝายเก็บกักน้ำ

(๒) ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

- (๑) เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงปราศจากโรคภัย ส่งเสริมให้ประชาชนออกกำลังกาย โดยการจัดตั้งกลุ่มออกกำลังกายขึ้น ปฏิรูปการศึกษาและกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่น คิดเป็น ทำเป็นและรู้จักแก้ปัญหา
- (๒) การจัดระบบคุ้มครองทางสังคม โดยการจัดให้มีระบบหลักประกันสุขภาพ คนยากจน คนพิการ เด็ก คนชรา เพื่อให้ความช่วยเหลือตนเองได้
- (๓) สำหรับด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ได้สนับสนุนให้ชุมชนมีการรักษาความปลอดภัยในหมู่บ้าน เพื่อเป็นการช่วยเหลือทางราชการอีกทางหนึ่ง พร้อมจัดให้มีการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดโดยการเน้น ๓ ด้าน คือ การป้องกันตนเอง การป้องกันครอบครัว การป้องกัน ชุมชนและสังคม ให้เป็นหมู่บ้านที่เข้มแข็งและประชาชนมีส่วนร่วมในป้องกันและการแก้ไขปัญหาเสพติดภายในหมู่บ้านโดยใช้มาตรการทางสังคมลงโทษผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด
- (๔) รณรงค์ให้ความรู้แก่ประชาชนในด้านการป้องกันและระวังโรคต่าง ๆ เช่น โรคเอดส์ ให้ประชาชนมีสุขภาพอนามัยที่ดี ได้รับการบริการทางด้านสาธารณสุขอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม
- (๕) ปรับปรุงระบบการกำจัดของเสีย การระบายน้ำเสียออกจากหมู่บ้าน
- (๖) ประชาชนในท้องถิ่น ได้รับการเรียนรู้ตลอดเวลา มีแหล่งข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย
- (๗) นักเรียนชั้นเด็กเล็กได้รับอาหารเสริม (นม) ทุกคนเพื่อเสริมสร้างการเจริญเติบโตของร่างกาย
- (๘) ให้นักเรียนได้รับการศึกษาภาคบังคับทุกคน
- (๙) ส่งเสริมให้มีการเรียนคอมพิวเตอร์เพื่อเพิ่มทักษะและพัฒนาไปสู่การเรียนการสอนในอนาคตคนในท้องถิ่น มีความรักสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ โดยมีศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ
- (๑๐) ส่งเสริมการจัดกิจกรรม วันสำคัญทางศาสนา รวมทั้งการอบรมจริยธรรมแก่ประชาชน

เพื่อให้มีความรู้คู่คุณธรรม

(๓) ด้านเศรษฐกิจ

(๑) ส่งเสริมให้ประชาชนประกอบอาชีพเสริม ปลูกพืชฤดูแล้ง ที่ใช้น้ำน้อยหลังฤดูเก็บเกี่ยว เพื่อเป็นรายได้เสริมให้กับครัวเรือน

(๒) จัดอบรมวิชาชีพแก่กลุ่มเยาวชน กลุ่มแม่บ้าน ให้มีความรู้และเสริมทักษะด้านการเกษตร แผนใหม่ ตามหลักการพออยู่พอกิน

(๔) ด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

(๑) ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการประชาคม

(๒) อบรมผู้นำท้องถิ่น ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น

(๔) ประชาสัมพันธ์ข่าวสารให้ทั่วถึง

(๕) สำหรับด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ได้สนับสนุนให้ชุมชนมีการรักษาความปลอดภัยในหมู่บ้าน เพื่อเป็นการช่วยเหลือทางราชการอีกทางหนึ่ง พร้อมจัดให้มีการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยการเน้น ๓ ด้าน คือ การป้องกันตนเอง การป้องกันครอบครัว การป้องกันชุมชนและสังคม ให้เป็นหมู่บ้านที่เข้มแข็งและประชาชนมีส่วนร่วมในป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในหมู่บ้านโดยใช้มาตรการทางสังคมลงโทษผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

(๖) ให้ประชาชนมีน้ำอุปโภค-บริโภค และน้ำเพื่อการเกษตรอย่างเพียงพอ

(๗) ปรับปรุงแหล่งน้ำที่มีอยู่เดิม ให้สามารถใช้ประโยชน์ได้ โดยการขุดลอกลำน้ำธรรมชาติ ขุดสระเพิ่มเติม สร้างฝายเก็บกักน้ำ

จากการศึกษาข้อมูลด้านปัญหา ศักยภาพ ขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกศิลา และประเด็นหลักในการพัฒนาที่ได้กล่าวไปแล้ว นั้น จึงนำมาทำการวิเคราะห์ศักยภาพการพัฒนา จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค(SWOT) มีรายละเอียดดังนี้

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

จุดแข็ง ได้แก่

๑. มีกองช่างรับผิดชอบงานในด้านโครงสร้างพื้นฐาน
๒. มีระบบโครงสร้างพื้นฐานครบทุกด้าน
๓. มีเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ในด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เพียงพอ
๔. มีแผนที่ตำบลในการทำประโยชน์ทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน
๕. มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับด้านงานโครงสร้างพื้นฐานอยู่เสมอ

จุดอ่อน ได้แก่

๑. มีบุคลากรบางส่วนยังไม่ชำนาญในการปฏิบัติหน้าที่
๒. มีระบบระบายน้ำที่ไม่ได้มาตรฐาน
๓. ถนนในเขตตำบลโคกศิลามีฝุ่นละออง
๔. ยังไม่มีผังเมือง

โอกาส ได้แก่

๑. มีสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดสกลนคร
๒. มีสำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัดสกลนคร
๓. มีการฝึกอบรมบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการอื่น

อุปสรรค ได้แก่

๑. ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ ที่มีผลต่อการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น อุทกภัย ฯลฯ
จากการวิเคราะห์สรุปได้ว่า ประเด็นในการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน สามารถทำได้ เพราะมี
ศักยภาพเพียงพอและ จะทำให้ประชาชนชาวตำบลโคกศิลา ได้รับความสะดวก สบาย และมีระบบ
สาธารณูปโภค สาธารณูปการที่สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

จุดแข็ง ได้แก่

๑. มีสังคมดั้งเดิมที่มีขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมประเพณี ที่มีคุณค่าและยาวนาน
๒. มีหมู่บ้านที่มีความสามัคคี ไม่มีความรุนแรงในท้องถิ่น
๓. มีการปกครองทั้งหมด ๘ หมู่บ้าน
๔. มีผู้นำทางสังคมที่มีคุณภาพมากมาย
๕. มีสังคมในรูปแบบปฐมนูมิ
๖. มีสังคมดั้งเดิมที่มีขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมประเพณี ที่มีคุณค่าและยาวนาน
๗. มีหมู่บ้านที่มีความสามัคคี ไม่มีความรุนแรงในท้องถิ่น
๘. มีการปกครองทั้งหมด ๘ หมู่บ้าน
๙. มีผู้นำทางสังคมที่มีคุณภาพมากมาย
๑๐. มีสังคมในรูปแบบปฐมนูมิ
๑๑. มีสถานีนอนามัยในพื้นที่ เป็นส่วนราชการที่รับผิดชอบในด้านสาธารณสุข
๑๒. มีอาสาสมัครสาธารณสุขชุมชน ทุกชุมชน
๑๓. มีเครื่องมือ อุปกรณ์และงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินงานด้านสาธารณสุข
๑๔. มีส่วนการศึกษา เป็นส่วนราชการที่รับผิดชอบในการด้านการศึกษา
๑๕. มีงบประมาณ เครื่องมือ อุปกรณ์ในการดำเนินงานด้านการศึกษาที่เพียงพอ
๑๖. มีประเพณีตักบาตรเทโวโรหณะ
๑๗. มีประเพณีลอยกระทง
๑๘. มีสื่อในการประชาสัมพันธ์ที่ทันสมัย

จุดอ่อน ได้แก่

๑. มีการบริหารจัดการชุมชนที่ยังไม่มีระบบเป็นแบบแผน
๒. มีประชาชนจำนวนมากขาดความรู้ความเข้าใจและจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่น
๓. มีผู้สูงอายุจำนวนมาก
๔. มีการบริหารจัดการชุมชนที่ยังไม่มีระบบเป็นแบบแผน
๕. มีประชาชนจำนวนมากขาดความรู้ความเข้าใจและจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่น
๖. มีประชาชนส่วนหนึ่งขาดการวางแผนในการมีครอบครัวที่สมบูรณ์
๗. มีบุคลากรในด้านการสาธารณสุขไม่เพียงพอ
๘. มีประชาชนจำนวนมากขาดความรู้ความเข้าใจในด้านการสาธารณสุขชุมชน
๙. ประชาชนมีส่วนร่วมของในด้านการสาธารณสุขชุมชนน้อยมาก
๑๐. มีแผนทางด้านการพัฒนาด้านการศึกษาที่ยังไม่ชัดเจน
๑๑. มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ๑ แห่ง ไม่เพียงพอต่อการรองรับการขยายการตัวทางการศึกษา

โอกาส ได้แก่

๑. นโยบายด้านการพัฒนาสังคมของรัฐบาล
๒. นโยบายด้านการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต ของจังหวัด
๓. มีสำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอเจริญศิลป์
๔. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
๕. นโยบายด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม การรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคง ของจังหวัด
๖. มีสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย อำเภอเจริญศิลป์
๗. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
๘. นโยบายด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม การรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคง ของรัฐบาล
๙. สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดสกลนคร
๑๐. สถานีตำรวจภูธรอำเภอเจริญศิลป์
๑๑. มีการฝึกอบรมบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ ของส่วนราชการอื่น
๑๒. นโยบายด้านการพัฒนาสังคมของรัฐบาล
๑๓. นโยบายการพัฒนาด้านการสาธารณสุขและคุณภาพชีวิตประชาชน ของรัฐบาล
๑๔. สำนักสาธารณสุขจังหวัดสกลนคร
๑๕. โรงพยาบาลเจริญศิลป์
๑๖. นโยบายการถ่ายโอนภารกิจด้านการศึกษาให้แก่ อปท.
๑๗. นโยบายด้านการพัฒนาด้านการศึกษาของชาติ
๑๘. มีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
๑๙. มีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๒๐. มีการฝึกอบรมบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ ของส่วนราชการอื่น

อุปสรรค ได้แก่

๒. กระแสอิทธิพลแห่งค่านิยมจากต่างประเทศ หรือวัฒนธรรมอื่นที่มีค่านิยมที่ฟุ่มเฟือย
๒. มีการระบาดของโรคติดต่อ ต่างๆ เช่น ไข้หวัดนก ไข้เลือดออก ฯลฯ
๓. กระแสนิยมแห่งวัฒนธรรมการบริโภค
๔. มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนต่าง ๆ ฯลฯ

จากการวิเคราะห์สรุปได้ว่า ประเด็นในการพัฒนาด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสังคมสามารถทำได้ เพราะมีศักยภาพเพียงพอและทำให้ประชาชนชาวตำบลโคกศิลา มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินชุมชน มีระเบียบเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ มีสังคมที่เข้มแข็ง สามัคคี สมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน

๒. กระแสอิทธิพลแห่งค่านิยมจากต่างประเทศ หรือวัฒนธรรมอื่นที่มีค่านิยมที่ฟุ่มเฟือย
๒. มีการระบาดของโรคติดต่อ ต่างๆ เช่น ไข้หวัดนก ไข้เลือดออก ฯลฯ
๓. กระแสนิยมแห่งวัฒนธรรมการบริโภค

จากการวิเคราะห์สรุปได้ว่า ประเด็นในการพัฒนาด้านการมีสุขภาพกายสุขภาพจิตและมีคุณภาพชีวิตที่ดี เพราะมีการจัดการด้านสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพมีสังคมที่เข้มแข็ง สามัคคี สมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน ประเด็นในการพัฒนาด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสังคมสามารถทำได้ เพราะมีศักยภาพเพียงพอและทำให้ประชาชนชาวตำบลโคกศิลา มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินชุมชนมีระเบียบเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ มีสังคมที่เข้มแข็ง สามัคคี สมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน

ประเด็นการพัฒนาด้านที่ ๓ ด้านเศรษฐกิจ

จุดแข็ง ได้แก่

๑. มีสินค้าพื้นเมือง อาหาร การเกษตรของท้องถิ่น
๒. มีเส้นทางการคมนาคมเชื่อมโยงไปหลายอำเภอในพื้นที่ใกล้เคียง
๓. มีสถานที่ และวัฒนธรรมประเพณีที่เอื้อต่อการท่องเที่ยว
๔. มีกลุ่มอาชีพที่ผลิตสินค้าเอง

จุดอ่อน ได้แก่

๑. ไม่มีศูนย์จำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์พื้นเมือง
๒. ประชาชนที่มีรายได้ไม่ถึง ๒๓,๐๐๐ บาท มี ๔๒ ครัวเรือน (ข้อมูล จปฐ. ปี ๒๕๕๑)
๓. ประชาชนบางส่วนมีนิสัยในการใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือย
๔. เป็นสังคมบริโภคที่ไม่ใช้สังคมผลิต

โอกาส ได้แก่

๑. นโยบายกองทุนหมู่บ้าน
๒. นโยบายหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์
๓. นโยบายแก้ปัญหาความยากจน
๔. นโยบายจังหวัด ยุทธศาสตร์การค้ากลุ่มจังหวัด
๕. มีสำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอเจริญศิลป์
๖. มีศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียน

อุปสรรค ได้แก่

๑. กระแสอิทธิพลจากต่างประเทศ หรือวัฒนธรรมอื่นที่มีค่านิยมที่ฟุ่มเฟือย
๒. ภาวะสินค้า และน้ำมันแพง

จากการวิเคราะห์สรุปได้ว่าประเด็นในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจสามารถทำได้ เพราะมีศักยภาพเพียงพอ และทำให้ประชาชนชาวตำบลโคกศิลา มีทุน มีงาน มีอาชีพ มีที่จำหน่ายสินค้าในการเพิ่มรายได้ที่เพียงพอทุกครัวเรือน และไม่จน

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ ด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี**จุดแข็ง ได้แก่**

๑. มีโครงสร้างการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลตาม พ.ร.บ. องค์การบริหารส่วนตำบล
๒. มีหมู่บ้านที่อยู่ในการปกครอง จำนวน ๘ หมู่บ้านพร้อมคณะกรรมการหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน
๓. ประชาชนมีความรัก และศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย
๔. ประชาชนมีความสามัคคี เคารพสิทธิของผู้อื่น และไม่ชอบความรุนแรง
๕. มีศูนย์บริการร่วมให้บริการประชาชนตาม พ.ร.ก.หลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖
๖. มีเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ ในการบริการประชาชนที่เพียงพอ
๗. มีอินเทอร์เน็ตตำบลให้บริการประชาชน ฟรี
๘. มีสื่อประชาสัมพันธ์ในการให้ประชาชนเข้ารับบริการ
๙. มีกล่องรับความคิดเห็นของประชาชน
๑๐. มีการกำหนดขั้นตอนและกระบวนการในการให้บริการประชาชน
๑๑. มีนโยบายของผู้บริหารที่เน้นในเรื่องความพึงพอใจของประชาชนในการเข้ารับบริการ

จุดอ่อน ได้แก่

๑. มีประชาชนส่วนมากยังไม่มีความรู้เข้าใจในการปกครองรูปแบบ อบต.
๒. มีประชาชนส่วนมากที่มีส่วนร่วมในด้านการปกครองน้อย
๓. มีเจ้าหน้าที่บางราย ไม่มีทักษะในการให้บริการประชาชน
๔. มีการประสานงานในการให้บริการของประชาชนไม่ดีเท่าที่ควร

โอกาส ได้แก่

๑. นโยบายรัฐบาล ในการพัฒนาท้องถิ่นให้เข้มแข็ง
๒. มีโครงการประเมินองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี ทุกปี
๓. มีท้องถิ่นจังหวัดสกลนคร
๔. มีที่ทำการปกครองอำเภอเจริญศิลป์
๕. มีสำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดสกลนคร
๖. มีการฝึกอบรมบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ ของส่วนราชการอื่น

อุปสรรค ได้แก่

๑. ภาวะทางการเงินเปลี่ยนแปลงทางการเมืองระดับชาติที่ส่งผลกระทบต่อท้องถิ่น
๒. วิถีชีวิตของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการปกครองแบบเดิม ที่เป็นผู้รับ มากกว่าการเป็นผู้คิดและกำหนดเอง จากการวิเคราะห์สรุปได้ว่าประเด็นในการพัฒนาด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี สามารถทำได้ เพราะมีศักยภาพเพียงพอ และทำให้ประชาชนชาวตำบลโคกศิลา มีความมั่นคงในการดำรงชีวิตเนื่องจากสภาวะทางการเมืองการปกครองที่เข้มแข็งมีเอกภาพ

๓.๒ การประเมินสถานการณ์สภาพแวดล้อมภายนอกที่เกี่ยวข้อง

๓.๒.๑) การเปลี่ยนแปลงในประเทศที่จะส่งผลกระทบต่อ อบต.

- รัฐธรรมนูญฉบับใหม่จะส่งผลกระทบต่อองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างไร
- แนวโน้มการยกฐานะจาก อบต. เป็นเทศบาลทั่วประเทศ
- แนวโน้มการควบรวมองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีพื้นที่ในตำบลเดียวกันให้มีองค์กรเดียว
- การเพิ่มขึ้นหรือลดลงของการจัดสรรเงินงบประมาณให้ อบต.

๓.๒.๒) การเปลี่ยนแปลงในระดับภูมิภาคที่จะส่งผลกระทบต่อ อบต.

บริบทภายใน

ภาพเศรษฐกิจไทยในกรณีฐาน

ภายใต้สมมติฐาน (๑) แนวโน้มการขยายตัวของเศรษฐกิจโลกเฉลี่ยร้อยละ ๓.๘ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ และร้อยละ ๔.๒ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ (๒) การลงทุนภาครัฐขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๔ (๓) ราคาน้ำมันเฉลี่ย ๗๐-๘๐ ดอลลาร์ สรอ. ต่อบาร์เรลในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ และเฉลี่ย ๘๐-๑๐๐ ดอลลาร์ สรอ. ต่อบาร์เรลในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ (๔) ผลผลิตภาพการผลิตรวมขยายตัวร้อยละ ๒.๑ โดยผลผลิตภาพการผลิตภาคเกษตรหดตัวต่อเนื่องเฉลี่ยร้อยละ ๐.๘ ภาคอุตสาหกรรมขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๒.๐ และภาคบริการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๓.๐ (๕) การลงทุนภาคเอกชนขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๕ และ (๖) กำลังแรงงานลดลงเฉลี่ยร้อยละ ๐.๒ และร้อยละ ๐.๗ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ และ ๑๓ ตามลำดับภายใต้สมมติฐานเหล่านี้ เศรษฐกิจไทยในช่วง ๑๐ ปีข้างหน้ามีแนวโน้มที่จะขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๓.๓-๔.๓ โดยมีค่ากลางของการประมาณการร้อยละ ๓.๘ ซึ่งทำให้เศรษฐกิจไทยจะสามารถขยายฐานขึ้นเป็นประเทศ รายได้สูงในช่วงปี ๒๕๗๑ (ในกรณีเศรษฐกิจขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๔.๓ - ๒๕๗๔) (ในกรณีเศรษฐกิจขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๓.๓) การขยายตัวในกรณีฐานดังกล่าวทำให้เศรษฐกิจไทยมีความเสี่ยงที่จะตกอยู่ภายใต้กับดักรัฐบาลรายได้ปานกลางอย่างถาวรมากขึ้น เมื่อคำนึงถึงเงื่อนไขในระยะ

ยาว โดยเฉพาะ (๑) การลดลงของกำลังแรงงานที่จะหดตัวเร่งขึ้นเป็นเฉลี่ยร้อยละ ๑.๐ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๔ ซึ่งจะเป็นปัจจัยถ่วงต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจมากขึ้น (๒) ขีดความสามารถด้านการคิดค้นเทคโนโลยีและนวัตกรรมซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในการยกระดับฐานะประเทศเข้าสู่การเป็นประเทศรายได้สูงจะลดลงตามการเพิ่มขึ้นของสัดส่วนของประชากรผู้สูงอายุ (๓) จำนวนประชากรรวมจะเริ่มลดลงในปี ๒๕๗๐ ซึ่งส่งผลให้อุปสงค์และการผลิตเพื่อตอบสนองความต้องการในประเทศขยายตัวช้าลง (๔) การเพิ่มขึ้นของขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่างๆ ที่การปรับตัวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุช้ากว่าไทย (๕) ภาระการใช้จ่ายเพื่อดูแลผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นทำให้การจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาประเทศเพื่อยกระดับฐานะการพัฒนาประเทศมีข้อจำกัดมากขึ้น (๖) เกณฑ์รายได้ขั้นต่ำสำหรับการเป็นประเทศรายได้ขั้นสูงปรับตัวเพิ่มขึ้นเฉลี่ยประมาณ ๑๐๐-๒๐๐ ดอลลาร์ สรอ. ต่อคนต่อปีตามการเพิ่มขึ้นของรายได้และมาตรฐานการครองชีพของประเทศสำคัญๆ เงื่อนไขดังกล่าวทำให้ประเทศไทยมีความเสี่ยงที่จะไม่สามารถหารายได้ที่เพียงพอในการที่จะทำให้คนไทยได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ มีความภาคภูมิใจ มีเกียรติและศักดิ์ศรีในประชาคมภูมิภาคและในเวทีโลก

การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ

การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประเทศไทยส่งผลให้อัตราการพึ่งพิงของประชากรวัยแรงงานต้องแบกรับการดูแลผู้สูงอายุเพิ่มสูงขึ้น โดยในปี ๒๕๕๓ มีประชากรวัยแรงงาน ๕ คนที่มีศักยภาพแบกรับผู้สูงอายุ ๑ คน และคาดการณ์ว่าในปี ๒๕๘๓ จะเหลือประชากรวัยแรงงานเพียง ๑.๗ คนแบกรับผู้สูงอายุ ๑ คน การขาดแคลนกำลังแรงงานทำให้ต้องนำเข้าแรงงานไร้ทักษะจากประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งส่งผลกระทบต่อตลาดแรงงานไทยในด้านการยกระดับรายได้และทักษะฝีมือแรงงานจะช้าลง ผลผลิตภาพแรงงานไทยอาจเพิ่มขึ้นช้า ปัญหาการค้ำมนุษย์ และการขาดการคุ้มครองทางสังคมขั้นพื้นฐานที่จำเป็น ซึ่งจะเป็นปัญหาต่อเนื่องที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนไทย อาทิ อาชญากรรม โรคระบาด และภาระทางการคลังของระบบบริการทางสังคม อย่างไรก็ตาม นับเป็นโอกาสในการพัฒนาสินค้าและบริการ ธุรกิจบริการที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นเป็นตัวเลขเบื้องต้น สศช. จะคำนวณใหม่อีกครั้งเมื่อการปรับปรุงฐานข้อมูลในแบบจำลองเสร็จสมบูรณ์เกณฑ์ขั้นต่ำในปี ๒๕๔๖ ซึ่งอยู่ที่ ๑๒,๗๔๕ ดอลลาร์ สรอ. ต่อคนต่อปี

ความเหลื่อมล้ำ

ความเหลื่อมล้ำเป็นปัญหาสำคัญในสังคมไทยทั้งความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ โอกาสการเข้าถึงบริการภาครัฐและการเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติ นำไปสู่ความขัดแย้งในสังคม และเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศที่ลดทอนความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและความมั่นคงทางสังคม จากการกระจายรายได้และผลประโยชน์ของการพัฒนาไปยังกลุ่มคนต่างๆ ในสังคม บางพื้นที่และบางสาขาการผลิตไม่ทั่วถึงเป็นธรรมผลประโยชน์ส่วนใหญ่ตกอยู่ในกลุ่มที่มีโอกาสและรายได้สูง ทำให้สัดส่วนรายได้ระหว่างกลุ่มคนรวยร้อยละ ๑๐ ของประชากรกับกลุ่มคนจนร้อยละ ๑๐ ของประชากร มีความแตกต่างกันถึง ๓๔.๙ เท่า ในปี ๒๕๕๖ นอกจากนี้ความเหลื่อมล้ำยังส่งผลให้เกิดปัญหาต่างๆ อาทิ ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน คนยากจนขาดโอกาสการเข้าถึงบริการการศึกษาและสาธารณสุขที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม การแย่งชิงทรัพยากร การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติด

ความเป็นเมือง

การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ชนบทไปสู่ความเป็นเมืองมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเพื่อลดความแออัดของเมืองหลวงและเมืองหลัก อันเป็นการกระจายความเจริญสู่พื้นที่นั้นๆ จึงจำเป็นที่จะต้องมีการลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน การจัดบริการสาธารณะเพื่อรองรับการเติบโตของเมือง การใช้ประโยชน์ของทรัพยากรท้องถิ่นทั้งปัจจัยการผลิตและแรงงานไปสู่ภาคการค้า บริการ และอุตสาหกรรม ตลอดจนการแสวงหาเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่จะช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะส่งผลต่อการลดลงและความเสื่อมโทรมของทรัพยากรท้องถิ่น การลดลงของแรงงานในภาคเกษตร รวมทั้งปัญหาการบริหารจัดการขยะทั้งขยะชุมชนและอุตสาหกรรม ทั้งนี้ การเพิ่มขึ้นของประชากรและ

แรงงานในพื้นที่อาจส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม การผลิตและกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีขนาดใหญ่ขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการคนในเมืองที่มากขึ้น จะส่งผลให้เกิดการประหยัดจากขนาด การขนส่งมีต้นทุนต่ำลง และการลงทุนในระบบสาธารณูปโภคจะมีความคุ้มค่ามากขึ้น นอกจากนี้ ความต้องการแรงงานที่มากขึ้นจะมีส่วนเอื้อหรือทำให้จำเป็นต้องมีการจัดตั้งสถาบันการศึกษาในพื้นที่เพื่อตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการที่มีจำนวนมาก

การบริหารจัดการภาครัฐ

(๑) ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ วางกรอบด้านการบริหารจัดการภาครัฐ เอื้อต่อการพัฒนาธรรมาภิบาลภาครัฐ ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ มีมาตราสำคัญๆ ที่จะช่วยสนับสนุนให้การบริหารจัดการและการปรับปรุงประสิทธิภาพพลไกการพัฒนา อาทิ มาตรา ๖๙ หน่วยงานของรัฐ องค์การเอกชน หรือองค์กรใดที่ดำเนินกิจกรรมโดยใช้เงินแผ่นดิน มีหน้าที่ต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการดังกล่าวต่อสาธารณะ เพื่อให้พลเมืองได้ติดตามและตรวจสอบมาตรา ๘๒ รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และต้องจัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่น ให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล พัฒนาและสร้างโอกาสเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมอย่างยั่งยืน กระจายอำนาจและจัดการกิจ อำนาจหน้าที่ และขอบเขตความรับผิดชอบที่ชัดเจนระหว่างราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น รวมทั้งมีกลไกป้องกันและจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบที่มีประสิทธิภาพทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน ฯลฯ มาตรา ๘๙ รัฐต้องดำเนินนโยบายการเงิน การคลัง และงบประมาณภาครัฐ โดยยึดหลักการรักษาวินัยและความยั่งยืนทางการคลัง และการใช้จ่ายเงินแผ่นดิน อย่างคุ้มค่า จัดให้มีระบบการเงินการคลังเพื่อสังคม มีระบบภาษีอากรที่มีความเป็นธรรม มีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม

(๒) ภาคประชาสังคมให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการของภาครัฐสถาบันทางสังคม อาทิ มูลนิธิ สถาบันการศึกษา หน่วยงานวิจัยต่างๆ นำเสนอผลการติดตาม วิเคราะห์ สังเคราะห์ เรื่องที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการประเทศและการปรับปรุงประสิทธิภาพพลไกการพัฒนาทั้งประเด็นธรรมาภิบาล การทุจริตคอร์รัปชันทั้งการคอร์รัปชันขนาดใหญ่และคอร์รัปชันภาคครัวเรือน การบริหารจัดการภาครัฐและการกระจายอำนาจ เพื่อรายงานข้อค้นพบและข้อเสนอแนะสู่สาธารณะ เป็นแรงกดดันให้ผู้มีอำนาจภาครัฐหันมาพิจารณา ทบทวน แนวนโยบาย มาตรการ และกลไกการทำงานต่างๆ ให้เหมาะสมมากขึ้น

บริบทภายนอก

การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของโลก

องค์การสหประชาชาติประเมินสถานการณ์ว่าในช่วงปี ๒๕๔๔-๒๖๔๓ (ค.ศ. ๒๐๐๑-๒๐๑๐) จะเป็นศตวรรษแห่งผู้สูงอายุ หมายถึงการมีประชากรอายุ ๖๐ ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ ๑๐ ของประชากรรวมทั่วโลก โดยประเทศที่พัฒนาแล้วจะใช้เวลาที่ค่อนข้างยาวนานในการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุเช่น ญี่ปุ่น อเมริกา ยุโรป ขณะที่กลุ่มประเทศกำลังพัฒนามีระยะเวลาเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรดังกล่าวค่อนข้างสั้นกว่า สะท้อนถึงระยะเวลาในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุที่สั้นกว่าประเทศพัฒนาแล้วค่อนข้างมาก โดยการเป็นสังคมผู้สูงอายุจะส่งผลให้มีการขาดแคลนแรงงานในประเทศ และมีการเคลื่อนย้ายแรงงานต่างด้าวมากขึ้น นอกจากนี้ มีความต้องการสินค้าและบริการที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุมากขึ้น นับเป็นโอกาสอย่างมากสำหรับประเทศไทยที่จะพัฒนาด้านธุรกิจและลงทุนด้านการค้าและบริการ ด้านการท่องเที่ยว ที่พักอาศัย การให้บริการสุขภาพในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งเป็นโอกาสของแรงงานไทยในการไปทำงานในประเทศที่พัฒนาแล้ว

การปรับเปลี่ยนด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่รวดเร็ว

การปรับเปลี่ยนที่รวดเร็วด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบการผลิตและการค้าที่มีการใช้เทคโนโลยีมาช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์กลายมาเป็นรูปแบบการค้าที่มีบทบาทมากขึ้น มีการยกระดับกระบวนการผลิตแบบอัตโนมัติไปสู่การใช้เทคโนโลยีที่ผสมผสานระหว่าง Information Technology กับ Operational Technology หรือที่เรียกว่า Internet of Things (เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่เชื่อมอุปกรณ์และ เครื่องมือต่างๆ เช่น โทรศัพท์มือถือรถยนต์ ตู้เย็น โทรทัศน์ และอื่นๆ เข้าไว้ด้วยกัน) เพื่อผลิตสินค้าตามความต้องการของผู้บริโภคมากยิ่งขึ้น โดยหากภาคการผลิตที่ปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีไม่ทัน ขาดการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนา และนวัตกรรม จะทำให้ความสามารถในการแข่งขันลดลง

ความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจในระดับภูมิภาคและระดับโลกที่สูงขึ้น

(๑) แนวโน้มการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้านมีการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและเขตเศรษฐกิจพิเศษภายในประเทศ ซึ่งจะมีผลต่อทิศทางการวางแผนพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานของประเทศไทย ตลอดจนการปรับเปลี่ยนกฎ ระเบียบ กติกา ด้านการค้าการลงทุนที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับเรื่องความโปร่งใสและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

(๒) การเปิดเสรีภายใต้ข้อตกลงประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี ๒๕๕๘ จะนำมาซึ่งโอกาสที่สำคัญๆ หลายประการต่อการยกระดับศักยภาพการขยายตัวของเศรษฐกิจไทย ได้แก่ ๑) การลดข้อจำกัดในด้านอุปสงค์ในประเทศ ๒) โอกาสในการใช้ปัจจัยการผลิตและแรงงานสำหรับการพัฒนาภาคเกษตรและอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานและวัตถุดิบเข้มข้นในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและพัฒนาตนเองไปสู่ระดับการผลิตที่สูงขึ้นทั้งการผลิตในประเทศและการใช้ฐานการผลิตในประเทศเพื่อนบ้านและ ๓) โอกาสในการใช้ความได้เปรียบด้านสถานที่ตั้งและด้านโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจให้เป็นศูนย์กลางด้านการบริการและการผลิตภาคอุตสาหกรรมอนาคตในอนุภูมิภาคและในภูมิภาคในระยะต่อไป

(๓) การเปิดเสรีทางการค้ากับประเทศที่พัฒนาแล้ว จะมีการนำประเด็นด้านมาตรฐานของการค้าและบริการมาเป็นข้อกีดกันทางการค้าซึ่งผู้ประกอบการภายในประเทศโดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต้องปรับตัวเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและรูปแบบธุรกิจ พัฒนามาตรฐานของอุตสาหกรรม ตลอดจนพัฒนาสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม/ชุมชนมากขึ้นโดยแรงเหวี่ยงจากกระแสการเปิดเสรีทางการค้าจะก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายเงินทุน แนวโน้มราคาสินค้าเกษตรและสินค้าขึ้นปฐมนำแรงกดดันจากการเพิ่มขึ้นของขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่างๆ ในอนุภูมิภาคโดยเฉพาะในการผลิตสินค้าเกษตร สินค้ากึ่งทุนและเทคโนโลยีเข้มข้น รวมทั้งแนวนโยบายและมาตรการการพัฒนาของภาครัฐที่ยังไม่ทั่วถึง ยังมีแนวโน้มที่จะตอกย้ำปัญหาความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้ให้มีความรุนแรงมากขึ้นและเป็นอุปสรรคต่อการสร้างการเติบโตของเศรษฐกิจแบบทั่วถึง (Inclusive Growth) ซึ่งเป็นปัจจัยที่จำเป็นต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่องและยั่งยืน

(๔) ตลาดเงิน ตลาดทุน และเศรษฐกิจโลกยังมีความเสี่ยงที่จะผันผวนตลอดช่วงแผนฯ ๑๒ เนื่องจาก ๑) ผลกระทบจากการปรับทิศทางนโยบายการเงินในสหรัฐอเมริกาในช่วงต้นแผนพัฒนาฯ และแนวโน้มการปรับทิศทางนโยบายการเงินในยุโรปในช่วงกลางถึงปลายแผนพัฒนาฯ และ ๒) ปัญหาการส่งสมหนี้สาธารณะในประเทศสำคัญๆ ในช่วงหลังวิกฤติเศรษฐกิจโลกที่มีความเสี่ยงจะพัฒนาไปสู่วิกฤติและสร้างผลกระทบต่อเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจและการเงินโลกหากมาตรการปฏิรูปในประเทศสำคัญๆ ของโลกไม่ประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม

(๕) ความเคลื่อนไหวของกระแสวัฒนธรรมโลก ความก้าวหน้าในการติดต่อสื่อสาร การขยายตัวของเครือข่ายทางสังคมออนไลน์ ส่งผลให้มีทั้งโอกาสและความเสี่ยง ต่อวิถีชีวิตทัศนคติ และความเชื่อในสังคม ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กระบวนการเรียนรู้ และพฤติกรรมการบริโภคของคนในประเทศ

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

(๑) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) จะส่งผลกระทบซ้ำเติมต่อสถานการณ์ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีความรุนแรงมากขึ้นอุณหภูมิของโลกเพิ่มขึ้น ทำให้เกิดความแห้งแล้งเป็นระยะเวลายาวนาน เกิดฝนขาดช่วง และมีฤดูกาลเปลี่ยนไป ส่งผลกระทบต่อความอุดมสมบูรณ์ของดิน ป่าไม้เกิดความเสื่อมโทรม แหล่งน้ำขาดแคลน ผลผลิตทางการเกษตรลดลง เกิดโรคระบาดในพืชและสัตว์ และอาจเกิดผลกระทบต่อสุขภาพของมนุษย์กรณีที่เกิดโรคระบาดใหม่ เกิดความเสี่ยงต่อการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น ระบบนิเวศป่าไม้ ระบบนิเวศชายฝั่ง พื้นที่ชุ่มน้ำ เกิดการกัดเซาะชายฝั่ง และการสูญเสียแนวปะการัง การสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพดังกล่าวข้างต้น จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงด้านอาหาร สุขภาพ พลังงาน และลดทอนขีดความสามารถในการพึ่งพาตนเองของชุมชน

(๒) การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศยังส่งผลให้ภัยพิบัติทางธรรมชาติมีแนวโน้มเกิดบ่อยครั้งขึ้นและมีความรุนแรงมากขึ้น ทั้งอุทกภัย ภัยแล้ง แผ่นดินไหวและดินโคลนถล่ม ส่งผลกระทบต่อภาคการผลิต การพัฒนาอุตสาหกรรม และการพัฒนาเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ รวมทั้งวิถีการดำรงชีวิตของประชาชน นอกจากนี้ ข้อตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจะทวีความเข้มข้นและเป็นแรงกดดันให้ประเทศไทยต้องเตรียมพร้อมรับภาระในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกภายใต้กระแสการแข่งขันทางการค้า

วาระการพัฒนาของโลกภายหลัง ค.ศ. ๒๐๑๕ (Post ๒๐๑๕ Agenda)

ประเด็นสำคัญของวาระการพัฒนาโลกภายหลัง ค.ศ. ๒๐๑๕ คือ การจัดทำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในกรอบสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals–SDGs) ในช่วงเวลา ๑๕ ปี โดยสหประชาชาติให้การรับรองแล้วเมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๗ ประกอบด้วยเป้าประสงค์ (Goal) จำนวน ๑๗ ข้อ และเป้าหมาย (Target) จำนวน ๑๖๙ ข้อ ซึ่งจะส่งผลกระทบกับการวางแผนทางการพัฒนาประเทศในอนาคต ที่ต้องเน้นจัดความยากจนให้หมดไป ประชาชนมีสุขภาพที่ดี มีระบบการศึกษา มีความเท่าเทียมกันทางเพศ ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจแบบยั่งยืน มีระบบโครงสร้างพื้นฐานที่รองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ยั่งยืน ลดความไม่เท่าเทียมกันทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ มีรูปแบบการผลิตและการบริโภคแบบยั่งยืน เตรียมความพร้อมในการรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สงวนรักษาทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ มีการจัดการทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน ส่งเสริมให้สังคมมีความสุข มีความยุติธรรมและส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วน